DODATAK: ISA, A.S. ĆE DOĆI

MUSA

(a.s.)



I Musaa smo poslali s dokazima Našim:
"Izvedi narod svoj iz tmina na svjetlo i opomeni ga Allahovim danima!" To su, uistinu, dokazi za svakog onog ko je strpljiv i zahvalan. (Ibrahim, 5)



HARUN YAHYA

Na povijest čovječanstva se, u isto vrijeme, može gledati kao na povijest pejgambera. Svoju Objavu Allah, dž. š., je u svim povijesnim etapama čovjeku dostavljao putem poslanika. Poslanici su ljudima objašnjavali svoga Gospodara, dostavljali im Njegove riječi. U Kur'anu se ova misija niza vjerovjesnika detaljno objašnjava.

Uporedo sa našim pejgamberom, Muhammedom, a. s., u Kur'anu se prenose vijesti i o Isau, Sulejmanu, Jusufu, Nuhu, Ibrahimu, a. s., i još nizu drugih pejgambera, prenose se događaji koji su oni doživljavali i iz kojih možemo uzeti pouku. A pejgamber o čijem se karakteru i životu najviše govori u Kur'anu je Musa, a. s.

U svim ovim surama i ajetima se, počev od njegovog djetinjstva, veoma detaljno prenosi Musaova borba protiv Faraona, loše ponašanje njegovog naroda i Objava koju im je donosio. Pronicljivost koju je iskazivao u teškim situacijama iznosi se kao uzor.

U ovoj knjizi se, u svjetlu kur'anskih navoda, analizira život Musaa, a. s. Značajan moment na koji se mora obratiti pažnja je da u Musaovom životu trebamo vrjednovati ne kao događaje doživljene i okončane u prošlosti, već kao primjere i pouke, koje će osvjetljavati današnjicu i davati smjernice našem životu.

Drugi dio knjige posvećen je za Isau, a. s., odabranom robu koga je Allah, dž. š., zadužio da ljude poziva na Pravi Put.

Međutim, Isa, a. s., posjeduje određene odlike koje ga izdvajaju od ostalih pejgambera. Najbitnije od tih odlika su da on još uvijek nije umro, da je uzdignut na Allahov kat i da će se ponovo vratiti na Zemlju.

Suprotno vjerovanjima mnogih, Isa, a. s., nije razapet na križ niti je umro iz bilo kojeg drugog razloga. Na jedan kategoričan način, u Kur'anu se ističe da ga nisu objesili i ubili i saopćava se da ga je Allah, dž. š., uzdigao Sebi. Ni u jednom kur'anskom ajetu ne govori se da je Isa, a. s., umro ili da je ubijen!

Pored toga, u Kur'anu se iznose takvi podaci o Isau koji se još nisu dogodili, a njihova realizacija bit će moguća jedino nakon njegovog ponovnog povratka na Zemlju. A nema nikakve sumnje da će se realizirati događaji o kojima nas Kur'an izvještava!

U ovoj knjizi se, u svjetlu kur'anskih ajeta, iznose dokazi da Isa, a. s., nije umro, da ga je Allah, dž. š., Sebi uzdigao i da će, u ahir-i zemanu, ponovo biti vraćen na Zemlju.



Autor, koji koristi pseudonim Harun Yahya, rođen je 1956. godine u Ankari. Studirao je filozofiju na Istanbulskom, a umjetnost na Mimar-Sinan univerzitetu. Od '80-ih godina naovamo napisao je niz djela iz oblasti vjere, nauke i politike. U fokusu većine njegovih studija je rušenje darvinizma i materijalizma: legendi koje se danas pokušavaju prezentirati pod plaštom nauke. Knjige Haruna Yahye usmjerene su ka širokoj čitalačkoj publici, bez obzira da li su oni muslimani ili ne, i bez obzira kojoj rasi i naciji oni pripadali. Razlog koji se nalazi u pozadini toga je činjenica da su priređene samo sa jednim ciljem: podsticanje čitaoca na razmišljanje o temeljnim postavkama vjere, kao što su Božije postojanje i Njegova jedinost, te ukazivanje na neosnovanost i zabludjelost ateističkih sistema.

بسم الله الرحمن الرحيم



BILJEŠKA O AUTORU

Autor, koji koristi pseudonim Harun Yahya, rođen je 1956. godine u Ankari. Nakon osnovnog i srednjeg obrazovanja koje je stekao u Ankari, školuje se na Fakultetu primijenjenih umjetnosti na Mimar Sinan univerzitetu i na Filozofskom fakultetu Istanbulskog univerziteta. Od '80-ih godina naovamo napisao je niz djela iz oblasti vjere, nauke i politike,značajna djela koja iznose neosnovanosti teorije evolucije, obmanjivačke metode evolucionista i mračne povezanosti darvinizma sa krvavim ideologijama.

Pseudonim Harun Yahya nastao je kao spomen i izraz poštovanja prema dvojici vjerovjesnika, Harunu i Jahji, a. s., koji su se borili protiv demantirane jevrejske misli. Simbolika autorovog korištenja Resulullahovog pečata na koricama knjiga je u vezi sa sadržajem ovih knjiga. Pečat simbolizira Kur'an-i kerim kao posljednju Objavu Allaha, dž. š., i vjerovjesnika, Muhammeda, a. s., kao hatemu'l- enbijaa. Sva svoja djela autor je, također, zasnovao na dva osnovna temelja: Kur'anu i sunnetu Muhammeda, a. s. Na taj način on ima za cilj da kaže "posljednju riječ" koja će, jednu po jednu, pobiti sve temeljne tvrdnje ateističke filozofije i u potpunosti ušutkati ateističke prigovore uperene protiv vjere. Resulullahov pečat je korišten kao dova namjere da se kažu ove "posljednje riječi".

Zajednički cilj svih autorovih djela je širenje kur'anskih informacija i saopćenja širom Svijeta i na taj način podsticanje ljude na razmišljanje o temeljnim postavkama vjere, kao što su Allahovo postojanje, Njegova jedinost i budući svijet (ahiret) i iznošenje neosnovanosti ateističkih sistema i njihove izopačene prakse.

Upravo su veliku pažnju na sebe privukla djela Haruna Yahye u mnogim zemljama širom Svijeta od Indije do Amerike, od Engleske do Indonezije, od Poljske do Bosne i Hercegovine, od Španije do Brazila. Djela koja su prevedena na mnoge jezike poput engleskog, francuskog, njemačkog, bosanskog, talijanskog, španskog, portugalskog, pakistanskog (urdu), arapskog, albanskog, ruskog, ujgurskog i indonežanskog prati široka čitalačka publika.

Ova djela bila su povod da mnogi ljudi postanu vjernici, a i povodom da mnogi ojačaju svoje već postojeće vjerovanje. Svako ko pročita i analizira ove knjige uočit će njihov prepoznatljiv stil pun mudrosti, jezgrovitosti, jednostavnosti i srdačnosti te njihov naučni i racionalni pristup. Djela nose odlike kategoričnosti i apsolutne nespornosti. Nemoguće je da materijalističku filozofiju, ateizam i sve ostale zalutale filozofije i gledišta ubuduće iskreno brane oni koji pročitaju i ozbiljno razmisle o temama koje se obrađuju u njima. Ako, pak, budu branili, to može biti samo emocionalna odbrana iz inata,s obzirom da su se oni kroz ova djela uvjerili da su u potpunosti pobijeni idejni oslonci ovih filozofija. Sve savremene ateističke tendencije su idejno poražene u djelima Haruna Yahye.

Nesumnjivo, ove karakteristike potiču od izuzetno impresivnog stila i mudrosti Kur'ana. Sam pisac nije ponesen gordošću zbog svojih djela; jedina mu je namjera biti povod da čitaoce usmjeri na Pravi, Allahov Put.

Od ovih djela autor nema nikakve materijalne zarade. Nikakvu materijalnu zaradu nemaju ni svi ostali koji su uključeniu projekt publiciranja knjiga; od onih koji rade na kompjuterskoj obradi teksta i dizajna stranica i korica, do onih koji su uključeni u marketing i distribuciju. Jedini im je cilj da svojim hizmetom postignu Allahovo zadovoljstvo.

Uzimajući u obzir ove činjenice, proističe da je i podsticanje na čitanje ovih djela, koja omogućavaju da se vidi ono što se prethodno nije vidjelo i koja su povod usmjeravanja na Pravi Put, također jedan veoma značajan hizmet.

Umjesto preporučivanja ovih vrijednih knjiga, publikovati knjige koje mute ljudski razum, koje dovode do velikog misaonog nereda i koje su fiksirane generalnim iskustvom koje nema jak i prodoran utjecaj u domenu odbrane vjere i razbijanju sumnja bit će razlog gubljenja vremena i truda. Sasvim je izvjesno da efikasnu odbranu vjere nemaju djela koja su usmjerena ka isključivom naglašavanju autorovog književnog umijeća. Oni, pak, koji u aktualnom kontekstu gaje određene sumnje, iz općih mišljenja čitalaca, gdje se sasvim jasno vidi efikasnost ovog hizmeta, njegov uspjeh i iskrenost, moći će shvatiti da je pobijanje ateizma i širenje kur'anskog morala jedini cilj djela Haruna Yahye.

Također se ne smije gubiti iz vida da je dominacija ateističke misli osnovni povod velikih svjetskih nereda, tiranija i stradanja koja doživljavaju muslimani širom Svijeta. A način da se čovječanstvo oslobodi ovih nedaća leži u poražavanju ateističke misli, iznošenje vjerskih fakata i prezentiranje kur'anskog morala na način na koji to ljudi mogu poimati i provoditi u praksi. Uzme li se u obzir okruženje tiranije, intriga i anarhije, u koje se Svijet svakim danom sve više nastoji uvući, postaje sasvim jasno da se ovaj hizmet mora obaviti što je moguće brže i efikasnije. U protivnom, može biti veoma kasno.

Djela Haruna Yahye, koja su u kontekstu ovog veoma bitnog hizmeta preuzela ulogu prethodnice, uz Božiju pomoć, bit će povod da ljude u XXI stoljeću dovedu do mira i spokojstva koji su opisani u Kur'anu, do čestitosti i pravde, do ljepota i blagodati.

MUSA, A.S.

D O D A T A K :

ISA ĆE DOĆI

Sa turskog preveo:
Enver IBRAHIMKADIĆ

HARUN YAHYA

Naslov originala:
Hazreti Musa
Hazreti Isa Gelecek

Autor:
Harun Yahya

Naslov na bosanskom jeziku:
Musa, a.s.

Prijevod sa turskog:
Enver Ibrahimkadić

Urednik:
Nedžad Latić

Lektor:
Džemaludin Latić

Korektor:
Nejra Latić

Design:
Global Publishing

Izadavač:
Bosančica print

Za izdavača:
Hadžib Šišić
Muamer Jašarević

Štamparija:
Kelebek Matbaacilik
Litros Yolu, Nevzat Fikret Koru Holding Binasi
No: 4/1-A Topkapi Istanbul Tel: (+90 212) 6124359

Sarajevo; februar 2004

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

297 . 161 : 929 Musa
297 . 161 : 929 Isa

Yahya, Harun
Musa, a.s. i Isa, a.s. / Harun Yahya ; preveo s turskog Enver Ibrahimkadic. - Sarajevo : Bosančica print, 2004. - 190 str. : ilustr. ; 24 cm. Prijevod djela : Hazreti Musa ve Hazreti Isa Gelecek

ISBN 9958-650-19-3

COBISS. BH - ID 1269938

ČITAOCU

- Darvinizam, koji negira stvaranje, a samim time i Boga, bio je razlogom što su mnogi ljudi izgubili vjeru u Boga ili što su, u najmanju ruku, pali u sumnju. Prema tome, otkriti da je ova teorija jedna obmana je jedna veoma bitna dužnost koju nalaže iman. Ova značajna zadaća mora doprijeti do svih ljudi. Određeni čitaoci će biti u prilici da možda pročitaju samo jedno naše djelo koje govori o obmanama vezanim za ovu teoriju. Zbog toga smo smatrali važnim da u svim našim knjigama odvojimo mjesta za ovu temu, pa makar to ponekad bilo samo i u vidu rezimea.
- Drugo pitanje koje se mora naglasiti je vezano za sadržaj ovih knjiga. Vjerska pitanja svih autorovih djela iznose se u svjetlu kur'anskih ajeta i pozivaju ljude na učenje Allahovih ajeta i život u skladu sa njihovim naredbama. Sve teme vezane za Allahove ajete iznose se na način koji kod čitaoca ne ostavlja nikakvu sumnju, niti znak pitanja.
- Blizak, jednostavan i tečan stil koji je prepoznatljiv u našim djelima osigurava lakše shvatanje kod čitalaca svih profila, od sedam do sedamdeset sedam godina. Ovim efektnim i jednostavnim izražavanjem naše knjige sasvim zasluženo dobivaju laskavi status "knjiga koje se čitaju u jednom dahu". Čak i ljudi koji zauzimaju kategoričan stav o pitanju odbijanja vjere ostaju pod utiskom činjenica koje se iznose u našim knjigama i apsolutno su u nemogućnosti da zaniječu istinitost svega toga.
- Ova knjiga kao i ostala autorova djela mogu se čitati kako pojedinačno tako i u atmosferi uzajamne diskusije. Grupa čitalaca koja se želi okoristiti ovom knjigom trebala bi je čitati zajedno. Bit će to neosporno korisno s pozicija međusobnih izmjena znanja i iskustava.
- Pored toga, učestvovati u čitanju i upoznavanju sa ovim knjigama koje su napisane samo radi postizanja Božijeg zadovoljstva, također, predstavljaju veliki hizmet. Umijeće dokazivanja i ubjeđivanja je krajnje jaka autorova osobenost koja je uočljiva u svim njegovim knjigama. Iz tog razloga, jedan od najefikasnijih metoda onih koji žele objasniti vjeru je stimuliranje drugih na čitanje knjiga ovog autora.
- Predstavljanje ostalih autorovih djela u zadnjem dijelu ove knjige ima svoje važne razloge. Zahvaljujući tome, osoba koja uzme u ruke ovu knjigu vidjet će da autor ima niz knjiga koje nose osobenosti koje smo maločas naveli i otkrit će kvalitete ove knjige, koju ćete, nadamo se, čitati sa velikim zadovoljstvom. Uvjerit ćete se da se nalazite pred bogatim izvorom podataka o pitanju nesvakidašnjih vjerskih i političkih tema kojima ćete se moći koristiti.

S A D R Ž A J

MUSA, A.S.

DODATAK:

ISA, A.S. ĆE DOĆI

MUSA A.S.

UVOD

Na povijest čovječanstva se, u isto vrijeme, može gledati kao na povijest pejgambera. Svoju Objavu Allah, dž. š., je u svim povijesnim etapama čovjeku dostavljao putem poslanika. Poslanici su ljudima objašnjavali svoga Gospodara, dostavljali im Njegove riječi.

U Kur'anu se ova misija niza vjerovjesnika detaljno objašnjava. Objašnjava se njihovo ponašanje prilikom pozivanja, poteškoće na koje su nailazili i načini njihovog rješavanja te uzoran moral. Ono što su doživljavali vjerovjesnici Allah, dž. š., navodi u Kur'anu da bi ljudi uzeli pouku iz toga. Njihova borba i moral uzor su i onima koji žive u našem vremenu.

Uporedo sa našim pejgamberom, Muhammedom, a. s., u Kur'anu se prenose vijesti i o Isau, Sulejmanu, Jusufu, Nuhu, Ibrahimu, a. s., i još nizu drugih pejgambera, prenose se događaji koji su oni doživljavali i iz kojih možemo uzeti pouku. Dok se, npr., prenosi dijalog Jusufa, a. s., sa njegovom braćom, njegovo bacanje u bunar od strane braće, njegovo prodavanje kao roblje, bacanje u tamnicu nakon što je, kao rob, oklevetan na dvoru, a odatle ustoličenje na čelo državne blagajne, vidljive su mnoge imanske odlike iz kojih i mi možemo uzeti pouke. Osim toga, prenose se i mudra saznanja o psihologiji čovjeka i zajednice.

Ili, doista veoma lijepi primjeri za nas nalaze se u tome što se, dok

su ga bacali u vatru, Ibrahim, a. s., kojeg Allah, dž. š., u Kur'anu spominje kao ''lijep uzor za nas'', oslanjao i okretao ka Allahu, dž. š., i u njegovom ispoljavanju iskrenosti i blagoj naravi.

A pejgamber o čijem se karakteru i životu najviše govori u Kur'anu je Musa, a. s., koji se spominje u tačno 34 kur'anske sure. U trima velikim kur'anskim surama (Al-A'raf, Ta-ha, Al-Qasas) navodi se mnogo detaljnih podataka o Musaovom životu. U svim ovim surama i ajetima se, počev od njegovog djetinjstva, veoma detaljno prenosi Musaova borba protiv Faraona, loše ponašanje njegovog naroda i Objava koju im je donosio. Pronicljivost koju je iskazivao u teškim situacijama iznosi se kao uzor.

U ovoj knjizi ćemo, u svjetlu kur'anskih navoda, analizirati život Musaa, a. s. Vidjet ćemo da je živio znakovima ajeta. Značajan moment na koji se mora obratiti pažnja je da u Musaovom životu trebamo vrjednovati ne kao događaje doživljene i okončane u prošlosti, već kao primjere i pouke, koje će osvjetljavati današnjicu i davati smjernice našem životu.

FARAONOVA DOMINACIJA EGIPTOM I STANJE SINOVA ISRAILOVIH

Uporedo sa državama-gradovima, koje su u istom periodu osnivane u Mezopotamiji, staroegipatska civilizacija je jedna od najstarijih civilizacija povijesti. Egipat (Misir) je poznat kao država koja je kroz povijest posjedovala organizirani socijalni i politički poredak. To što su oko 3000-te godine p.n.e. pronašli i koristili pismo, što su se koristili Nilom, što je njihova država okružena pustinjom i što su, zahvaljujući prirodnoj strukturi, bili zaštićeni od mogućih vanjskih napada, veoma su bitni faktori napretka civilizacije koju su posjedovali Egipćani.

Međutim, to je bila civilizacija u kojoj je na snazi bila ''Faraonska vladavina'', koja se u Kur'anu opisuje kao najočitiji ateistički sistem. Članovi te zajednice su se oholili pred Bogom, dž. š., negirali Ga i okretali leđa pravoj vjeri. Napredna civilizacija koju su posjedovali, socijalni i politički sistemi i vojni uspjesi nisu ih mogli spasiti od uništenja.

Što se tiče najbitnijih događaja u povijesti Egipta, oni su se desili u vezi sa postojanjem sinova Israilovih u ovoj zemlji.

Israil je drugo ime Jakuba, a. s. Jakubovi sinovi su predstavljali narod poznat kao ''sinovi Israilovi'', a koji će se kasnije spominjati i pod imenom ''Jevreji''. Što se tiče dolaska sinova Israilovih u Egipat, on se desio u vrijeme Jakubovog mlađeg sina, Jusufa, a. s. Život Jusufa, a. s., u Kur'anu se detaljno objašnjava u suri Yusuf. Počev od djetinjstva, Jusuf, a. s., je prošao kroz razne nevolje, bio izložen napadima i klevetama. Kasnije je, spašavajući se tamnice, u koju je

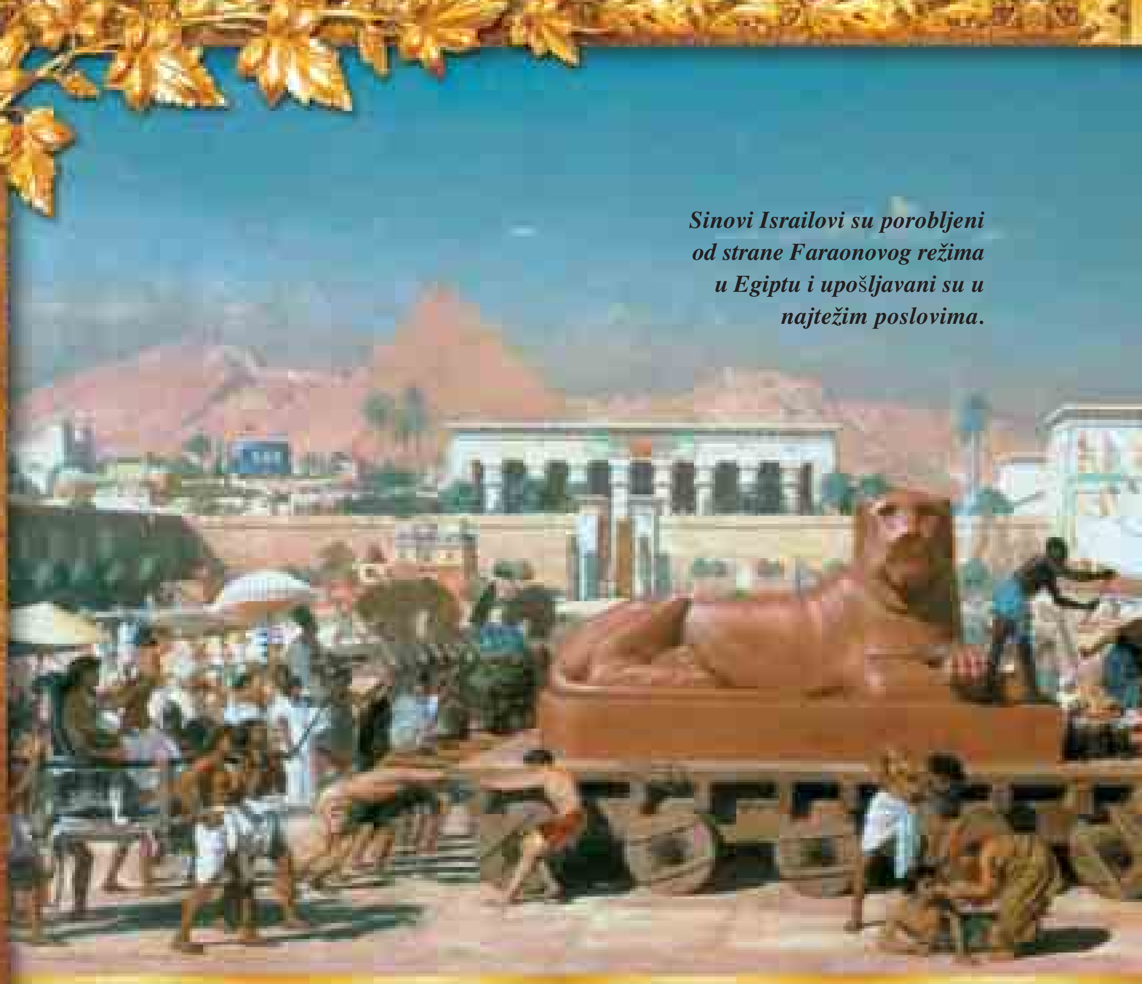
dospio u ishodu jedne klevete, došao na čelo državne blagajne Egipta. Nakon toga su, pod njegovim vodstvom, u Egipat počeli stizati sinovi Israilovi. Ovaj slučaj se na slijedeći način spominje u Kur'anu:

I kad iziđoše pred Jusufa, on privi roditelje svoje na grudi i reče: "Nastanite se u Misiru, svakog straha, ako Bog da, oslobođeni!" (Yusuf, 99)

Prema onome što razumijemo iz Kur'ana, sinovi Israilovi, koji su prvobitno, kako se to naglašava u navedenom ajetu, živjeli u miru i sigurnosti, vremenom su počeli gubiti svoj status u egipatskoj zajednici, da bi, na kraju, došli u položaj roblja. Iz ajeta se vidi da su u periodu Musaovog dolaska sinovi Israilovi živjeli u jednom takvom položaju. Musa, a. s., je, prema kur'anskoj formulaciji, otišao kod Faraona kao pripadnik ''podjarmljenog naroda''. Na bitno saznanje, u tom kontekstu, nailazimo u ovih nadmenim riječima Faraona i njegovih ljudi protiv Musaa i Haruna, a. s.:

Staroegipatska gravura, na kojoj je predstavljen ulazak sinova Israilovih u Egipat.





Sinovi Israilovi su porobljeni od strane Faraonovog režima u Egiptu i upošljavani su u najtežim poslovima.

"Zar da povjerujemo dvojici ljudi koji su isti kao i mi, a narod njihov je roblje naše?" - govorili su. (Al-Mu'minun, 47)

Prema onome što se saopćava u ajetima, Egipćani su nad sinovima Israilovim uspostavili jednu stvarnu robovlasničku upravu. Za obavljanje svojih poslova oni su koristili sinove Israilove. Mučili su ih i držali pod presijom u cilju provođenja i održavanja njihove podjarmljenosti. Presije koje su u egipatskom društvu vršene nad sinovima Israilovim dostizale su toliku krajnost da su pod kontrolu uzeli čak i strukturu njihovog stanovništva. Sprječavalo se povećanje muškog življa, za koje su mislili da predstavlja opasnost po njih, a u životu su ostavljali žene koje će koristiti u svojoj službi.



Obraćajući se sinovima Israilovim, Allah, dž. š., ovu činjenicu ističe na slijedeći način:

I kada smo vas od Faraonovih ljudi izbavili, koji su vas najgorim mukama mučili: mušku vam djecu klali a žensku u životu ostavljali; - a to vam je bilo veliko iskušenje od Gospodara vašeg. (Al-Baqara, 49)

I pošto smo vas Mi od Faraonovih ljudi izbavili, koji su vas neizmjerno mučili: mušku djecu su vašu ubijali, a žensku vam u životu ostavljali, to je bilo teško iskušenje od Gospodara vašeg. (Al-A'raf, 141)

U Egiptu je postojala jedna preovladavajuća vjera. To je jedna idolopoklonička vjera, koju su nasljeđivali od svojih predaka. Prema

ovoj neodrživoj vjeri, postojalo je mnogo bogova. Što se tiče Faraona, on je bio bog koji živi na Zemlji. Eto, takvo ubjeđenje mu je davalo veliku moć naspram naroda. Musaa, a. s., koji se suprotstavljao načinu življenja Faraona i njegovih bližnjih, što je bilo produkt vjere naslijeđene od predaka, doživljavali su kao neprijatelja, pošto, prema vjeri njihovih predaka, apsolutna veličina pripada Faraonu. Faraonova težnja ka uzdizanju, gospodaranje i to da je Musaa, a. s., i Haruna, a. s., doživljavao kao rivale, razumije se iz onoga što su Faraon i njegova svita rekli Musau i Harunu, a. s.:

> ***A oni rekoše: "Zar si došao da nas odvratiš od onoga na čemu smo zatekli pretke naše, da bi vama dvojici pripala vlast na Zemlji? E nećemo mi vama dvojici vjerovati!" (Yunus, 78)***

Staroegipatska gravura u vezi sa porobljavanjem sinova Israilovih u Egipru. U prvom planu se vide Faraon i njemu bliski, a u pozadini, robovi od Israilove loze, koji su povezani konopima oko vrata.



Faraon je, prema vjeri svojih predaka, tvrdio da je bog. Štaviše, u tom kontekstu je išao i dalje pa je nastupao sa tvrdnjom kako je on najuzvišeniji gospodar:

"Ja sam gospodar vaš najveći!" - on (Faraon) je rekao. (An-Nazi'at, 24)

Zbog svoje idolopokloničke vjere, Faraon i njegova svita su se smatrali božanstvenim osobama. Zato što su apsolutno bili udaljeni od pojmova, kao što su skromnost, ljubav i saosjećajnost, koje zagovara istinska vjera, bili su krajnje oholi. A u ishodu te oholosti smatrali su da imaju pravo ponašati se brutalno i despotski. Ova njihova karakterna osobina ističe se u slijedećem ajetu:

Faraonu i glavešinama njegovim, ali su se oni uzoholili, bili su to ljudi nadmeni. (Al-Mu'minun, 46)

Nad narodom Egipta Faraon je imao toliko veliki utjecaj da su se svi povinjavali njegovoj moći. Mislili su da je jedino Faraon gospodar cijelog područja Egipta i rijeke Nil:

I Faraon obznani narodu svome: "O, narode moj," - reče on - "zar meni ne pripada carstvo u Misiru i ovi rukavci rijeke koji ispred mene teku, shvaćate li? (Az-Zuhruf, 51)

Nil predstavlja život za Egipat. Zahvaljujući Nilu, razvili su poljoprivredu. Vodom iz njega navodnjavali su se usjevi, podmirovale potrebe stoke, a i stanovništvo napajalo. Eto, prema Faraonu i glavešinama iz njegovog okruženja, jedini gospodar sve te vode i zemlje bio je Faraon. Ovu Faraonovu moć su prihvatili svi i pokoravali joj se.

Kako bi lakše podjarmljivao narod i efikasnije koristio svoju moć, Faraon je stanovnike Egipta podijelio na grupe i, sa onima koje je odabrao kao sebi bliske, lakše je uspijevao vladati onim oslabljenim grupama. Pažnja na ovu činjenicu skreće se u slijedećem kur'anskom ajetu:

Faraon se u zemlji bio ponio i stanovnike njezine na stranke bio izdijelio; jedne je tlačio, mušku im djecu klao, a žensku u životu ostavljao, doista, je smutljivac bio. (Al-Qasas, 4)

Obratimo li pažnju na Egipat (Misir) prije Musaovog rođenja, vidjet ćemo da je cijela zemlja bila preplavljena metežom i smutnjom. Ljudi su, samo zbog rasne razlike, porobljavani, izlagani mučenjima i, bez ikakvog razloga, ostajali bez svoje muške djece. S druge strane, svirepi i oholi Faraon smatrao se bogom na zemlji. Faraon, koji je jednim jakim sistemom djelovao kao da dominira nad svim, osigurao je pokornost naroda.

Upravo u jednom takvom okruženju Allah, dž. š., je, kao vjerovjesnika, poslao Musaa, a. s., koji će uništiti presije i tiraniju, ljude podsjetiti na to da je Allah, dž. š., njihov Gospodar, koji će ljude ponovo podučiti istinskoj vjeri i sinove Israilove spasiti od podjarmljivanja.



ROĐENJE MUSAA, A.S.

Musa, a. s., je, kao što smo vidjeli u prethodnom poglavlju, došao na svijet u jednom veoma haotičnom okruženju. U žvitnoj opasnosti bio je čak i u trenutku samog rođenja. Faraonovom naredbom, sva novorođena muška djeca su ubijana, a, radi robovanja, u životu su ostavljana ženska djeca. Eto, Musa, a. s., je svoj život započeo u jednoj ovakvoj opasnosti, među robovima i sa prijetnjom smrću. Što se tiče njegove majke, ona je osjećala veliku zabrinutost za Musaom, a zabrinutost je trajala do nadahnuća koje je dobila od Allaha, dž. š.:

> *I Mi nadahnusmo Musaovu majku: "Doji ga, a kad se uplašiš za njegov život, baci ga u rijeku, i ne strahuj i ne tuguj, Mi ćemo ti ga, doista, vratiti i poslanikom ga učiniti." (Al-Qasas, 7)*

Allah, dž. š., je Musaovoj majci rekao kako će postupiti ako se bude plašila. Ako Faraonovi ljudi saznaju za Musaovo rođenje, ona ga je trebala staviti u sanduk i spustiti u rijeku. Musaova majka je, u skladu sa nadahnućem, tako i postupila, pošto je osjećala strah za život. Musaa je stavila u sanduk i spustila u Nil. Nije znala kako i kuda će ga struja odnijeti. Ali, Allahovim nadahnućem, znala je da će mu se, na kraju, ponovo vratiti i da će biti pejgamber. Allah, dž. š., Koji sve stvara i daje poredak, stvorio je i nju i Musaa, a. s., saopćio joj kakve će biti njihove sudbine. Allah, dž. š., je kasnije Musau, a. s., na slijedeći način saopćio ovu činjenicu u vezi sa njegovim rođenjem:

> *Kada smo majku tvoju nadahnuli onim što se samo nadahnućem stječe:*
>
> *'Metni ga u sanduk i u rijeku baci, rijeka će ga na obalu*

izbaciti, pa će ga i Moj i njegov neprijatelj prihvatiti.' I Ja sam učinio da te svako voli i da rasteš pod okom mojim. (Taha, 38-39)

Veoma bitan detalj nad kojim se ovdje treba zadržati je sudbina. U navedenim ajetima Allah, dž. š., saopćava da je rekao Musaovoj majci da svog sina spusti u rijeku, da će ga poslije Faraon prihvatiti, da će joj se vratiti i biti vjerovjesnik. Dakle, u trenutku Musaovog rođenja već je bilo poznato da će u sanduku biti spušten u Nil, da će ga Faraon pronaći i da će, naposljetku, biti vjerovjesnik, pošto je njegovu sudbinu Allah, dž. š., tako odredio. Allah, dž. š., je to saopćio Musaovoj majci.

Ovdje treba obratiti pažnju na to da su svi momenti Musaovog života, do najsitnijih detalja, određeni u sudbini od strane Allaha, dž. š., i da se dogodilo upravo onako kako je određeno. Nadahnuće kojim je Allah, dž. š., nadahnuo Musaovu majku realiziralo se pojavom nebrojenih uvjeta tačno onako kako je to određeno u sudbini.

Da bi, spašavajući se od Faraonovih ljudi i ne utapajući se u Nilu, Musa, a. s., mogao doći do Faraonovog dvora:

1- sanduk u koji je stavljen tek rođeni Musa, a. s., nije smio propuštati vodu. Zbog toga, stolar je morao napraviti sanduk podesan za plivanje po vodi. S druge strane, oblik sanduka je, isto tako, veoma bitan sa pozicija brzine plivanja. Nije smio biti u obliku koji će mu omogućiti brže kretanje, a time i mogućnost prolaska mjesta gdje se nalazio Faraon, a niti sporije da ne zaostane. Morao je biti napravljen u obliku koji će mu omogućiti baš potrebnu brzinu. A sve to su detalji prethodno utanačeni u sudbini majstora, koji je napravio sanduk tačno onako kako je trebao biti napravljen;

2- struja koja je nosila sanduk nije smjela biti ni brža; rijeka je trebala teći baš potrebnom brzinom. Dakle, protok Nila bio je tačno onakav kakvog je Allah, dž. š., u sudbini odredio da treba biti;

3- vjetar je, isto tako, opet na potreban način, morao utjecati na plivanje sanduka. I vjetar je, dakle, puhao u skladu sa prethodno određenom sudbinom. Niti je trebao povlačiti jačim puhanjem, niti puhati u suprotnom smjeru, a niti mu smanjiti brzinu lagahnim puhanjem;

4- niko drugi, tokom dužine Nila, nije trebao pronaći taj sanduk. Dakle, niko opasan nije trebao proći tuda, a onaj ko je i prolazio nije ga smio uočiti. Prema tome, svi oni koji su živjeli u blizini Nila su, u skladu sa sudbinom, na neki način bili onemogućeni da prođu obalom ili vide sanduk. Upravo, i taj uvjet se realizirao prema sudbini koju je Allah, dž. š., odredio;

5- kao Musaov život, život Faraona i njegove porodice bio je, isto tako, u skladu sa propisanom sudbinom. I oni su u tačno određeno vrijeme morali biti na potrebnom mjestu i morali su pronaći Musaa, a. s. Faraonova porodica je možda planirala ranije doći na obalu Nila, i ono što je bilo povod njihovog zakašnjenja je, također, osiguralo obavljanje potrebnog djela određenog u sudbini.

Sve ovo su samo neki od uvjeta koji su omogućili Musaov pronalazak od strane Faraona, sve se realiziralo apsolutno onako kako je moralo da se desi, u skladu sa riječima kojima je Allah, dž. š., ranije nadahnuo Musaovu majku. U biti, obećanje koje je Allah, dž. š., dao Musaovoj majci, a i ostali događaji, realizirali su se u skladu sa sudbinom koju je Allah, dž. š., mnogo ranije odredio.

Događaji određeni u Musaovoj, a. s., sudbini nisu samo događaji koje smo ovdje naveli. Svaki trenutak njegovog života režiran je na jednoj određenoj liniji sudbine. Niti je on mogao birati mjesto, ni godinu svoga rođenja, ni svoj narod, a niti svoje roditelje. Sve to je određeno i kreirano od strane Allaha, dž. š.

Razmislimo li podrobnije i detaljnije, neposrednije ćemo moći osjetiti kako, na jedan apsolutan način, sudbina gospodari svakim

trenutkom našeg života. A ovo kazivanje umnogome podsjeća i pruža priliku da se razmišlja o tome. Svim ovim detaljima iz kazivanja Allah, dž. š., nas, zapravo, upozorava na to da je On sudbinu svih ljudi kao i cijelog Kosmosa ranije odredio.

Kako god je, linijom sudbine, Musa, a. s., plovio Nilom, isto tako su i Faraon i njegova porodica, u skladu sa svojim sudbinama, otišli na mjesto susreta sa njim. U Kur'anu se na slijedeći način saopćava da se Faraonova porodica ponašala isto onako kako je to Allah, dž. š., ranije nadahnuo Musaovu majku, da su ga, zapravo, nesvjesno uzeli pod svoju žaštitu:

I nađoše ga Faraonovi ljudi, da im postane dušmanin i jad;
- zaista su Faraon i Haman i vojske njihove uvijek griješili.
I žena Faraonova reče: "On će biti radost i meni i tebi! Ne ubijte ga, možda će nam od koristi biti, a možemo ga i posiniti." A oni ništa ne predosjetiše. (Al-Qasas, 8-9)

Tako su Faraon i njegova porodica, ne znajući tok sudbine, ali podložni toj sudbini, pronašli Musaa i uzeli ga sebi. Štaviše, uzeli su ga k sebi nadajući se da će im on donijeti neku korist.

A, s druge strane, Musaova majka je osjećala zabrinutost zbog toga što nije znala za stanje svog sina. Allah, dž. š., saopćava da je osnažio njeno srce, kako bi to podnijela:

I srce Musaove majke ostade prazno, umalo ga ne prokaza, da Mi srce njeno nismo učvrstili i vjernicom je učinili.
I ona reče sestri njegovoj: "Idi za njim!" I ona ga ugleda izdaleka, a oni nisu bili ništa primijetili.
A Mi smo mu već bili zabranili dojilje, pa ona reče: "Hoćete li da vam je pokažem porodicu koja će vam se o njemu brinuti i koja će mu dobro željeti?"
I vratismo ga majci njegovoj da se raduje i da ne tuguje, i da se uvjeri da je Allahovo obećanje istinito; ali većina njih ne zna. (Al-Qasas, 10-13)

Musa, a. s., se, kao dojenče, nije okretao ni prema jednoj dojilji, nije sisao mlijeko nijedne od njih, pošto mu je Allah, dž. š., odredio sudbinu da jedino doji mlijeko svoje majke. I ovaj slučaj je primjer da se sve ljudske želje dešavaju prema sudbini određenoj od strane Allaha, dž. š. Musa, a. s., se, na kraju, kako je to i saopćeno njegovoj majci, vratio svojoj porodici.

U kazivanju o Musa, a. s., Allah, dž. š., pokazuje vjernicima da događaje koji izgledaju kao nepremostivi i teški stvara sa olakšicom, a da događaje koji izgledaju kao zlo (šerr) jednostavno preokreće u dobro (hajr). To što se jedna majka našla u direktnom suočenju sa opasnošću ubistva njenog novorođenčeta od strane vojnika, što je nakon toga, radi njegovog spašavanja, svoje dijete samo otisnula niz rijeku, što je novorođenče pronađeno i usvojeno od strane najmoćnije porodice u državi i što se ono, koje nije htjelo dojiti mlijeko nijedne dojilje, ponovo vratilo svojoj majci... svi ovi događaji su odvojene mudžize koje nam ukazuju na savršenstvo sudbine koju Allah, dž. š., određuje. Svaki detalj sudbine razvija se s hajrom za vjernike. Kao što vidimo u ovom primjeru, Allah, dž. š., taj hajr ponekad provodi uz sasvim neočekivane povode.



MUSAOV BIJEG IZ MISIRA

U Kur'anu se, u vezi sa Musaom, a. s., prenosi slijedeći događaj:

I on uđe u grad neopažen od stanovnika njegovih i u njemu zateče dvojicu ljudi kako se tuku, jedan je pripadao njegovu, a drugi neprijateljskom narodu, pa ga zovnu u pomoć onaj iz njegova naroda protiv onog iz neprijateljskog naroda, i Musa ga udari šakom i - usmrti. "Ovo je šejtanov posao!" - uzviknu - "on je, zaista, otvoreni neprijatelj koji u zabludu dovodi! (Al-Qasas, 15)

U ovom događaju je Musa, a. s., bio svjedok tuče jednog svoga sunarodnjaka. Ne gledajući ko je u pravu a ko u krivu, stavio se na stranu onoga od svog naroda. Onoga iz neprijateljskog naroda je udario šakom i, ne želeći to, usmrtio ga. Musa, a. s., postaje svjestan da je počinio veliku grešku. U ovom događaju Allah, dž. š., nam daje pouku i upoznaje nas sa pogrešnošću stavljanja na nečiju stranu samo zato što taj neko pripada našem krugu, unatoč tome što nije u pravu. Svoje djelo u kome je podržao onoga iz svog naroda Musa, a. s., je okarakterizirao kao ''šejtanski posao''.

Pristup koji se ovdje kritizira je, doista, tokom povijesti čovječanstvu uvijek donosio i donosi mržnju i ratove. Zabluda izražena u vidu vrednovanja ljudskih djela ne prema pravdi i istini, već neizostavno pravdanje svoje porodice, plemena, naroda, istomišljenika ili svoje rase, bila je, u povijesti, jedan od najvećih povoda za sukob i tiraniju.

Musa, a. s., je odmah shvatio da je taj zli osjećaj, koji šejtan nastoji nametnuti čovjeku, zulum; pokajao se zbog grijeha načinjenog šejtanskim nagovorom i zatražio utočište kod Allaha, dž. š. Ovaj

primjer i savjestan postupak Musaa, a. s., u nastavku kazivanja se ističe na slijedeći način:

> *Gospodaru moj," - reče onda - "ja sam sam sebi zlo nanio, oprosti mi!" I On mu oprosti, On, uistinu, prašta i On je milostiv.*
>
> *"Gospodaru moj," - reče - "tako mi blagodati koju si mi ukazao, više nikada nevjernicima neću biti od pomoći!" (Al-Qasas, 16-17)*



Karta starog Egipta

Iz počinjenog grijeha Musa, a. s., je shvatio da je zaštitio jednog čovjeka samo zato što je on pripadao njegovom narodu, ali da je, zapravo, trebao provoditi pravednost. Međutim, taj pristrasni pristup dominirao je Egiptom. Musa, a. s., je greškom ubio jednog od njih. Oni će sada možda tražiti Musaovo ubistvo, pošto će se staviti na stranu svoje rase. Ova mogućnost mu je zadala strah:

I Musa u gradu osvanu prestrašen, očekujući šta će biti, kad ga onaj isti od jučer pozva ponovo u pomoć. "Ti si, zbilja, u pravoj zabludi!" - reče mu Musa. (Al-Qasas, 18)

Tako je počelo razdvajanje između Musaa, a. s., i Faraonovog naroda. Musa, a. s., je noć proveo zabrinut i u strahu, a narednog dana desio se slučaj koji se navodi u prethodnom ajetu: čovjek kojem je prethodnog dana pomogao ponovo je od Musaa, a. s., tražio pomoć pošto je, prema kur'anskoj formulaciji, Musa, a. s., bio od njegovog naroda i mislio je da će mu pomoći kao što je to uradio i prethodnog dana. Međutim, Musa, a. s, nije ponovio istu grešku. Zato što je znao da njegov istonarodnjak nije u pravu, nije mu pritekao u pomoć. A kao stvarni krivac, ovaj čovjek se odmah okrenuo protiv Musaa, a. s., i počeo ga kritizirati. Prilikom kritiziranja je iznio i ubistvo čovjeka od prethodnog dana, koje je Musa, a. s., počinio pomažući mu, a ovaj je sada to koristio kao dokaz protiv Musaa:

I kad htjede ščepati zajedničkog im neprijatelja, reče mu onaj: "O, Musa, zar ćeš ubiti i mene kao što si jučer ubio čovjeka? Ti hoćeš da na zemlji silu provodiš, a ne želiš da miriš." (Al-Qasas, 19)

Mada to bilo i nehotice, Musa, a. s., se našao u poziciji ubice jednog od Misiraca. Što se tiče Faraona i njegovih glavešina, oni su počeli raspravljati o kažnjavanju, pa čak i ubistvu Musaa, a. s. Jedan koji je čuo te razgovore otišao je kod Musaa i upozorio ga. Uplašen da će ga ubiti, Musa, a. s., je napustio grad i udaljio se iz Misira:

I jedan čovjek s kraja grada dotrča: "O, Musa," - reče - "glavešine se dogovaraju da te ubiju; zato bježi, ja sam ti zbilja iskren savjetnik."
I Musa iziđe iz grada, ustrašen, iščekujući šta će se desiti. "Gospodaru moj," - reče - "spasi me naroda koji ne vjeruje!" (Al-Qasas, 20-21)

Ove činjenice u vezi sa životom Musaa, a. s., pružaju nam, također, i podatke o njegovom karakteru. U ajetima se, dakle, donose i saznanja o Musaovom karakteru i nazire se da je on posjedovao jednu veoma osjetljivu i razdražljivu karakternu crtu. Između dva čovjeka koji se tuku, odmah se stavio na stranu svog sunarodnjaka, drugog je jednim udarcem usmrtio i, plašeći se da će ga ubiti, napustio je Misir. Čineći sve to, vidljiva je njegova stalna uzrujanost. Međutim, nakon što je Allah, dž. š., razgovarao sa njim i odgojio ga, Musa je naučio da ne strahuje ni od koga osim od Allaha, dž. š., i da se istinski oslanja i pokorava jedino Njemu. Ovo je veoma ilustrativan i lijep primjer razvijanja i sazrijevanja ljudskog karaktera - pod nadzorom Allaha, dž. š.

ODLAZAK I NASTANJIVANJE U MEDJENU

Nakon što je napokon napustio Faraona, pored kojeg je odrastao, i njegov narod, Musa, a. s., se uputio u drugo mjesto, prema Medjenu. (Medjen je područje koje se nalazi istočno od Misira, iza pustinje Sina. To je, s obzirom na današnju geografsku sliku, područje koje se nalazi na samom jugu Jordana.)

Na medjenskoj vodi je zatekao dvije žene koje poje stoku. Ustručavale su se pred čobanima te im se, zbog toga, nisu približavale i čekale su sa napajanjem svoje stoke. Međutim, kao što se ističe u ajetima, Musa, a. s., je djelovao krajnje povjerljivo i neporočno. Žene se, zbog toga, nisu ustručavale pričati sa njim. Musau su rekle da im je otac veoma star i da su zbog toga primorane same ići na napajanje stoke, ali da, zato što paze na svoju čestitost, ne napajaju dok čobani ne odu. Na te njihove riječi, Musa, a. s., pritekao im je u pomoć i napojio njihovu stoku:

> ***A kad stiže do vode medjenske, zateče oko nje mnoge ljude kako napajaju stoku, a malo podalje od njih ugleda dvije žene koje su je od vode odbijale. "Šta vi radite?" - upita on. "Mi ne napajamo dok čobani ne odu" - odgovoriše one - "a otac nam je veoma star."***
>
> ***I on im je napoji... (Al-Qasas, 23-24)***

U ovom slučaju je do izražaja došla Musaova, a. s., ljubaznost, pristojnost i dobrotvornost. Obratimo li pažnju, vidjet ćemo da je u ovom slučaju Musa, a. s., prišao dvjema sasvim nepoznatim osobama, uspostavio dijalog sa njima, pomogao im i zadobio njihovo poštovanje, a, s druge strane, dolazimo do zaključka da su osobe koje se u ajetu karakteriziraju kao ''čobani'', iskazivali jedno ponašanje

sasvim suprotno Musaovom. Unatoč tome što su se upustile u dijalog sa Musaom, a. s., žene im se čak nisu ni približavale. Iz toga razumijemo da su ti ljudi, prema vanjskom izgledu, djelovali zastrašujuće, da su imali grub i neciviliziran pristup i da su djelovali nerazborito i neuljudno. (Allah, dž. š., je taj koji najbolje zna.)

Dakle, ono što dolikuje muslimanu je da silno izbjegava ponašanje nalik ponašanju ovih ljudi, koji se u Kur'anu spominju kao ''čobani'', te da, s druge strane, ugledajući se na Musaa, što je moguće više, razvijaju jedan pristojan, obziran, saosjećajan i neporočan pristup i djelovanje, ali i izgled koji će kod posmatrača odmah izazivati povjerenje.

U međuvremenu, isto tako treba obratiti pažnju i na to da se Musa, a. s., nalazio u duševnom stanju potpune predanosti Allahu, dž. š. Sasvim je napustio Misir, zemlju u kojoj je rođen i u kojoj je odrastao. A sada, još nije bilo poznato kakav ga život očekuje. Bilo je sasvim sigurno da njegov naredni period života neće nalikovati onom prethodnom. Međutim, ni on sam nije znao kakvu mu je sudbinu Allah, dž. š., propisao. Svome Gospodaru se obratio slijedećom molitvom:

...A onda ode u hladovinu i reče: "Gospodaru moj, ma kakvu mi hranu dao, zaista mi je potrebna!" (Al-Qasas, 24)

Iskrenost u molitvi čovjeka je u uskoj sprezi sa njegovim poimanjem i osjećajem da je Allah, dž. š., svemoguć, da dobro i zlo dolazi jedino od Njega i da, mimo Njega, nema drugog prijatelja i pomagača. Upravo, Musaova dova, navedena u prethodnom ajetu, je dova načinjena u izrazu potpunog razumijevanja ove tajne i pune predanosti Allahu, dž. š. Na ovu njegovu iskrenu dovu Svemilosni se odazvao i otvorio mu Svoju milost.

Pristojnost koju je Musa, a. s., ispoljio prema dvjema ženama, sa kojima se tek upoznao, bila je povod za njegov novi život. Dok se

Musa, a. s., odmarao, jedna od žena kojima je prethodno pomogao je došla i prenijela mu poziv svoga oca, koji ga, zbog ukazane pomoći, želi nagraditi:

I jedna od njih dvije dođe mu, poslije, idući stidljivo i reče: "Otac moj te zove da te nagradi zato što si nam stoku napojio!" I kad mu on dođe i kaza mu šta je doživio, on reče: "Ne strahuj, spasio si se naroda koji ne vjeruje!' (Al-Qasas, 25)

Musa, a. s., je učinio dovu Allahu, dž. š., ističući kako je muhtač svakog hajra, koji će doći od Njega. I, odazivajući se njegovoj dovi, Allah, dž. š., je Musau, a. s., pokazao nekoga ko će mu pomoći i kod koga će se, nakon straha od ubijanja, osjećati sigurnim. Musa, a. s., je posjedovao jedan jak stav koji je ljudima ulivao povjerenje. Inače, iako su se ustručavale od čobana, žene se nisu ustezale pred Musaom; vjerovale su mu i pričale sa njim. Štaviše, spominjući njegovu snagu i pouzdanost, jedna od njih je zatražila od oca da ga uzmu u najam:

"O, oče moj," - reče jedna od njih - "uzmi ga u najam, najbolje da unajmiš snažna i pouzdana." (Al-Qasas, 26)

Ovim riječima žena je sasvim otvoreno svome ocu stavila do znanja da Musaa, a. s., doživljava kao pouzdanog čovjeka. Nato je starac došao do zaključka da je Musa, a. s., doista častan insan te donio odluku da ga oženi sa jednom od svojih kćerki. Musov pouzdani izgled bio je povod ovoj odluci te mu je starac načinio slijedeću ponudu:

"Želim te oženiti s jednom od ove dvije kćeri moje" - reče on - "ali trebaš me osam godina služiti; a ako deset napuniš, bit će dobra volja tvoja, a ja ne želim da te na to silim; ti ćeš vidjeti, ako Bog da, da sam dobar."

"Neka bude tako između mene i tebe." - reče Musa - "Koji god od ta dva roka ispunim, nema mi se šta prigovoriti, a Allah je jamac za ono što smo utanačili." (Al-Qasas, 27-28)

Musa, a. s., je prihvatio prijedlog ovog starca, za koga iz Kur'ana razumijemo da je bio čestiti musliman, te naredni dio svoga života počeo provoditi u Medjenu. U početku, kada je bio u opasnosti od ubistva, Allah, dž. š., ga je izbavio vodom Nila; odatle, iz opasnosti od gušenja, odveo ga je na Faraonov dvor. Kada je u Misiru ponovo bio u opasnosti od ubistva, Allah, dž. š., ga je opet spasio i izveo u Medjen, na sigurno.



STIZANJE U DOLINU TUVA I PRVA OBJAVA

Musa, a. s., je ostao dosljedan dogovoru koji je načinio sa starcem; godinama je ostao u Medjenu. Kada su se napunile dogovorene godine, prestao je i sporazum, koji je Musaa vezivao. Ispunjenjem roka, Musa, a. s., i njegova porodica su napustili Medjen. Dok je tako išao sa svojom porodicom, Musa, a. s., je na strani brda Tur, pored koga su prolazili, ugledao vatru. Pomislio ja kako bi mogao donijeti jednu zapaljenu glavlju, da se ogriju ili da donese kakvu vijest od onih pored vatre:

I kad Musa ispuni ugovoreni rok i krenu sa čeljadi svojom, on ugleda vatru na jednoj strani brda. "Pričekajte!" - reče čeljadi svojoj - " vidio sam vatru, možda ću vam od nje kakvu vijest donijeti, ili zapaljenu glavnju, da se ogrijete." (Al-Qasas, 29)

Kada Musa reče čeljadi svojoj: "Vidio sam vatru, donijet ću vam otuda vijest kakvu ili ću vam donijeti razgorjelu glavnju da biste se ogrijali." (An-Naml, 7)

Kada je vatru ugledao pa čeljadi svojoj rekao: "Ostanite vi tu, ja sam vatru vidio, možda ću vam nekakvu glavnju donijeti ili ću pored vatre naći nekoga ko će mi put pokazati." (Ta-ha, 10)

Ovaj slučaj iz kazivanja o Musau, a. s., ukazuje nam na još jedno Musaovo uzorno ponašanje. Musa, a. s., je bio čovjek koji je pažljivo promatrao događanja oko sebe, koji je bio u stanju izvući zaključak iz događaja sa kojima se susretne. A razlog tome je njegova svjesnost da su zbivanja oko njega stvorena od strane Allaha, dž. š., prema određenoj sudbini. Zato što je znao da je sve što vidi stvoreno

Allahovom mudrošću, Musa, a. s., je svim događajima i stvarima pristupao logikom ukazane mu blagodati. To što je ugledao vatru na brdu, što je tako analizirao taj slučaj i što je otišao kod vatre primjer je pažljivog ponašanja vjernika. I to što je, idući vatri, Musa, a. s., išao sam, i što sa sobom, zbog njihove sigurnosti, nije poveo i porodicu, također je još jedan primjer razuma kojim ga je Allah, dž. š., obdario.



ALLAHOV RAZGOVOR SA MUSAOM, A.S.

Kada je stigao do vatre na brdu Turu, Musa, a. s., suočio se sa jednom velikom činjenicom: Allah, dž. š., mu se obratio iz jednog drveta i učinio mu otkrovenje. Ovo prvo Allahovo otkrovenje Musau, a. s., na slijedeći način se ističe u Kur'anu:

A kad dođe do vatre, neko ga zovnu s desne strane doline, iz stabla, u blagoslovljenom kraju: "O, Musa, Ja sam - Allah, Gospodar svjetova! (Al-Qasas, 30)

A kad do nje dođe, neko ga zovnu: "O, Musa,
Ja sam, uistinu, Gospodar tvoj! Izuj, zato, obuću svoju, ti si, doista, u blagoslovljenoj dolini Tuva.
Tebe sam izabrao, zato ono što ti se objavljuje slušaj!
Ja sam, uistinu, Allah, drugog boga, osim Mene, nema; zato se samo Meni klanjaj i namaz obavljaj - da bih ti uvijek na umu bio! (Ta-ha, 11-14)

Ovo je prva objava koju je primio Musa, a. s., i on je, od sada, Allahov poslanik. Allah, dž. š., mu je saopćio da ga je izabrao kao poslanika. Obratio mu se iz drveta i ukazao mu počast najčasnijom titulom koju čovjek može postići na dunjaluku.

U ovom slučaju koji se desio na brdu Turu postoji jedna veoma bitna tačka na koju treba obratiti pažnju: razgovor Allaha, dž. š., sa Musaom... Allah, dž. š., se Musau, a. s., oglasio iz drveta. Bio je toliko blizu Musau da je pričao sa njim. Zapravo, Allah, dž. š., je svakome toliko blizu da može pričati sa njim. Ilustracije radi, i u trenutku dok ovo čitate, Allah, dž. š., je Onaj koji vam je najbliži. Toliko blizu da može pričati sa vama, čuti vaš glas i učiniti da vi čujete Njegov glas. Allah, dž. š., nam je toliko blizu da čuje svaki naš razgovor. Štaviše,

On nas čuje i kada šapućemo. O ovoj činjenici nas Allah, dž. š., obavještava u Kur'anu, ajetom ''...Mi smo čovjeku bliži od vratne žile kucavice'' (Qaf, 16). Nakon što se predstavio Musau, a. s., i saopćio mu da je On njegov Gospodar, Allah, dž. š., ga je upitao za njegov štap:

A šta ti je to u desnoj ruci, o, Musa?"

"Ovo je moj štap" - odgovori on - "kojim se poštapam i kojim lišće ovcama svojim skidam, a služi mi i za druge potrebe." (Ta-ha, 17-18)

Nesumnjivo, Allah, dž. š., je znao da se u Musaovoj ruci nalazi štap. Ali, da bi ga odgojio i pokazao mu Svoju moć, od Musaa, a. s., je zatražio da ga baci:

Baci štap svoj!" I kad vidje da se poput hitre zmije kreće, on uzmače... (Al-Qasas, 31)

Baci svoj štap!" Pa kad ga vidje da se, kao da je hitra zmija, kreće, on uzmače i ne vrati se... (An-Naml, 10)

Kada je ugledao da se njegov štap, koji je stalno koristio, pretvorio u zmiju, Musaa je, kao što se saopćava u navedenim ajetima, obuzeo strah. Međutim, ovim događajem Allah, dž. š., je odgojio Musaa, podučio ga pokornosti i da se ne treba ničega bojati, osim jedino Allaha, dž. š.:

... "O, Musa, ne boj se! Poslanici se kod Mene ne trebaju ničega bojati!'' (An-Naml, 10)

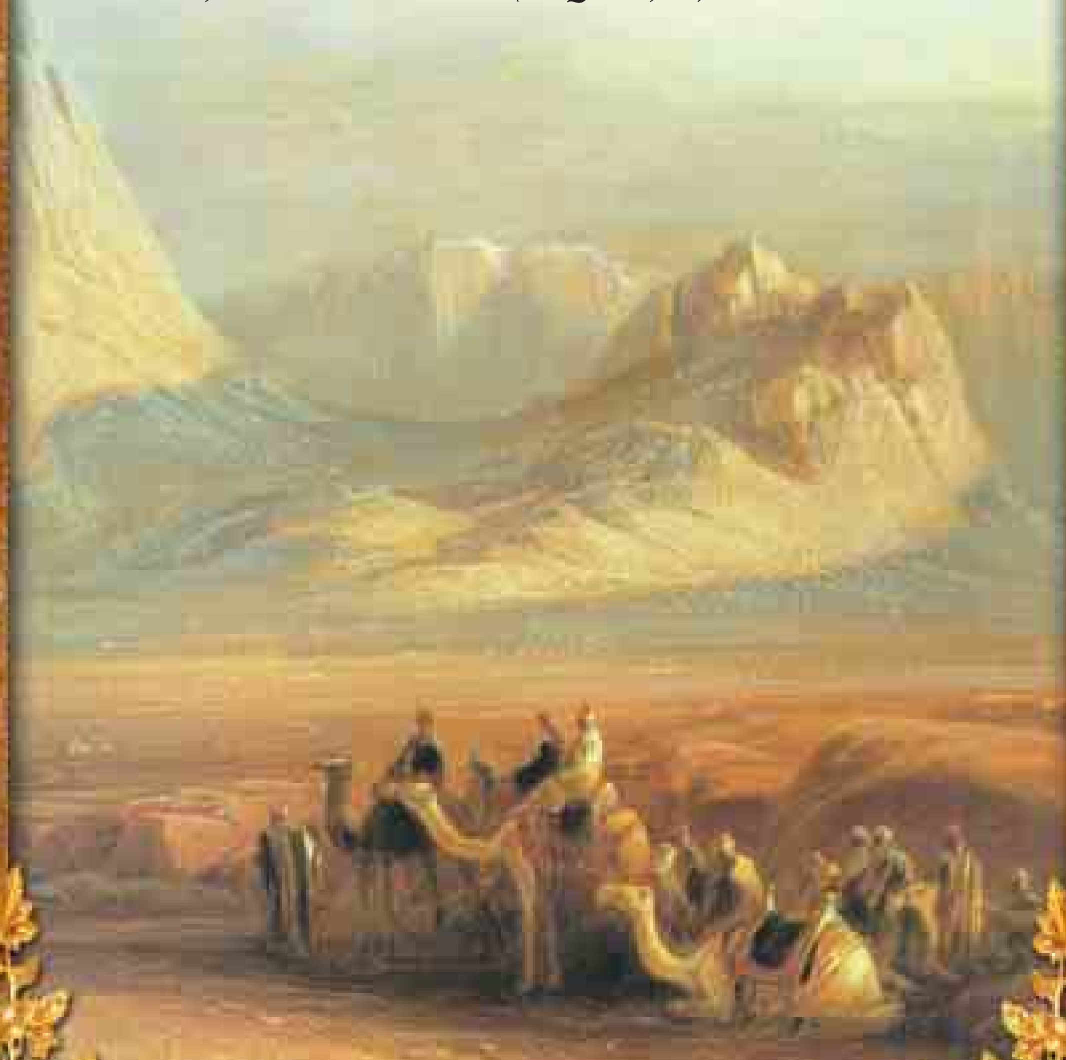
"Uzmi je i ne boj se"- reče On - "Mi ćemo je vratiti u ono što je bila prije. (Ta-ha, 21)

U skladu sa naredbom, Musa, a. s., je svoj štap uzeo natrag. Upravo, taj štap će on kasnije, kao mudžizu, koristiti protiv Faraona. Allah, dž. š., je nakon toga Musau ukazao još jednu mudžizu:

Uvuci svoju ruku u njedra svoja, pojavit će se bijela... (Al-Qasas, 32)

Što se tiče Musaove druge mudžize, ona je, kao što se navodi u prethodnom ajetu, izražena u izbjeljivanju njegove ruke. Zbog ovih neobičnih događaja realiziranih jedan za drugim, Musa, a. s, je osjetio uzbuđenost i strah. Međutim, Allah, dž. š., mu je naredio da se pribere i da sa tim mudžizama pojavi pred Faraonom:

...I priberi se tako od straha! To su dva dokaza od Gospodara tvoga Faraonu i glavešinama njegovim; oni su, zaista, narod raskalašeni." (Al-Qasas, 32)



MUSAOVO TRAŽENJE HARUNA, A. S., ZA SVOG POMOĆNIKA

Odgovori koje je Musa, a. s., dao prilikom dobijanja Objave ispunjeni su primjerima njegove iskrenosti. Musa, a. s., je veoma iskreno priznao Allahu, dž. š., da se boji, snebiva, da nema puno povjerenje u sebe i zatražio pomoć od Njega. Rekao je, npr., da je ubio jednog Misirca i da se plaši da će, iz osvete, i oni njega ubiti. A drugi Musaov strah je mišljenje o svom nedostatnom izražavanju. Mislio je da ne priča tečno i zabrinut je da se neće moći valjano obratiti Faraonu. Zbog toga je zatražio da me se, kao pomoćnik, da njegov Harun, koji je tečnije govorio:

"Gospodaru moj," - reče - "ja sam ubio jednog njihovog čovjeka, pa se bojim da i oni mene ne ubiju...
A moj brat Harun je rječitiji od mene, pa pošalji sa mnom i njega kao pomoćnika da potvrđuje riječi moje, jer se bojim da me ne nazovu lašcem. (Al-Qasas, 33-34)

''Haruna, brata mog;
osnaži me njime
i učini drugom u zadatku mome,
da bismo Te mnogo hvalili
i da bismo Te mnogo spominjali.'' (Ta-ha, 30-34)

A drugi razlog zbog koga je Musa, a. s., tražio hazreti Haruna za svog pomoćnika je, kao što se vidi u ajetima, mogućnost mnogog hvaljenja i spominjanja Allaha, dž. š. Musa, a. s., je mislio da će, ukoliko ih bude dvojica, više spominjati Gospodara. I, doista, to što vjernici trebaju biti skupa, što se međusobno trebaju moralno bodriti, veoma je bitno sa pozicija zaštite od zablude, te se, zbog toga, u nizu

kur'anskih ajeta savjetuje vjernicima da budu zajedno. Upravo je to jedna od pouka koju vjernici trebaju primiti iz ovog kazivanja o Musau, a. s.

Allah, dž. š., je prihvatio Musaovu molbu. Saopćio je da mu je, kao pomoćnika, dao Haruna, koji će mu biti potpora i u pozivanju, a i u pogledu snage:

"Pomoći ćemo te bratom tvojim" - reče On - "i obojici ćemo vlast dati, pa vam se oni neće usuditi prići; s Našim znamenjima vas dvojica i oni koji vas budu slijedili postat ćete pobjednici." (Al-Qasas, 35)

Isti slučaj se u drugim ajetima objašnjava na slijedeći način:

"Gospodaru moj," - reče Musa - "učini prostranim prsa moja
i olakšaj zadatak moj;
odriješi uzao sa jezika moga
da bi razumjeli govor moj
i podaj mi za pomoćnika iz porodice moje. (Ta-ha, 25-29)
Ti, uistinu, znaš za Nas."
"Udovoljeno je molbi tvojoj, o, Musa!" - reče On. (Ta-ha, 35-36)

Obratimo li pažnju na Musaove želje, vidjet ćemo da je sve svoje individualne slabosti i želje veoma iskreno saopćio Allahu, dž. š., da se zbog toga molio Allahu, dž. š., i tražio pomoć od Njega. Ova iskrenost u Musaovoj dovi uzor je svim vjernicima. Čovjek bi se Allahu, dž. š., trebao moliti krajnje iskreno, svjestan svoje bespomoćnosti i jadnosti, a da je Allah, dž. š., Taj koji obuzima i vlada svime. S obzirom da Allah, dž. š., sve zna, da je Svjedok svega onoga što čovjek doživi, da je obaviješten o svemu onome što čovjeku padne na pamet, apsolutno je bespotrebno da čovjek nastoji nešto prikriti i zatajiti od Njega, svoga Gospodara.

Ukratko, svaki vjernik bi se trebao usmjeriti ka Allahu, dž. š., iskreno i prisno kao nikome drugom.

KAZIVANJE O MUSAU, A. S., I TAJNA SUDBINE

Prilikom primanja objave na brdu Turu, Allah, dž. š., je Musau saopćio radosnu vijest da će, kao izraz Svoje dobrote, njegova brata Haruna učiniti njegovim pomoćnikom. A nakon toga, Allah, dž. š., je Musaa podsjetio na blagodati koju mu je ranije podario:

> *"A ukazali smo ti milost Svoju još jednom, kada smo majku tvoju nadahnuli onim što se samo nadahnućem stječe: 'Metni ga u sanduk i u rijeku baci, rijeka će ga na obalu izbaciti, pa će ga i Moj i njegov neprijatelj prihvatiti.' I Ja sam učinio da te svako voli i da rasteš pod okom Mojim. Kada je sestra tvoja otišla i rekla: 'Hoćete li da vam pokažem onu koja će se o njemu brinuti?' - Mi smo te majci tvojoj povratili da se raduje i da više ne tuguje. A ti si ubio jednog čovjeka, pa smo te Mi brige oslobodili i iz raznih nevolja te spasili. I ti si ostao godinama među stanovnicima Medjena, zatim si, o, Musa, u pravo vrijeme (prema sudbini) došao i Ja sam te za Sebe izabrao. (Ta-ha, 37-41)*

U ovim ajetima se saopćava tajna sudbine (kader), u koju mnogi ne vjeruju ili je ne uspijevaju pravilno poimati. U svakom trenutku svog života, od dojenčeta do primanja Objave, Musa, a. s., je živio prema sudbini, mnogo ranije određenoj od strane Allaha, dž. š. U ovoj sudbini ne postoji ništa izvan Allahove odredbe. Na primjer, kao što smo prethodno istakli, da bi, kada je kao novorođenče u sanduku spušten niz rijeku, dospio do Faraonove porodice, moralo se ispuniti niz detalja, koje je Allah, dž. š., odredio u sudbini.

I u potonjim etapama Muaovog života moguće je vidjeti apsolutnu

dominaciju sudbine. Musa, a. s., se uključio u tuču svoga sunarodnjaka i pobjegao iz grada. Zaputio se prema Medjenu i tamo se susreo sa onim ženama. Kada je došao do medjenske vode, žene same nisu mogle napojiti stoku zato što su tamo bili čobani te su bile primorane zatražiti pomoć od Musaa, a. s. Nakon toga ga je njihov otac pozvao sebi i tako je Musa, a. s., započeo svoj život u Medjenu. A nakon što je ispunio dogovoreni rok, zaputio se natrag i tada je ugledao onu vatru. A kada je, pak, stigao do vatre, primio je objavu od Allaha, dž. š.

Musaovo plivanje rijekom u nekontroliranom sanduku dok je još bio novorođenče, pronalazak od strane Faraona, odrastanje na dvoru, nesvjesno ubijanje čovjeka, njegov bijeg iz Misira, susret sa ženama, godine provedene pored starca, osnivanje porodice, potom kretanje na put povratka, dobivanje Objave i još svi nebrojeni detalji koji se ne spominju u Kur'anu događaji su koji se nalaze u Musaovoj sudbini, a određeni su još mnogo prije njegovog rođenja. Apsolutno je nemoguća nerealizacija samo jednog od tih događaja, ili pak realizacija na neki drugi način pošto je cijela ljudska sudbina gotovo poput filma na videokaseti. Kako god ne možete izmijeniti nijednu scenu sa kasete, isto tako je nemoguće izmijeniti najmanji detalj iz ljudskog života. Ljudska sudina predstavlja cjelinu sa svakim svojim trenutkom.

I u prethodnim ajetima Allah, dž. š., saopćava da je, u skladu sa sudbinom, Musa, a. s., došao u blagoslovljenu dolinu Tuva:

''...zatim si, o, Musa, u pravo vrijeme (prema sudbini) došao.'' (Ta-ha, 40)

Nad ovim pitanjem se treba studiozno zamisliti. Sudbina o kojoj je ovdje riječ ne pripada samo Musau. U sudbini Musaove majke određeno je da će ona zanijeti Musaa. Dan, pa čak i sahat kada će roditi Musaa detalji su i iz sudbine Musaove majke. I Musaova majka

ima svog oca i svoju majku, i u njihovim sudbinama je određeno da će se njihova kćerka poroditi. O tome se može razmišljati proširujući slučaj još i na Musaovog oca i čitavu njihovu lozu.

I stolar koji je napravio sanduk u kome je Musa, a. s., plovio Nilom napravio je to u skladu sa svojom sudbinom. To da će on napraviti sanduk određeno je u njegovoj sudbini prije no što se on i rodio. I taj stolar se rodio i živio prema svojoj sudbini. I osobe koje su bile povod njegovom dolasku na svijet živjele su prema svojim, prethodno određenim sudbinama.

Zamislimo onu tuču u koju se Musa, a. s., umiješao. Ta tuča se desila upravo u trenutku kada je Musa bio tamo. Pogleda li se površno, može se zaključiti kako bi sve bilo drugačije da se to desilo u nekom drugom trenutku, jer tada Musa, a. s., ne bi bio tu. To je, međutim, jedan sasvim pogrešan pristup. Tuča u koju je umiješan i Musa, a. s., desila se tačno u trenutku i tačno na način kako se trebala desiti, pošto je, od strane Allaha, dž. ž., i taj slučaj utanačen u sudbini. Ista činjenica sudbine važi i za aktere tuče, a i za razloge koji su inicirali njihovu tuču. Ista činjenica važi i za osobu koja je Musau, a. s., savjetovala bijeg i obavijestila ga o tome da će ga ubiti. Čobani sa medjenske vode i žene su, također, jedan dio iste te sudbine.

Razmisli li se o svemu tome, vidjet ćemo da su, ne samo Musa, a. s., već sve ono što je u vezi sa njim dijelovi jedne te iste sudbine. Ako, pak, razmislimo malo šire, vidjet ćemo da da smo i mi dijelovi te iste sudbine. I mi živimo sudbinu, koju je za nas stvorio Allah, dž. š., Svemogući i Sveznajući. Svi smo mi došli na svijet prema sudbini koja je za nas određena. I trenutak naše smrti će se dogoditi u kontekstu te sudbine.

Sudbina je, zapravo, jedno Božansko znanje, koje obuhvata cijeli život. Kako god je prilikom njegovog rođenja bilo poznato da će Musa, a. s., biti vjerovjesnik, kako god su u sudbini bile određene

sve etape njegovog života, isto tako se, u istoj sudbini, nalaze i životi cijelog čovječanstva, a time i tvoj život. Da ćeš ti pročitati ovu knjigu, da ćeš saznati detalje u vezi sa Musaovim životom sudbina je koja je od Allaha, dž. š., određena prije no što je Musa, a. s., i doživio sve to, štaviše, prije no što se on rodio. Sudbina je apsolutna cjelina, koju je odredio Allah, dž. š., i u koju nije uključena volja nijednog drugog bića osim Njegove, i ona obuhvata sve.

POZIV NAČINJEN FARAONU I KORIŠTENI STIL

Prije no što su otišli kod Faraona, Allah, dž. š., je upozorio Musaa i Haruna, a. s.; naredio im je da Ga stalno spominju i da u tome ne pokazuju nikakvu popustljivost:

''Idite ti i brat tvoj, sa dokazima Mojim, i neka sam vam Ja uvijek na pameti.'' (Ta-ha, 42)

Allah, dž. š., je Musau i Harunu, a. s., naredio da iziđu pred Faraona, misirskog vladara. Saopćio im je da se on osilio i razuzdao u svom nevjerovanju te im naredio da mu se, unatoč tome, prilikom saopćavanja vjere, obrate blagim riječima:

''Idite Faraonu, on se, doista, osilio, pa mu blagim riječima govorite, ne bi li razmislio ili se pobojao!" (Ta-ha, 43-44)

Kao što se na to upozorava u prethodnim ajetima, govoriti blagim riječima veoma je bitna metoda prilikom pozivanju u vjeru. U mnogim ajetima se, isto tako, kao generalno pravilo, naređuje korištenje lijepih riječi. A ovdje se, unatoč tome što se na suprotnoj strani nalazi svirepa osoba, naređuje blaga riječ, a to nam još jednom pokazuje koliko je bitno korištenje blagog nastupa prilikom pozivanja u vjeru.

Na ovu Allahovu naredbu, Musa, a. s., je, ponovo, iskreno izrazio svoj strah. Svome Gospodaru je rekao da se boji da će ga Faraon ubiti:

"Gospodaru naš," - rekoše oni - "bojimo se da nas odmah na muke ne stavi ili da svaku mjeru zla ne prekorači." (Ta-ha, 45)

"Gospodaru moj," - reče - "ja sam ubio jednog njihovog čovjeka, pa se bojim da i oni mene ne ubiju. (Al-Qasas, 33)

A na tu Musaovu opasku, Allah, dž. š., ga je još jednom podsjetio



Faraon je posjedovao jednu surovu i tiransku upravu, sa kojom se ponosio. Na ovom bareljefu je predstavljeno odsijecanje glave Faraonovom opozicionaru.

na činjenicu da je On stalno uz njega, da ga vidi i čuje. Osim toga, Musau i Harunu, a. s., naredio je da odu pred Faraona i od njega zatraže dozvolu da sinovi Israilovi krenu sa njima:

> *Idite k njemu i recite: 'Mi smo poslanici Gospodara tvoga, pusti sinove Israilove da idu s nama i nemoj ih mučiti! Donijeli smo ti dokaz od Gospodara tvoga, a nek živi u miru onaj koji Pravi Put slijedi! (Ta-ha,47)*

Obratimo li pažnju, vidjet ćemo da u dijalogu Musaa, a. s., i Faraona, nije Faraon jedina osoba koja je stavljana na kušnju. I Musa, a. s., se nalazi na kušnji; strahuje od Faraona i boji se da ga on neće ubiti. Ali, ne samo odlazak pred Faraona; Allah, dž. š., Musau naređuje više od toga: da od Faraona traži dozvolu da sinovi Israilovi krenu sa njim. Otići Faraonu, neprikosnovenom vladaru Misira (Egipta), kome je narod toliko poslušan da ga smatraju božanstvom, i otvoreno mu reći kako se on nalazi na pogrešnom putu, štaviše, zatražiti slobodu sinova Israilovih, koji imaju status roblja, je, nesumnjivo, gledano površno, krajnje opasan poduhvat. Međutim, zato što su djelovali pod Allahovom zaštitom, Musa i Harun, a. s., su znali da se nalaze u jednoj apsolutnoj sigurnosti i, spokojnošću napajanom iz pouzdanosti u svoga Gospodara, oni su izvršili tu naredbu. Na ovu činjenicu Allah, dž. š., ih je podsjetio naredbom ''Ne bojte se!'':

> *"Ne bojte se!" - reče On - "Ja sam s vama, Ja sve čujem i vidim.'' (Ta-ha, 46)*

FARAONOVA ISKRIVLJENA LOGIKA

Uporedo sa Objavom, Musa, a. s., je na brdu Turu od Allaha, dž. š., primio veliko znanje: Allah, dž. š., ga je obrazovao i obavijestio o dva ključna pitanja: sudbini (kader) i pokornosti (tevekkul). Musa, a. s., je konačno znao da je cijeli njegov život kreiran prema sudbini i da je prema sudbini došao tamo. Apsolutno je, isto tako, shvatio i to da se ne treba plašiti Faraona i da se treba pokoravati Allahu, dž. š., pošto je Allah, dž. š., uz njega, vidi ga i njegov je pomoćnik. Musa i Harun, a. s., koji su djelovali sa takvom sviješću, otišli su Faraonu i njegovim glavešinama, "grješnom narodu", kako ih Kur'an definira:

Zatim smo, poslije njih, Musaa i Haruna poslali sa čudima Našim Faraonu i glavešinama njegovim, ali su se oni uzoholili - a bio je to grješan narod. (Yunus, 75)

U Kur'anu se prenosi dijalog koji se odvio između Musaa, a. s., i Faraona. Obratimo li pažnju na Faraonova pitanja i odgovore iz tog dijaloga, za oko će nam zapeti veoma iskrivljena i kontradiktorna Faraonova razmišljanja. Iz Faraonovih formulacija se vidi da se on, umjesto slušanja Musaovih riječi, zalagao kako bi ga nadjačao i demantirao. Dok to čini, Faraon ponekad nastoji uzeti pomoć od prisutnih, a ponekad ulaže napore kako bi prisutne ubijedio u svoju iskrivljenu logiku. Jedan dijalog između Musaa i Faraona je tekao na slijedeći način:

"Pa ko je Gospodar vaš, o, Musa?" - upita Faraon.

"Gospodar naš je onaj koji je svemu onom što je stvorio dao ono što mu je potrebno, zatim ga, kako da se time koristi nadahnuo."

"A šta je sa narodima davnašnjim?" - upita on.

"O njima zna sve Gospodar moj, u Knjizi je, Gospodaru mome ništa nije skriveno i On ništa ne zaboravlja.
On je za vas Zemlju posteljom učinio i po njoj vam prolaze utro, i On spušta s neba kišu!" - Samo Mi dajemo da uz njenu pomoć u parovima niče bilje raznovrsno.
Jedite i napasajte stoku svoju! To su dokazi za one koji pameti imaju.
Od zemlje vas stvaramo i u nju vas vraćamo i iz nje ćemo vas po drugi put izvesti. (Ta-ha, 49-55)

Umjesto da to, nakon ovog jasnog Musaovog poziva, racionalno i savjesno procijene, Faraon i glavešine su se zanimali za vjeru svojih predaka. U pogledu njihove lažne vjere, Faraon je bio bog, a pristalice te vjere nisu prihvatali postojanje Allaha, dž. š.:

I kada im Musa donese Naše jasne dokaze, oni povikaše: "Ovo je samo smišljena čarolija; nismo čuli da se ovako nešto dešavalo u doba predaka naših!" (Al-Qasas, 36)

Kao što se razumije iz navedenog ajeta, Faraonov narod je mislio da je, objašnjenjem Allahovog postojanja i Njegove jednoće, Musa, a. s., ima cilj mijenjanje vjere njihovih predaka, a time i preuzimanje moći u svoje ruke pošto su Faraon i glavešine uživali određene privilegije utemeljene na njihovoj vjeri. Ako se ta vjera promijeni, Faraon će izgubiti svu moć. Na Musaa, a. s., i vjeru koju on zagovara gledali su sa tog aspekta; mislili su da će se, kako god Faraon i glavešine ugnjetavaju narod, ovaj put taj sistem promijeniti i da će se desiti sasvim suprotno. Naredni odgovor, koji su Faraon i glavešine dali Musau, sasvim otvorena je formulacija tog površnog ugla promatranja:

A oni rekoše: "Zar si došao da nas odvratiš od onoga na čemu smo zatekli pretke naše, da bi vama dvojici pripala vlast na Zemlji? E nećemo mi vama dvojici vjerovati!" (Yunus, 78)



Staroegipatska gravura koja prikazuje sinove Israilove uposlene kao roblje pod Faraonovom komandom.

Ustvari, njihova aktualna optužba u smislu: ''Zar si došao da bi vama dvojici pripala vlast na Zemlji?'' bila je jedna sasvim neiskrena kleveta. Musa, a. s., nije došao vladati Misirom, želio je samo Faraonovo dopuštenje da sinovi Israilovi pođu sa njim. Tražio je, dakle, oslobađanje sinova Israilovih, koji su korišteni kao roblje i koji su konstantno bili izloženi zulumu, i dopuštenje za njihovo napuptanje Misira:

> ***I Musa reče: "O, Faraone, ja sam poslanik Gospodara svjetova! Dužnost mi je da o Allahu samo istinu kažem. Donio sam vam jasan dokaz od Gospodara vašeg, zato pusti da idu sa mnom sinovi Israilovi!" (Al-A'raf, 104-105)***

Međutim, Faraon, koji nikako nije pristajao na taj zahtjev, isprobao je različite metode prema Musau, a. s. Jedna od njih je bila emocionalno provociranje. Podsjećajući Musaa da je odrastao na

njegovom dvoru, Faraon je time namjeravao kod njega izazvati dug zahvalnosti, a i predstaviti ga kao nezahvalnika u očima prisutnih. Štaviše, aktualiziranjem i pitanja čovjeka kojeg je Musa, a. s., nehotice ubio, nastojao ga je dovesti u tešku situaciju. Što se tiče odgovora koji je Musa, a. s., dao na sve to, bio je to vjernički odgovor, izraz potpune predanosti i saglasnosti sa sudbinom:

"Zar te među nama nismo gojili dok si dijete bio i zar među nama tolike godine života svoga nisi proveo?" - reče Faraon -
"i uradio si nedjelo koje si uradio i još si nezahvalnik?"
"Ja sam onda ono uradio nehotice" - reče -
"a od vas sam pobjegao zato što sam se vas bojao, pa mi je Gospodar moj mudrost darovao i poslanikom me učinio. (Aš-šu'ara', 18-21)

U nastavku svoga govora, Musa, a. s., je objasnio kako njegovo dospijevanje u odrastanje na dvoru nije dobročinstvo koje mu je ukazao Faraon, naprotiv, da je on na to bio primoran zbog tiranije koju je sprovodio:

''A dobročinstvo koje mi prebacuješ - da nije to što si sinove Israilove robljem učinio?" (Aš-šu'ara', 22)

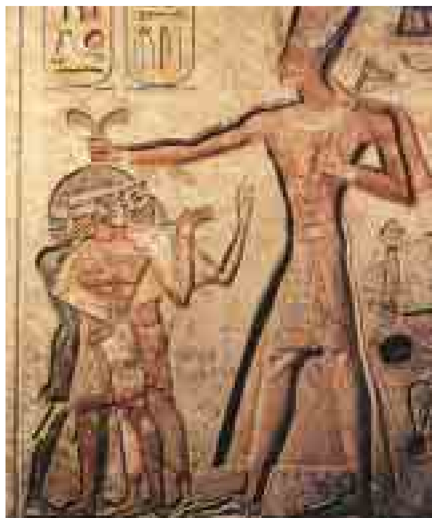
Unatoč tome što je prethodno govorio da strahuje od Faraona, on je, zahvaljujući Allahovom upozorenju i podsjećanju da je stalno sa njim, neustrašivo i sasvim otvoreno uputio poziv Faraonu. Faraon ga je prvo upitao za njegovog Gospodara:

"A ko je Gospodar svjetova?" - upita Faraon.
"Gospodar nebesa i Zemlje i onoga što je između njih, ako vjerujete" - odgovori on.
"Čujete li ?" - reče onima oko sebe Faraon.
"Gospodar vaš i Gospodar vaših davnih predaka" - reče Musa. (Aš-šu'ara', 23-26)

Odgovarajući na Faraonovo pitanje, Musa, a. s., je ovdje istakao



Slika koja prikazuje Faraona prilikom izricanja smrtne presude dovedenim zatočenicima.



i neutemeljnost vjere njihovih predaka pošto su i njihovi preci bili na stramputici. Allah, dž. š., je bio Gospodar i njihovih davnih predaka. Upravo, kada nije mogao pronaći odgovor na ovu činjenicu, Faraon je Musaa, a. s., nastojao poraziti klevetom i prijetnjom:

> *"Poslanik koji vam je poslan, uistinu, je lud" - reče Faraon.*
>
> *"Gospodar istoka i zapada i onoga što je između njih, ako pameti imate" - reče Musa.*
>
> *A Faraon reče: "Ako budeš kao boga nekog drugog osim mene priznavao, sigurno ću te u tamnicu baciti!" (Aš-šu'ara', 27-29)*

Kao što se vidi iz navedenih ajeta, kada ga je, jakim dokazima i riječima, Musa, a. s., doveo u težak položaj, Faraon je nastupio sa optužbom da je on lud. Stvarni Faraonov cilj ovdje je da tim riječima u obraćanju prisutnima slomi Musaov utjecaj. Musaove utjecajne i istinite riječi razjarile su Faraona. Nato se još jednom razobličio njegov despotski karakter; ako nastavi sa time i ako ga ne prizna kao boga, Faraon zaprijeti Musau da će ga baciti u tamnicu.

Na to je Musa, a. s., rekao da posjeduje dokaze koji potvrđuju

znakove njegovog poslanstva te je Faraonu pokazao dvije mudžize darovane od strane Allaha, dž. š.:

"Zar i onda kad ti budem očigledan dokaz donio?" - upita on.
"Pa daj ga, ako istinu govoriš!" - reče Faraon.
I Musa baci štap svoj, kad on - zmija prava, a onda izvadi ruku iz njedara, kad ona, onima koji su gledali - bijela. (Aš-šu'ara', 30-33)

Faraon i glavešine, koji su se, putem Musaa, a. s., osvjedočili u dvije Allahove mudžize, unatoč riječi koje su čuli i mudžiza koje su vidjeli, mislili su kako je to Musa izveo jedino uz pomoć čarolija. Međusobnim savjetovanjem ove ideje nastojali su onemogućiti padanje pod utisak tih mudžiza:

"Ovaj je zaista vješt čarobnjak" - reče glavešinama oko sebe Faraon -
"hoće da vas čarolijom svojom iz zemlje vaše izvede. Pa šta savjetujete?" (Aš-šu'ara', 34-35)

Logika koja ovdje dolazi do izražaja jedna je uopćena logika nevjernika. U nizu kur'anskih kazivanja govori se o sličnim osobama i reakcijama i iznosi se ova iskrivljena logika. Ovakav stav, koji se zasniva na slijepom vezivanju za vjeru svojih predaka, odbijanje istine iako su dokazi za nju sasvim očiti, nije stav svojstven samo Faraonu i njegovim glavešinama. Nevjernici su tokom povijesti uvijek na ovaj način tražili izlaz za sebe. Ovaj ugao posmatranja oholih je naglašen u Kur'anu:

Odvratit ću od znamenja Mojih one koji se budu bez ikakva osnova na Zemlji oholili. I kakav god oni dokaz vide neće ga vjerovati: ako vide Pravi Put - neće ga kao put prihvatiti, a ako vide stranputicu - kao put će je prihvatiti... (Al-A'raf, 146)

Iako se pred njima nalazio Pravi Put, Faraon i njegove glavešine

su se, isto tako, umjesto prihvatanja toga, opredijelili za ateizam i prihvatanje puta razuzdanosti. Unatoč pokazanih mudžiza, odlučili su se upustiti u borbu protiv Musaa, a. s. A u tom kontekstu su se dali u pronalaženje rivala Musau, koga su optužili da je ''čarobnjak'':

"Zadrži njega i brata njegova", rekoše, "a pošalji u gradove one koji će sakupljati, preda te će sve vješte čarobnjake dovesti." (Al-A'raf, 111-112)

Za mudžize koje je pokazao Musa, a. s., Faraon je tvrdio da su trikovi čarobnjaka. Mislio je da će te mudžize uspjeti uništiti uz pomoć svojih čarobnjaka. Tako će, kao, poraziti Musaa i doći u još prestižniji položaj. Sasvim jednostavno je mogao ubiti Musaa, a. s., i njegovog brata Haruna, a. s., ali Faraon se priklonio savjetima svojih glavešina. To mu je djelovalo primamljivije. Mislio je da će ostvariti veliki i postojaniji triumf. Zapravo, Allah, dž. š., približavao ih je velikom porazu i uništenju. I to tamo gdje su se osjećali najsigurnijima.

Toliko su bili ubijeđeni u trijumf da su Musau, a. s., dozvolili da on odredi mjesto i vrijeme susreta:

"Zar si došao da nas pomoću vradžbine svoje iz zemlje naše izvedeš, o, Musa?" - upitao je.

"I mi ćemo tebi vradžbinu sličnu ovoj doista pripremiti! Zakaži nam ročište koga ćemo se i mi i ti pridržavati, onako kako odgovara i nama i tebi!"

"Neka ročište bude za praznik" - reče Musa - "i nek se narod izjutra sakupi." (Ta-ha, 57-59)

Kao ''vrijeme ročišta'' Musa, a. s., odabrao je termin u vrijeme praznika, kada će se narod okupiti na jednom mjestu pošto je želio da sav narod bude svjedok ovog susreta. Ovo je krajnje mudar odabir;

tako će se narod moći uvjeriti u Musaovo pozivanje i poraz koji će doživjeti Faraon i njegovi čarobnjaci. Vrijeme ovog ročišta prihvatio je i Faraon:

I Faraon ode, sakupi čarobnjake svoje i poslije dođe.

"Teško vama!" - reče im Musa. "Ne iznosite laži o Allahu, pa da vas On kaznom uništi; a, sigurno, neće uspjeti onaj koji laži iznosi!"

I oni se, tiho šapćući, stadoše o svome poslu između sebe raspravljati.

"Ova dvojica su čarobnjaci" - rekoše jedni drugima - "hoće vas vradžbinama svojim iz zemlje vaše izvesti i uništiti vjeru vašu prelijepu;

zato lukavstvo svoje pametno pripremite, a onda u red stanite. Ko danas pobijedi sigurno će postići šta želi!" (Ta-ha, 60-64)

TITULE MISIRSKIH VLADARA U KUR'ANU

Musa, a. s., nije jedini pejgamber koji je u toku povijesti starog Egipta živio u ovoj zemlji. Jusuf, a. s., je, isto tako, mnogo prije Musaa, a. s., živio u Egiptu.

Postoji, međutim, jedan detalj koji zapinje za oko prilikom iščitavanja kur'anskih kazivanja o Musau i Jusufu, a. s. Radi određivanja egipatskog suverena koji je živio u vrijeme Jusufa, a. s., u Kur'anu se koristi riječ ''vladar'' (melik):

I vladar reče: "Dovedite mi ga!" I kad Jusufu izaslanik dođe, on reče: "Vrati se gospodaru svome i upitaj ga: 'šta je s onim ženama koje su svoje ruke porezale - Vlasnik moj dobro zna spletke njihove!'" (Yusuf, 54)

Suprotno tome, za suverena koji je živio u vrijeme Musaa, a. s., u Kur'anu se koristi riječ ''faraon'' (fir'awn):

Mi smo Musau devet očevidnih znamenja dali, pa upitaj sinove Israilove kad je precima njihovim došao i kada mu je Faraon rekao: "Ja mislim, o, Musa, da si ti doista opčinjen." (Al-Isra', 101)

Različite titule ova dva egipatska suverena objašnjavaju nam povijesni izvori. Riječ faraon je, zapravo, naziv za kraljevu palaču u starom Egiptu. Ovaj naziv nisu koristili vladari iz perioda starog kraljevstva. A dolazak riječi faraon u smislu označavanja titule osobe na čelu države dešava se u egipatskom ''periodu novog kraljevstva''. Taj period počinje od 18. dinastije (1539 – 1292. p.n.e.), a u 20. dinastiji (945 – 730. p.n.e.) riječ faraon je poprimila značenje riječi koja se koristi s ciljem izražavanja poštovanja.

Ovdje, dakle, još jednom do izražaja dolazi čudotvorni stil Kur'ana:

Jusufov život se poklapao sa periodom starog kraljevstva, i zbog toga za misirskog suverena nije korištena titula ''faraon'' (fir'awn), već ''vladar'' (melik). A zato što je Musa, a. s., živio u periodu novoga kraljevstva, egipatski suveren je karakteriziran kao ''faraon''.

Nesumnjivo, da bi se mogla načiniti jedna takva diferencijacija, potrebno je poznavati povijest Egipta. Međutim, kao što smo prethodno rekli, povijest starog Egipta je, zbog nemogućnosti čitanja egipatskog pisma, zaboravljena u IV stoljeću, a ponovo odgonetnuta tek u XIX stoljeću. Prema tome, u periodu objavljivanja Kur'ana niko nije posjedovao detaljna saznanja o povijesti starog Egipta. Ova osobitost jedan je od nebrojenih dokaza koji potvrđuju da je Kur'an Riječ Allaha, dž. š.



MUSAOV OKRŠAJ SA ČAROBNJACIMA

Svi čarobnjaci, okupljeni širom Egipta da bi, naspram Musaa, a. s., iznijeli svoja umijeća, došli su kod Faraona, koji je mislio da će sigurno pobijediti. Nakon jednog ovakvog okršaja, on i njegove glavešine će sačuvati svoju vladavinu. Što se tiče čarobnjaka, oni su se brinuli za nagradu, koju će, u slučaju pobjede, dobiti od Faraona:

> ***Preda te će sve vješte čarobnjake dovesti."***
>
> ***I Faraonu čarobnjaci dođoše. "Da li ćemo, doista, nagradu dobiti ako budemo pobjednici?" - upitaše.***
>
> ***"Da" - reče - "i bit ćete mi, zaista, bliski." (Al-A'raf, 112-114)***

Faraon će, mislio je, učvrstiti svoju vladavinu, a čarobnjaci će postati bliski Faraonu i postići određene dobiti. Na jednoj strani su bili svi poznati vračari Misira, a na drugoj Musa i Harun, a. s., koje su odranije poznavali i koji su pripadali jednom robovskom narodu. Prihvatili su da Musa, a. s., odluči ko će prvi početi:

> ***"O, Musa," - rekoše oni - "hoćeš li ti ili ćemo najprije mi baciti?"***
>
> ***"Bacite vi!" - reče on - i odjednom mu se pričini da konopi njihovi i štapovi njihovi, zbog vradžbine njihove, kreću. (Ta-ha, 65-66)***

Kada su čarobnjaci bacili svoje vradžbine, učini se kao da konopi i štapovi idu prema njima. Kao što smo obaviješteni Kur'anom, začaranih očiju, svi su vidjeli konope i štapove kako se miču.

Obrati pažnju; u navedenim ajetima se kaže da se kretanje konopa i štapova ''pričinilo''. Dakle, nije bio slušaj stvarnog kretanja, samo se prisutnima tako pričinilo. U drugom ajetu se, isto tako, na slijedeći način objašnjava da je načinjena vradžbina samo vizualna varka i da su ljudi bili pod njenim djelovanjem:

"Bacite vi" - reče on. I kad oni baciše, oči ljudima začaraše i jako ih prestrašiše, i vradžbinu veliku prirediše. (Al-A'raf, 116)

Svojom iluzionističkom numerom Faraonovi čarobnjaci su postigli jedno veliko poštovanje kod naroda. A to su koristili za jačanje Faraonove vlasti. Svakojake čarolije radili su ''u ime Faraonove moći'' i na taj način su održavali Faraonov sistem. Što se, pak, tiče Faraona,

Faraonovi čarobnjaci su vodili glavnu riječ na svim poljima, od astronomije do medicine. Znanje kojim su raspolagali, koristili su za djelovanje na mase, a time i za jačanje Faraonovog despotskog režima. Gore: Staroegipatski bareljef koji ilustrira čarobnjake kako na nogama drže cijeli svijet.



on je čarobnjacima osiguravao materijalne koristi. Ukratko, posrijedi je bila veza zasnovana na obostranim interesima.

Eto, iako su znali da Faraon nema metafizičku moć, čarobnjaci su, stupajući u okršaj sa Musaom, a. s., bacili svoje štapove samo da bi ostvarili interese i dokopali se dobrog položaja. Čineći to, bili su sasvim sigurni da su nadmoćniji, te su izjavili da će pobijediti:

> *I oni pobacaše konope svoje i štapove svoje i rekoše: "Tako nam dostojanstva Faraonova, mi ćemo svakako pobijediti!" (Aš-šu'ara', 44)*



Faraonovi čarobnjaci su vodili i sve vjerske ceremonije egipatskog društva. Na ovoj slici je prikazan čarobnjak u toku obreda mumificiranja.

Iako je riječ o triku, predstava koju su izveli čarobnjaci je djelovala na posmatrače. U pogledu kur'anskog saopćenja, dok je narod pao u zaprepaštenje, Musa, a. s., je osjetio strah u sebi, pošto se i njemu, zbog ove iluzije, pričinilo da se konopi i štapovi kreću. Allah, dž. š., ga je upozorio da se ne boji:



...A oni koji su vjerovali i dobra djela činili bit će u divnim džennetskim baščama, sve što zažele imat će u Gospodara svoga; bit će to blagodat velika. (Aš-šura, 22)

I Musa u sebi osjeti zebnju.
"Ne boj se!" - rekosmo Mi - "ti ćeš, doista, pobijediti! Samo baci to što ti je u desnoj ruci, progutat će ono što su oni napravili, jer je ono što su oni napravili samo varka čarobnjaka, a čarobnjak neće, ma gdje došao, uspjeti." (Taha, 67-69)

Nakon ovog Allahovog upozorenja, Musa, a. s., se odmah okrenuo prema čarobnjacima i rekao im da je čarolija to što oni rade i da će je Allah, dž. š., uništiti:

...Musa uzviknu: "Ono što ste priredili čarolija je! Allah će je uništiti, jer Allah ne dopušta da djelo pokvarenjaka uspije." (Yunus, 81)

Nakon ovih riječi i Musa baci svoj štap. Rezultat je bio poražavajući za čarobnjake. Dok su oni varali narod, nastojeći prikazati kako se nešto kreće, Musaov štap je progutao sve njihove čarolije.

I Mi naredismo Musau: "Baci štap svoj!" - i on odjednom proguta sve ono čime su oni bili obmanu izveli.
I tako istina na vidjelo izbi i pokaza se da je bilo lažno ono što su oni priredili, i tu oni bijahu pobijeđeni i ostadoše poniženi. (Al-A'raf, 117-119)

Musaov, a. s., štap nije bio iluzija, kao ono što su priredili čarobnjaci; on se doista kretao na jedan čudotvoran način. Čarobnjaci su Musau, a. s., priredili smicalicu. Međutim, Allah, dž. š., koji pravi najbolje smicalice, Musaom je skovao smicalicu, koja je bezvrijednim učinila onu njihovu. Tako se smicalica čatobnjaka razbila o glavu njima samim; stvaranjem mudžize, Allah, dž. š., je štapu dao jednu natprirodnu odliku.

Na kraju, dok su svi očekivali trijumf Faraonovih čarobnjaka, pojavio se sasvim drugi ishod i Musa, a. s., je pobijedio. Tako su se svi osvjedočili u istinu Allahovog obećanja. Allah, dž. š., Musaa nije ostavio samog i, zahvaljujući mudžizi svoga Gospodara, Musa, a. s., je triumfirao nad jednim od najjačih sistema Svijeta tog vremena.

ČAROBNJACI PRIMAJU VJERU

Susret između Musaa, a. s., i čarobnjaka rezultirao je ishodom sasvim neočekivanim za Faraona, čarobnjake i prisutni narod. Izgubili su samouvjereni čarobnjaci, koji su bili sigurni da će trijumfirati. Hem je to bio očit poraz, doživljen pred cijelim egipatskim narodom. Što se tiče utjecaja toga na čarobnjake, on je bio znatno veći. Ono što su oni radili bila je samo vizualna varka, i sami su veoma dobro znali da to nije istina. Priređenim podvalama i trikovima varali su narod i sebe, a, prema tome, i Faraonov sistem, predstavljali kao da imaju neku Božanstvenu moć. Međutim, na drugoj strani je postojala jedna sasvim drugačija situacija, koja nije bila iluzija ili vizualna obmana. Musaov štap je doista progutao njihove podvale. Čarobnjaci su shvatili da je to jedna stvarna mudžiza, da je to dokaz Allahovog postojanja i Njegove podrške Musau i odmah su prihvatili istinsku vjeru:

A čarobnjaci se licem na tle bacište.

"Mi vjerujemo u Gospodara svjetova" - povikaše,

"Gospodara Musaova i Harunova!" (Al-A'raf, 120-122)

U jednom trenutku se sve okrenulo naopačke. Faraon, koji je bio krajnje siguran u trijumf i koji se pred narodom upustio u okršaj sa Musaom, a. s., poražen je, a čarobnjaci su povjerovali Musau. Faraon u početku nije mogao prihvatiti to što su čarobnjaci prihvatili vjeru u Allaha, dž. š., pošto je, prema njegovoj zabludjeloj vjeri, on bio gospodar svega (čak i ljudi) i mislio je da se, čak, i za prihvatanje vjere u Allaha, dž. š., mora tražiti njegovo odobrenje:

"Zar da mu povjerujete prije nego što vam ja dozvolim!"

- viknu Faraon. "Ovo je, uistinu, smicalica koju ste u gradu

smislili da biste iz njega stanovnike njegove izveli. Zapamtit ćete vi! (Al-A'raf, 123)

Faraon, koji je iznio svoj bezdušni stav, odmah se, svojom iskrivljenom logikom, nastojao opravdati. Posrijedi je bila velika mudžiza. Čarobnjaci su poraženi i povjerovali su Musau. I dok je i sam, nakon očite mudžize, trebao povjerovati, Faraon je smislio scenario i donio izvještačene komentare, za koje i sam znao da su lažni. Prema njemu, čarobnjaci su djelovali zajedno sa Musaom, a sve to su organizirali kako bi zagospodarili Egiptom. Štaviše, ustvrdio je kako su oni i vradžbine naučili od Musaa:

...On je učitelj vaš, on vas je vradžbini naučio... (Ta-ha, 71)



Eto, unatoč tome što se osvjedočio u očite Allahove znakove i mudžize, Faraon se tako opirao. Nesumnjivo, to je jedna od nepromjenljivih nevjerničkih logika. Oni koji ne vjeruju bivaju u takvom psihičkom stanju da bi negirali kada bi vidjeli čak i najočitije mudžize. A da bi opravdali svoje nevjerovanje, oni pribjegavaju raznim nelogičkim objašnjenjima. Nepokolebljiva svojeglavost, koju je pokazao Faraon, vidljiva je, isto tako, i u svim epohama i svim zajednicama, kod nebrojenih nevjernika, koji ne žele priznati Allahovo postojanje, jednoću i istinost Njegove vjere.

Međutim, Faraon je znao da ga ova njegova svojeglavost neće moći spasiti. Zbog poraza čarobnjaka, a i njihovim potonjim primanjem vjere, njegov autoritet u očima naroda je poljuljan. Ovu situaciju je nekako trebao ispraviti i nastaviti sa presijama nad narodom. Pribjegao je sili i čarobnjacima vjernicima zaprijetio ubistvom. Međutim, čarobnjaci su jasno vidjeli da su Allahovi ajeti istina i sasvim su se okrenuli ka Njemu. Na nekoliko mjesta u Kur'anu je ustupljeno mjesto odlučnim riječima čarobnjaka:

... i ja ću vam, zacijelo, unakrst ruke i noge vaše odsjeći i po stablima palmi vas razapeti i sigurno ćete saznati ko je od nas u mučenju strašniji i istrajniji."

"Mi nećemo tebe staviti iznad jasnih dokaza koji su nam došli, tako nam Onoga koji nas je stvorio!" - odgovoriše oni - "pa čini što hoćeš; to možeš učiniti samo u životu na ovome svijetu!

Mi vjerujemo u Gospodara našeg da bi nam grijehe naše oprostio i vradžbine na koje si nas ti primorao. A Allah bolje nagrađuje i kažnjava trajnije." (Ta-ha, 71-73)

A oni rekoše: "Mi ćemo se, doista, Gospodaru našem vratiti! Ti nam zamjeraš samo to što smo u dokaze Gospodara našeg povjerovali kada su nam oni došli. Gospodaru naš, daj nam

snage da izdržimo i učini da kao vjernici umremo!" (Al-A'raf, 125-126)

"Ništa strašno!" - rekoše oni - "mi ćemo se Gospodaru svome vratiti.

Mi se nadamo da će nam Gospodar naš grijehe naše oprostiti zato što smo prvi vjernici." (Aš-šu'ara', 50-51)

Ovi ljudi, koji su, kao što stoji u Kur'anu, prihvatili vjeru, pokazali su odlučnost naspram Faraonovih prijetnji i nisu poklekli pred njim pošto su shvatili da će se, ukoliko i budu bili ubijeni, vratiti Allahu, dž. š., Svemogućem, Koji sve stvora i Koji je Gospodar svega. A, isto tako, nadali su se i u Allahov oprost njihovih pređašnjih nevjerovanja i antivjerskih djelovanja pošto je Allah, dž. š., milostiv i Onaj koji mnogo prašta.

Nakon ovog slučaja, Faraon je povećao svoje presije, išao je na maksimalno slamanje naroda. Zbog ove Faraonove tiranije, niko iz naroda, osim jedne grupe mladih, nije povjerovao Musau. Iskrenost



i hrabrost, koju su ispoljili čarobnjaci, izuzev aktulanih mladića vjernika, generalno se nije ispoljavala od strane naroda. Ovaj narod nije vjerovao zbog toga što su bili lišeni straha od Allaha, dž. š., zato što su, ne mogavši spoznati Allahovu moć, strahovali od nemoćnih ljudi. Ova činjenica se na slijedeći način ističe u Kur'anu:

> ***I ne povjerova Musau niko, osim malo njih iz naroda Faraonova, iz straha da ih Faraon i glavešine njegove ne počnu zlostavljati, a Faraon je doista na Zemlji silnik bio i u zlu svaku mjeru prevršio.** (Yunus, 83)*

A jedna od osoba koja je zauzimala mjesto među onima koji su vjerovali Musau bila je i sama Faraonova žena. Vjerom u Allaha, dž. š., ova časna žena, koja je, zajedno sa Faraonom živjela u okruženju raznih dunjalučkih blagodati, odvažila se i na odricanje ovih blagodati, a i na žestoke belaje od strane Faraona. To je, nedvojbeno, pokazatelj jedne iskrene i duboke vjere. S tim u vezi, Faraonovu ženu, zajedno sa hazreti Merjemom, Allah, dž. š., u Kur'anu ističe kao uzornu ženu vjernicu:

> ***A onima koji vjeruju - Allah kao pouku navodi ženu Faraonovu, kad je rekla: "Gospodaru moj, sagradi mi kod Sebe kuću u Džennetu i spasi me od Faraona i mučenja njegova, i izbavi me od naroda nepravednog!"** (At-Tahrim, 11)*

Ova iskrena vjera Faraonove žene nesumnjivo je, kao što se saopćava i Kur'anom, veoma lijep primjer svim muslimanima. Ova čestita vjernica se odrekla svih dunjalučkih požuda i shvatila da je stvarni život budući svijet. Koliko god izgledale konkretne i privlačne, naspram dunjalučkih ljepota, ona se opredijelila za blagodati Dženneta. Molila je Allaha, dž. š., da joj u Džennetu podari utočište. Nesumnjivo, ova iskrena dova i srčano usmjeravanje ka Ahiretu karakterne su odlike koje bi trebali posjedovati svi muslimani.

VJERNIK NA DVORU I RASPRAVE

Unatoč izuzetnim događajima i očitim mudžizama, Faraon i oni iz njegove blizine su se opirali Musau, a. s. Zbog svoje oholosti i svojeglavosti ustrajavali su u nevjerovanju i isticali kako je čarolija ono što su vidjeli, a da je Musa čarobnjak. Štaviše, da bi zastrašili Musaa i njegove pristalice, počeli su kovati nove planove, provoditi razne presije i torture na njima:

Mi smo poslali Musaa sa znamenjima Našim i dokazom jasnim Faraonu i Hamanu i Karunu, ali su oni rekli: "Čarobnjak i lažov!"

A kada im je on donio Istinu od Nas, rekli su: "Ubijajte opet mušku djecu onih koji vjeruju u ono što on govori, a ostavljajte u životu njihovu žensku djecu!" - Ali, lukavstva nevjernika su uvijek uzaludna.

"Pustite vi meni" - reče Faraon - "da ubijem Musaa, a on neka traži pomoć od Gospodara svoga, jer se bojim da vam on vjeru vašu ne izmjeni ili da u zemlji nered ne izazove."

Musa reče: "Molim Gospodara svoga i Gospodara vašega da me zaštiti od svakog oholog koji ne vjeruje u Dan u kome će se račun polagati!" (Al-Mu'min, 23-27)

Faraon je imao namjeru ubistvom ukloniti Musaa. Nije htio da se naruše njegove koristi. Ako Musa, a. s., ojača, onda on neće moći vladati narodom kako želi. Iz tog razloga, optužujući ga za izazivanje nereda, Musaovo ubistvo je nastojao prikazati opravdanim. Ovaj put se, međutim, pojavljuje jedna osoba iz Faraonove porodice, koje se stavila na stranu Musaa i suprotstavila Faraonovoj tiranji:

A jedan čovjek, vjernik, iz porodice Faraonove, koji je krio vjerovanje svoje, reče: "Zar da ubijete čovjeka zato što govori: 'Gospodar moj je Allah!', onoga koji vam je donio jasne dokaze od Gospodara vašeg? Ako je lažov, njegova laž će njemu nauditi, a ako govori istinu, onda će vas stići barem nešto od onoga čime vam prijeti, jer Allah neće ukazati na Pravi Put onome koji u zlu pretjeruje i koji mnogo laže.
O, narode moj, danas vama priprada vlast i vi ste na vrhovima u zemlji, ali ko će nas odbraniti od Allahove kazne ako nas ona stigne?" A Faraon reče: "Savjetujem vam samo ono što mislim, a na Pravi Put ću vas samo ja izvesti."
A onda onaj vjernik reče: "O narode moj, bojim se da i vas ne stigne ono što je stiglo narode koji su se protiv poslanika bili urotili, kao što je to bilo sa Nuhovim narodom i Adom i Semudom i onima poslije njih. - A Allah nije nepravedan robovima Svojim.
O, narode moj, plašim se šta će biti s vama na Dan kada budete jedni druge dozivali, na Dan kada budete uzmičući bježali, kada vas od Allaha neće moći niko odbraniti. A onoga koga Allah u zabludi ostavi, toga neće niko uputiti. Jusuf vam je, još davno, donio jasne dokaze, ali ste vi stalno sumnjali u ono što vam je donio. A kad je on umro, vi ste rekli: 'Allah više neće poslije njega poslati poslanika!' Eto tako Allah ostavlja u zabludi svakoga ko u zlu pretjeruje i sumnja, one koji o Allahovim znamenjima raspravljaju, iako im nikakav dokaz nije došao, pa izazivaju još veću Allahovu mržnju i mržnju vjernika. - Tako Allah pečati srce svakog ohologog i nasilnog." (Al-Mu'min, 28-35)

Ovo upozorenje vjernika sa dvora nije previše utjecalo na Faraona, čije je srce bilo oslijepljeno ohološću i samovoljom. A da bi ove riječi

bile bez utjecaja i na okolinu, on je ovog muslimana, koji je upozoravao i njega i cijeli egipatski narod, nastojao podvrgnuti ismijavanju. Okrećući se svome pomoćniku Hamanu, na jedan podrugljiv način je od njega zatražio da mu sagradi jedan visok toranj:

"O, Hamane," - reče Faraon - "sagradi mi jedan toranj ne bih li stigao do staza, staza nebeskih, ne bih li se popeo do Musaova Boga, a ja smatram da je on, zaista, lažac." I eto tako su se Faraonu njegova ružna djela učinila lijepim i on je bio odvraćen od Pravog Puta, a lukavstvo Faraonovo se završilo na njegovu štetu. (Al-Mu'min, 36-37)

Naredbom za izgradnju aktulanog tornja, koju je izdao Hamanu, Faraon je, na jedan podrugljiv način, samo nastojao ostvariti prestiž. Činjenicu, na koju ga je pozivao Musa, a. s., odnosno Allahovo postojanje i jednoću on nije uspijevao poimati. Mislio je da je Allah, dž. š., na nebu, a znao je da se gore ništa neće pronaći kada se popne i pogleda; tako će, kao, na jedan podrugljiv način Musaa načiniti lašcem.

A osoba, koje je tajno primila vjeru, a bila od Faraonove porodice, naspram ovog Faraonovog manira, počela im je otvoreno objašnjavati postojanje Allaha, dž. š., i Ahireta. Upozorio ih je azabom, tražio da povjeruju u istinu koju im govori i da ga slijede:

I onda onaj vjernik reče: "O, narode moj, ugledajte se u mene, ja ću vam na Pravi Put ukazati!

O, narode moj, život na ovome svijetu samo je prolazno uživanje, a onaj svijet je, zaista, Kuća vječna.

Ko učini zlo, bit će prema njemu kažnjen, a ko učini dobro - bio muškarac ili žena, a vjernik je - u Džennet će; u njemu će imati u obilju svega, bez računa.

O, narode moj, šta je ovo, ja vas pozivam da vas spasim, a vi mene pozivate u vatru: pozivate me da ne vjerujem u



To su neke vijesti koje ti o gradovima kazujemo; neki od njih još postoje, a neki su sa zemljom sravnjeni.
(Hud, 100)



Allaha i da prihvatim Njemu ravnim onoga o kome baš ništa ne znam, a ja vas pozivam Silnome, Onome koji mnogo prašta.

Nema nimalo sumnje u to da se oni kojima me pozivate neće nikome ni na ovome ni na onome svijetu odazvati i da ćemo se Allahu vratiti i da će mnogobošci stanovnici u ognju biti. Tada ćete se sigurno mojih riječi sjetiti! A ja Allahu prepuštam svoj slučaj; Allah, uistinu, robove svoje vidi."

I Allah ga je sačuvao nevolje koju su mu oni snovali, a Faraonove ljude zla kob zadesi. (Al-Mu'min, 38-45)

Farao i njegovi bližnji su svoje uši zatvorili i na upozorenja ovog čestitog vjernika koji je bio od njih. A odgovor na njihov despotizam i nevjerovanje, unatoč tolikih dokaza, bit će patnje nesnosne.

RIJEČ "HAMAN", KOJA SE NALAZI U KUR'ANU, SPOMINJE SE I U STAROEGIPATSKIM NATPISIMA

Neki od kur'asnkih podataka o starom Egiptu potvrđuju i povijesna saznanja, koja su do skore prošlosti bila tajnovita. Ova saznanja nam, isto tako, pokazuju da se svaka kur'anska riječ koristi prema jednoj određenoj mudrosti.

Jedna od osoba koja se u Kur'anu spominje zajedno sa Faraonom je i "Haman". Haman se u 6 različitih ajeta spominje kao jedan od Faraonu najbliskijih ljudi.

Suprotno tome, u Tevratu, u poglavlju koji govori o životu Musaa, a. s., Hamanovo ime se uopće ne spominje. Međutim, u potonjim poglavljima Starog zavjeta se Haman spominje kao pomoćnik babilonskog kralja, koji je živio oko 1100 godina nakon Musaa, a. s., i koji je zlostavljao jevreje.

Eto, poneki nemuslimani, koji se usuđuju ustvrditi kako je Muhammed, a. s., napisao Kur'an po ugledu na Tevrat i Indžil, iznose paralogizam poput toga da je, navodno, Pejgamber u Kur'an pogrešno unio određena pitanja, o kojima se govori u ovim svetim Knjigama.

Međutim, da je ova tvrdnja potpuno neutemeljena ispostavilo se dešifriranjem hijeroglifa, prije oko 200 godina, i otkrivanjem imena "Haman" u staroegipatskim natpisima.

Do tada su bili nečitljivi natpisi i epitafi napisani staroegipatskim jezikom. Staroegipatski jezik je bio ideografskog (pojmovnog) pisma zvanog hijeroglifi i vijekovima je bio u opticaju. Međutim, širenjem kršćanstva (II i III stoljeća n.e.) i kulturnim utjecajem, Egipat je, poput vjere, zaboravio i svoj jezik; korištenje hijeroglifa je bilo smanjeno, da bi se, nakon izvjesnog vremena, i totalno izbacilo iz upotrebe. Jedan natpis iz 394. godine n.e. je posljednji poznati natpis ispisan hijeroglifima. Nakon toga se gubi trag ovom jeziku, a nije ostao niko ko ga je mogao čitati. Sve do prije otprilike 200 godina...

Staroegipatski hijeroglifi dešifrirani su 1799. g. pronalaskom jednog natpisa nazvanog Rosetta Stone, koji datira od 196. godine p.n.e. Karakteristika te ploče je što je bila ispisana trima različitim pismima: hijeroglifima, demotskim (poznato i kao hijeratsko pismo, staroegipatsko svećeničko pismo nastalo iz hijeroglifa - op. prev.) i grčkim pismom. Uz pomoć grčkog nastojao se odgonetnuti i staroegipatski tekst sa ploče. Dešifriranje cijele ploče upotpunjeno je od strane jednog Francuza po imenu Jean-Franćoise Champollion. Tako je rasvijetljen jedan zaboravljeni jezik i povijest ispisana tim jezikom. Zahvaljujući tome, saznalo se mnogo toga o staroegipatskoj civilizaciji, njihovoj vjeri i socijalnom životu.

Odgonetanjem hijeroglifa došlo se do još jednog saznanja koje je u vezi sa našom temom: ime "Haman" se doista spominje na staroegipatskim natpisima. Ovo ime se spominje na jednom spomeniku koji se nalazi u bečkom muzeju Hof. U istom natpisu se ističe i Hamanova bliskost Faraonu (Walter Wreszinski, Aegyptische Inschriften aus dem K.K. Hof Museum in Wien, 1906, J C Hinrichs' sche Buchhandlung).

A u rječniku "Ličnosti iz Novog kraljevstva", načinjenom pozivanjem na sve natpise, o Hamanu se govori kao o "starješini radnika na kamenolomu" (Hermann Ranke, Die Ägyptischen Personennamen, Verzeichnis der Namen, Verlag Von J J Augustin in Glückstadt, Band I,1935, Band II, 1952).

Rezultat do koga se došlo iznosi jednu veoma bitnu činjenicu. Suprotno tvrdnjama onih koji se suprotstavljaju Kur'anu, Haman je, baš kao što se to spominje u Kur'anu, bio čovjek koji je, u vrijeme Musaa, živio u Egiptu i bio je, baš kako Kur'an ističe, osoba bliska Faraonu i vezan za poslove gradnje.

Upravo kur'anski ajet, u kome se prenosi Faraonovo traženje od Hamana da mu sagradi toranj, u potpunom je, dakle, skladu sa ovim arheološkim otkrićem:



Pojam ''Haman'' bio je nepoznat sve do XIX stoljeća, do odgonetanja staroegipatskih hijeroglifa. Dešifriranjem hijeroglifa, ustanovljeno je da je Haman bio bliski Faraonov pomoćnik i ''starješina radnika na kamenolomu''. Moment na koji treba obratiti pažnju je to da se Haman spominje i u Kur'anu, , kao čovjek pod komandom Faraona, koji je rukovodio građevinskim poslovima. Kur'an, dakle, iznosi jedno saznanje, koje je u vrijeme njegove objave bilo nedostupno bilo kome (slika gore: građevinski radnici u starom Egiptu).

"O, velikaši," - reče Faraon - "ja ne znam da vi imate drugog boga osim mene, a ti, o, Hamane, peci mi opeke i sagradi mi toranj da se popnem k Musaovu Bogu, jar ja mislim da je on, zaista, lažac!" (Al-Qasas, 38)

Na kraju, to što se Hamanovo ime nalazi na staroegipatskim natpisima ne samo da pobija još jednu u nizu tvrdnji neprijatelja Kur'ana, već još jednom ilustrira činjenicu da je Kur'an doista od Allaha, dž. š., pošto nam se Kur'anom, na čudotvoran način, prenosi jedan povijesni fakt, do kojeg je, u vrijeme Muhammeda, a. s., bilo nemoguće doći i odgonetnuti ga.

NEZAHVALNOST SINOVA ISRAILOVIH

Nakon okršaja sa čarobnjacima, Musa, a. s., još dugo vremena ostao je u Egiptu. U toku tog perioda Faraon je nastavio sa presijama prema Musau, a. s., i sinovima Israilovim. Dok se na jednoj strani borio sa Faraonom i njegovim presijama, Musa, a. s., je, s druge strane, sinove Israilove pozivao na strpljenje. Što se, pak, tiče jednog dijela sinova Israilovih, oni su neuljudnim jezikom kritizirali Musaa, a. s., govoreći da su presije postojale i prije i poslije dolaska Musaa i da se ništa nije promijenilo:

> ***Musa reče narodu svome: "Molite Allaha da vam pomogne i budite strpljivi, Zemlja je Allahova, On je daje u nasliješe kome On hoće od robova Svojih; a lijep ishod će biti za one koji se budu Allaha bojali."***
>
> ***"Zlostavljani smo" - rekoše oni - "prije nego što si nam došao, a i nakon što si nam došao!" A Musa reče: "Gospodar vaš će neprijatelja vašeg uništiti, a vas nasljednicima na Zemlji učiniti, da bi vidio kako ćete postupati!" (Al-A'raf, 128-129)***

Ova neučtivost, koju su iskazali prema Musau, a. s., pokazatelj je da su sinovi Israilovi, u biti, moralno prilično slabi. Allah, dž. š., im je, radi spašavanja od Faraonove tiranije, poslao pejgambera i zatražio od njih da budu strpljivi. Tu svoju strpljivost oni nisu iskazivali zbog svoje slabe vjere i zato što su bili nerazumni; čineći namćorluk, počeli su gunđati i žaliti se na Musaa, a. s. Međutim, ponašanje dolično stvarnom vjerniku je da u svim prilikama i okolnostima zahvaljuje Allahu, dž. š., da bude zadovoljan i predan svakom trenutku sudbine koju je zacrtao Allah, dž. š.

Bilo šta da je Allah, dž. š., odredio za njega - to može biti neimaština, teškoće, glad, presije, torture - vjernik bi uvijek trebao biti u stanju pokornosti, baš kao što je to i Bediuzzaman Said Nursi rekao "Elhamdulillahi ala kulli hal" (Hvala Allahu u svim uvjetima). Ova pokornost i oslanjanje na Allaha, dž. š., je, isto tako, ono što materijalnu neimaštinu preokreće u veliko duhovno zadovoljstvo.

Što se tiče kazivanja o Musau, a. s., u njemu nam Allah, dž. š., pokazuje da je veliki dio sinova Israilovih bio lišen ove svijesti. Pritužbe sinova Israilovih istaknute u prethodnom ajetu će se, kao što ćemo to vidjeti i na narednim stranicama, namćorlukom i pobunama nastaviti i u potonjim periodima. Allah, dž. š., nas podučava ovome kako bismo izvukli pouku. Kako god je velika pouka Faraonovo nevjerovanje, isto tako su pouka za nas i slaba vjera i bolesno srce sinova Israilovih, koji su živjeli u tom periodu.

I daje vam svega onoga što od Njega išćete,
i ako biste Allahove blagodati brojali,
ne biste ih nabrojali - Čovjek je, uisitnu,
nepravedan i nezahvalan. (Ibrahim, 34)

PERIOD NESREĆA I FARAONOVA BEZUMNOST

Faraonu, koji je ustrajavao u svom nevjerovanju, i njegovom narodu Allah, dž. š., je, jednim za drugim, svalio niz različitih belaja. Prvo je u Egiptu počeo veliki period suše. Kao i za sve ostale, voda je i za Egipat bila krajnje bitna. Suša je prijetila i ugrožavale njihove živote. Prema tome, u svim poljoprivrednim usjevima pokazao se veliki manjak, zavladala je velika oskudica i glad:

I Mi smo Faraonov narod gladnim godinama i nerodicom kaznili, da bi se opametili. (Al-A'raf, 130)

Prema onome što proističe iz ovog ajeta, ova glad je potrajala godinama. Dakle, nakon okršaja sa čarobnjacima, Musa, a. s., je još godinama ostao u Egiptu i objašnjavao Allahovu vjeru. U ovom periodu je Allah, dž. š., od Musaa zatražio da gradi kuće svome narodu, kako bi spokojno mogli obavljati svoje namaze. Na taj način bi vjernici stalno bili skupa:



I Mi objavismo Musau i bratu njegovu: "U Misiru svome narodu kuće izgradite i bogomoljama ih učinite i u njima namaze obavljajte! A ti obraduj vjernike!" (Yunus, 87)

Musa, a. s., i njegove pristalice su ovdje obavljali svoje namaze, spominjali Allaha, dž. š. što se, pak, tiče Egipćana, oni su još uvijek, u

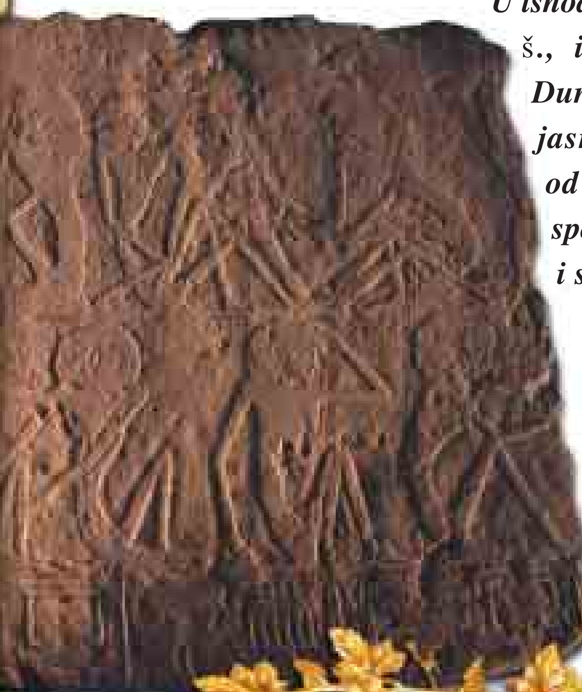
neznanju i bezumlju, nastavljali sa međusobnim huškanjem; mislili su da su Musa i vjernici razlozi nevolja koje su ih snašle:

I kad bi im bilo dobro, oni bi govorili: "Ovo smo zaslužili", a kad bi ih snašla kakva nevolja, Musau i onima koji su s njim vjerovali tu nevolju bi pripisali. Ali ne! Njihova nevolja je od Allaha bila, samo što većina njih nije znala! (Al-A'raf, 131)

Katastrofe su poklopile cijelu zemlju. Unatoč tome, Faraon i njegovo blisko okruženje su se toliko fanatičko vezali za svoj zabludjeli politeistički sistem, odnosno idolopokloničku vjeru ''svojih predaka'' da se nikako nisu usuđivali odustati od toga. Čak ni dvije Musaove mudžize, izbjeljivanje ruke i pretvaranje štapa u zmiju, nisu ih mogle odvratiti od njihovog neutemeljenog vjerovanja. Govorili su da ga ne bi prihvatili i vjerovali mu, čak kada bi donio i duge dokaze:

I govorili su: "Kakav god dokaz da nam doneseš da nas njime opčaraš, mi ti nećemo vjerovati!" (Al-A'raf, 132)

U ishodu ovakvog njihovog stava, Allah, dž. š., im je, radi kušanja patnji i na Dunjaluku, slao katastrofe kao "sve jasna znamenja" (Al-A'raf, 133). Prva od njih, kao što smo i maločas spomenuli, bila je suša, a, prema tome, i smanjenje poljoprivrednih usjeva.



Staroegipatska freska koja ilustrira Egipćane koji trpe glad. Jedna od katastrofa koje je Allah, dž. š., odredio Faraonu i njegovom narodu je "suša".

Svoj poljoprivredni sistem Egipćani su utemeljili na Nilu i, zahvaljujući tome, promjena prirodnih uvjeta nije utjecala na njih. I bez kiše, egipatskim oranicama je, čak i u najtoplijim periodima godine, Nil donosio vode u izobilju. Međutim, zbog oholosti prema Allahu, dž. š., i nepriznavanja vjerovjesnika, Egipat je, kao neočekivana katastrofa, zadesila suša, koja je na veoma očit način pobijala Faraona, koji se svom narodu obraćao riječima: "O, narode moj, zar meni ne pripada carstvo u Misiru i ovi rukavci rijeke koji ispred mene teku, shvaćate li?" (Az-Zuhruf, 51).

Međutim, umjesto da "uzmu pouku i razmisle", nevjernički narod je, kako se ističe u Kur'anu, ovo shvatio kao zlu kob koju su donijeli Musa i sinovi Israilovi. Na ovakvo razmišljanje inicirala ih je zabludjela vjera njihovih predaka. A zbog toga su bili osuđeni na podnošenje velikih nedaća. Međutim, suša nije bila jedina nedaća koja ih je zadesila. To je bio samo početak. Allah, dž. š., je na njih poslao još niz katastrofa, koje se u Kur'anu ističu na slijedeći način:



Katastrofe koje su zadesile Faraonov narod istaknute su i u određenim staroegipatskim djelima. Na poznatom Ipuwer papirusu (gore) stoji doslovno slijedeće (2. dio, 5-6): "Katastrofe su zahvatile cijelu zemlju. Krvi je bilo na sve strane..."

Zato smo Mi na njih slali i poplave, i skakavce, i krpelje, i žabe, i krv - sve jasna znamenja, ali su se oni oholili, narod zlikovački su bili. (Al-A'raf, 133)

Oni su, unatoč toj patnji, nastavili sa nevjerovanjem. Štaviše, svoje nevjerovanje su provodili čak i onda kada su shvatili da je ta nevolja belaj koji dolazi od Allaha, dž. š., zato što ne vjeruju. Faraon i njegovi bliski saradnici su pokušali prevariti Musa, a. s., a time i Allaha, dž. š. Kada su se užasne nevolje, jedna za drugom, sručivale na njih, oni su pozvali Musaa, a. s., i zatražili da ih spasi toga:

I kada bi ih zadesila nevolja, govorili bi: "O, Musa, moli se, u naše ime, Gospodaru svome - onako kako ti je On naredio: ako nas oslobodiš nevolje, mi ćemo zaista vjerovati i s tobom sinove Israilove, sigurno, poslati."

I pošto bismo ih nevolje oslobodili - do vremena do kojeg im je bilo određeno da je podnose, oni bi, odjednom, obećanje prekršili. (Al-A'raf, 134-135)

Obratimo li pažnju na riječi koje ovdje koristi nevjernički narod, vidjet ćemo da one liče na šejtansko nevjerovanje. Unatoč tome što je znao za Allahovo postojanje, šejtan je odbio poslušnost Njemu. što se tiče Faraonovog naroda, iako je znao da njihovi belaji dolaze od Allaha, dž. š., koga su oslovljavali kao ''Musaov Gospodar'', odbio je poslušnost Allahu, dž. š., i Njegovom poslaniku. Shvatili su Allahovo postojanje, ali, zbog svoje oholosti, svojeglavosti i slijepe privrženosti vjeri svojih predaka, nastavili su sa negiranjem.

Što se tiče Musaa, a. s., on je dugo vremena upozoravao svoj narod, objašnjavao im stvarnu vjeru. Pokazao je niz mudžiza, Allahovih dokaza. Ne bi li se vratili na Pravi Put, Allah, dž. š., je ovom nevjerničkom narodu slao opomene, nevolje, ali niko od njih nije napuštao svoju idolopokloničku vjeru i nije se okretao prema Allahu, dž. š., svome istinskom Gospodaru koji ih je stvorio. Allah, dž. š., u Kur'anu, na slijedeći način saopćava da je Musa, a. s., sve objasnio

Faraonu, a da se on, svom svojom silom, suprotstavio vjerovjesniku:

I o Musau, kada ga s očiglednim dokazom Faraonu poslasmo, a on, uzdajući se u moć svoju, okrenu glavu... (Az-Zariyat, 38-39)

Naspram ovog nepokolebljivog nevjerovanja, Musa, a. s., je učinio dovu svome Gospodaru da kazni ovaj nevjernički narod:

I Musa reče: "Gospodaru naš! Ti si dao Faraonu i glavešinama njegovim bogatstva da u raskoši žive na ovome svijetu, pa oni, Gospodaru moj, zavode s puta Tvoga! Gospodaru naš, uništi bogatstva njihova i zapečati srca njihova, pa neka ne vjeruju dok ne dožive patnju nesnosnu!" "Uslišena je molba vaša!" - reče On - "a vas dvojica na Pravome Putu ostanite i nikako se za neznalicama ne povodite!" (Yunus, 88-89)

Allah, dž. š., je uslišao ovu Musaovu dovu. Faraon i njegovi bližnji, koji, unatoč svim upozorenjima, nisu prihvatali pravu vjeru, suočili su se sa ''patnjom nesnosnom'' i, zajedno sa svojim imecima, zatrti su sa lica Zemlje.

Zato smo Mi na njih slali i poplave, i skakavce, i krpelje, i žabe, i krv - sve jasna znamenja, ali su se oni oholili, narod zlikovački su bili. (Al-A'raf, 133)

MUSA I NJEGOV NAROD NAPUŠTAJU MISIR I FARAONOVO DAVLJENJE U VODI

Poziv načinjen svakom pojedincu ili svakom narodu ima svoj kraj. Putem Svojih Knjiga i poslanika, ili Svojih vjernih robova, Allah, dž. š., daje savjete ljudima. Ljudi se pozivaju na prihvatanje Allahovog postojanja i jednoće, na pokornost svome Stvoritelju, Gospodaru, istinskom Vlasniku - Allahu, dž. š. To pozivanje može trajati godinama. Ali, i ono ima svoj kraj, koji je određen od strane Allaha, dž. š. Uporedo sa ovim krajem dolaze i stradanja za one koji su ustrajni u svom negiranju. Ovaj azab, koji počinje sa dunjalučkim stradanjima, se, zapravo, nastavlja u Džehennemu, vječno.

Faraon i njegov krug su se godinama opirali pozivanjima i zaslužili su stradanje. Pobunili su se protiv Allaha, dž. š., a Njegovog poslanika nazvali su lašcem i ludakom. Allah, dž. š., im je, zbog njihovog nevjerovanja, pripremio ponižavajući kraj.

Na početku ovog stradanja, Allah, dž. š., je prvenstveno Musau, a. s., naredio da iz Misira izvede sinove Israilove:

I Mi objavismo Musau: "Kreni noću s robovima Mojim, ali bit ćete gonjeni!" (Aš-šu'ara', 52)

Musa, a. s., i njegov narod su, kao što je to naložio Allah, dž. š., tajno napustili Misir.

Napuštanje Misira od strane sinova Israilovih bilo je neprihvatljivo za Faraona. On je sebe doživljavao kao njihovog gospodara, vidio se kao vlasnik svih sinova Israilovih. Štaviše, odlaskom robova izgubit će svu radnu snagu, a nakon toga i prestiž u Misiru. Zato je okupio vojsku i dao se na put, u lov na sinove Israilove:

I Faraon posla po gradovima sakupljače:

"Ovih je zaista malo i rasrdili su nas, a mi smo svi budni!"



Musaovo razdvajanje mora udarom štapa je na ovaj način prikazano u filmu "Deset zapovijedi".

I Mi ih izvedosmo iz vrtova i rijeka, iz riznica i dvoraca divnih.

Eto tako je bilo, i Mi dadosmo da to naslijede sinovi Israilovi.

I oni ih, kad se Sunce rađalo, sustigoše. *(Aš-šu'ara', 53-60)*

Kako ne bi bili uhvaćeni od strane Faraona i njegovih ljudi, sinovi Israilovi su, bježeći iz Misira, došli na obalu jednog mora. Kada su bili baš tu, Faraon i njegova vojska su im se približili na razdaljinu sa koje su ih mogli vidjeti. Vidjevši da im se približavaju, u Musaovom narodu zavlada panika i beznađe. Faraon i njegovi vojnici bili na veoma bliskoj udaljenosti, a oni nisu imali kuda bježati. Pomislili su da su uhvaćeni:

Pa kad jedni druge ugledaše, drugovi Musaovi povikaše: "Samo što nas nisu stigli!" *(Aš-šu'ara', 61)*

Upravo u tom trenutku Musa, a. s., još jednom je iskazao stav uzoran svim vjernicima; svoj, beznađem obuzeti, narod podsjetio je

da je Allah, dž. š., sa njim i sa vjernicima i da će im sigurno pokazati izlaz iz njihove naizgled bezizlazne situacije:

"Neće!" - reče on - "Gospodar moj je sa mnom, On će mi put pokazati." (Aš-šu'ara', 62)

Nakon toga i nadahnuća "Udari štapom svojim po moru!" (Aš-šu'ara', 63), koje je u tom trenutku primio od Allaha, dž. š., Musa, a. s., je udario štapom po moru. Mudžizom, Svemogući je more rastavio na dva dijela, a između njih učinio jedan suh prolaz. Sinovi Israilovi su odmah krenuli tim prolazom. Što se, pak, tiče Faraona i njegovih vojnika, oni su bili toliko razjareni da su mislili proći otvorenim putem i tako pohvatati sinove Israilove. Posrijedi je bila sasvim očita mudžiza i sasvim očigledna pomoć koju je Allah, dž. š., ukazao Musau, a. s., i njegovim saputnicima. Međutim, kao i prethodne, ni ta mudžiza nije osigurala Faraonovo prihvatanje vjere. Sasvim zatvorene pameti, Faraon i družina su, odmah nakon sinova Israilovih, krenuli suhim procjepom kroz more. Međutim, uporedo sa izlaskom i stupanjem na obalu sinova Israilovih, procjep se iznenada počeo zatvarati. Faraon i sva njegova vojska, koja ga je načinila svojim bogom i gospodarom, zajedno sa ovom mudžizom, ugušeni su i zbrisani sa lica Zemlje. Faraon se u posljednjem, bezizlaznom trenutku pokajao, ali već je bilo suviše kasno:

I Mi prevedosmo preko mora sinove Israilove, a za petama su im bili Faraon i vojnici njegovi progoneći ih ni krive ni dužne. A on, kad se poče daviti, uzviknu: "Ja vjerujem da nema Boga osim Onoga u kojeg vjeruju sinovi Israilovi i ja se pokoravam!"

"Zar sada, a prije si neposlušan bio i razdor sijao?! Danas ćemo izbaviti samo tijelo tvoje da bi bio poučan primjer onima poslije tebe" - ali mnogi ljudi su ravnodušni prema Našim poukama. (Yunus, 90-92)

To što je u posljednjem trenutku, pred očiglednu smrt, Faraon povjerovao i pokajao se i to što to nije prihvaćeno od strane Allaha,



Staroegipatska freska koja ilustrira Faraonove vojnike prilikom parade.

dž. š., veoma je bitan detalj, koji cijelom čovječanstvu treba poslužiti kao pouka. Tokom cijelog njihovog života Allah, dž. š., ljudima pruža dovoljno vremena i prilika da razmišljaju o smislu dunjalučkog života, da shvate potrebu i način robovanja. Vjerovjesnici, objave i vjernici ljudima prenose Allahove naredbe i savjete. A za slušanje ovih savjeta i pokajanje ima dovoljno vremena. Međutim, ako čovjek propusti sve ove prilike i usudi se na pokajanje u samom trenutku suočenja sa smrću, to pokajanje - ukoliko Allah, dž. š., drugačije ne odredi – više neće imati nikakvu vrijednost pošto, u trenutku smrti, insan osjeti postojanje i blizinu Ahireta i, vidjevši meleke smrti pred sobom, postaje svjedok ove apsolutne činjenice. U ovom momentu je nemoguće da bilo ko ne vjeruje. Ono što ima vrijednost je iskreno i savjesno vjerovanje odranije, dok dunjalučki život još teče, dok, dakle, traje okruženje kušnji. Tokom cijelog perioda kušnji Faraon je ispoljavao drzak i karakter niže vrijednosti, hrđavo se oholio prema Allahu, dž. š., i, prema tome, nikakvu mu fajdu nije osiguralo kajanje i primanje vjere pod utjecajem straha u trenutku smrti.

Ova činjenica je veoma bitno upozorenje onima koji se tokom godina mladosti povode za ovosvjetskim nasladama i koji konstantno vjeru odgađaju za poodmakle godine starosti. Vjera se ni u kom slučaju ne može odgađati. A oni koji se usude na to, stalnim odgađanjima, na kraju, dođu do ''zadnjeg trenutka'', a pokajanje i prihvatanje vjere tada - ukoliko Allah, dž. š., drugačije ne odredi - nema nikakve vrijednosti. Ovu činjenicu nam Allah, dž. š., saopćava slijedećim riječima:

Allah prima pokajanje samo od onih koji učine kakvo hrđavo djelo samo iz lahkomislenosti, i koji se ubrzo pokaju; njima će Allah oprostiti. - A Allah sve zna i mudar je.

Uzaludno je kajanje onih koji čine hrđava djela, a koji, kad se nekom od njih približi smrt, govore: "Sad se doista kajem!" a i onima koji umru kao nevjernici. Njima smo bolnu patnju pripremili. (An-Nisa', 17-18)

Faraon, koji je u direktnom sučeljenju sa smrću rekao ''sad se kajem'', ovim pokajanjem nije osigurao nikakvu fajdu, kako sebi samome, tako ni svojim pristalicama, koje je, zajedno sa sobom, zaveo. O džehennemskom stanju Faraona i njegovih pristalica Allah, dž. š., nas obavještava slijedećim ajetima:

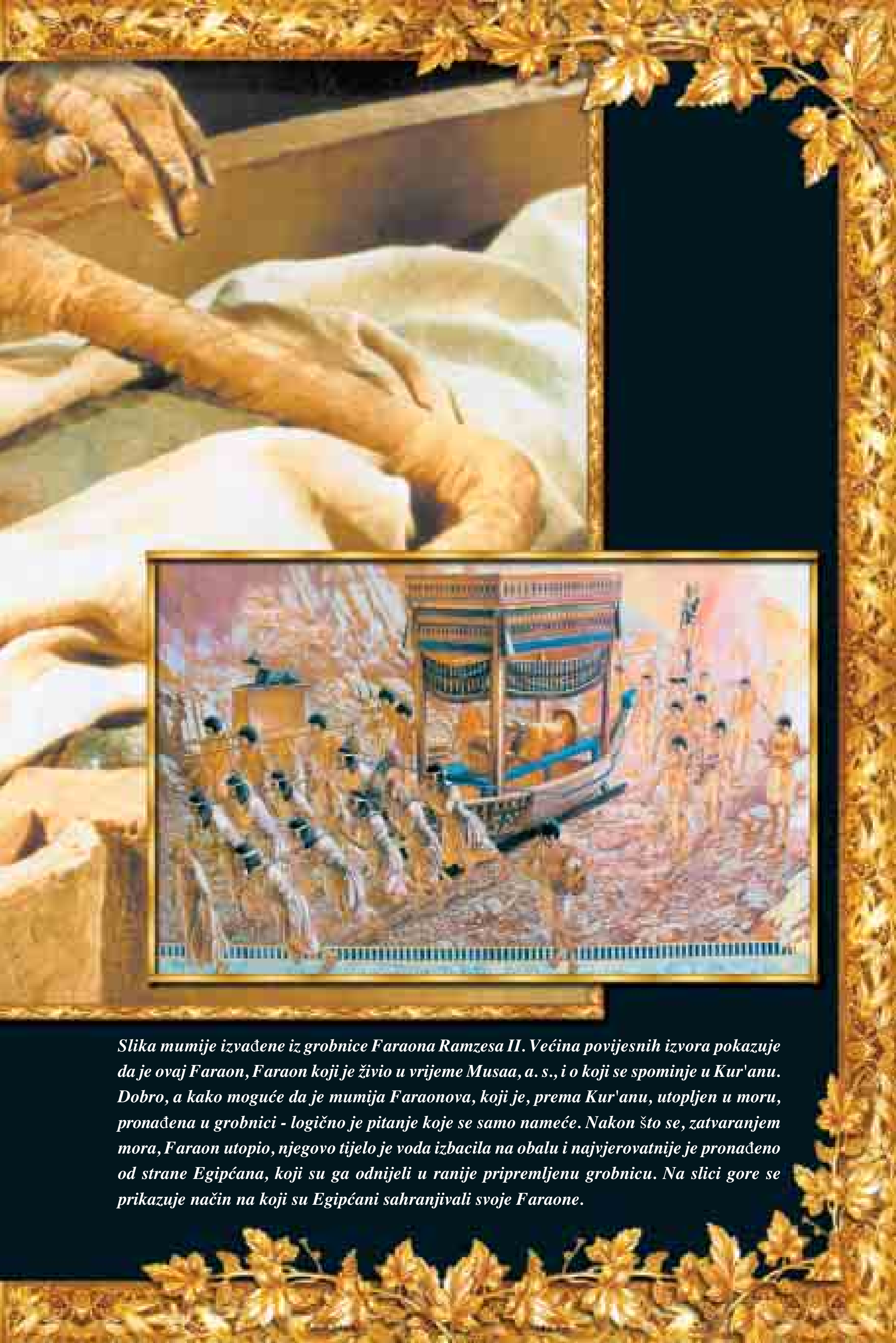
Oni će se ujutro i navečer u vatri pržiti, a kada nastupi Čas: "Uvedite Faraonove ljude u patnju najtežu!"

I kada se u vatri budu prepirali, pa oni koji su bili potlačeni reknu glavešinama svojim: "Mi smo se za vama povodili, možete li nas makar malo vatre osloboditi?" onda će glavešine reći: "Evo nas, svi smo u njoj, jer Allah je presudio robovima Svojim." (Al-Mu'min, 46-48)

Ovaj najžešći azab, koji će trpjeti Faraon i njegove pristalice, koji su se opirali Musau, a. s., i ugnjetavali njega i vjernike, ako Bog da, vidjet ćemo na Ahiretu. Dova sviju nas trebala bi biti molitva da ove silne patnje koje će Faraon preživljavati ne posmatramo sa istog mjesta na kome se on nalazi, već iz Dženneta, zajedno sa Allahovim čestitim robovima.



Danas ćemo izbaviti samo tijelo tvoje da bi bio poučan primjer onima poslije tebe"- ali mnogi ljudi su ravnodušni prema Našim poukama. (Yunus, 92)



Slika mumije izvađene iz grobnice Faraona Ramzesa II. Većina povijesnih izvora pokazuje da je ovaj Faraon, Faraon koji je živio u vrijeme Musaa, a. s., i o koji se spominje u Kur'anu. Dobro, a kako moguće da je mumija Faraonova, koji je, prema Kur'anu, utopljen u moru, pronađena u grobnici - logično je pitanje koje se samo nameće. Nakon što se, zatvaranjem mora, Faraon utopio, njegovo tijelo je voda izbacila na obalu i najvjerovatnije je pronađeno od strane Egipćana, koji su ga odnijeli u ranije pripremljenu grobnicu. Na slici gore se prikazuje način na koji su Egipćani sahranjivali svoje Faraone.

KARUNOVA OHOLOST I KAZNA

Karun je druga osoba, uz Faraona i njegove vojnike, za koju nam se saopćava da je uništena u vrijeme Musaa, a. s.

Pogledamo li u Kur'an, vidjet ćemo da je Karun bio od Musaovog naroda (od Israilovog soja), a i da je posjedovao veliko bogatstvo u Misiru.

U narednom ajetu se ističe kako je Karun, zajedno sa Faraonom, istupio protiv Musaa, a. s.:

Mi smo poslali Musaa sa znamenjima Našim i dokazom jasnim Faraonu i Hamanu i Karunu, ali su oni rekli: "Čarobnjak i lažov!" (Al-Mu'min, 23-24)

Krajnje je pozorno to što je Karun, koji je bio zajedno sa Faraonom, u isto vrijeme, bio vlasnik ogromnog bogatstva:

Karun je iz Musaova naroda bio, pa ih je tlačio, a bili smo mu dali toliko blaga da mu je ključeve od njega teško mogla nositi gomila snažnih ljudi... (Al-Qasas, 76)

Bogatstvo i položaj koji je postigao kod Faraona načinili su Karuna pomamnog i drskog silnika prema vlastitom narodu. Kao što je negirao Musaa, a. s., isto tako je i, razmetanjem, sinovima Israilovim nastojao učiniti privlačnim dunjalučki život. Allah, dž. š., u Kur'anu na slijedeći način objašnjava Karunovu oholost i ugledanje na njega onih od od sinova Israilovih koji su bili slabe vjere:

I iziđe on pred narod svoj u svom sjaju. "Ah, da je i nama ono što je dato Karunu!" - govorili su oni koji su čeznuli za životom na ovom svijetu - "on je, uistinu, presretan." (Al-Qasas, 79)

A kako god se nikako nisu ugledali na Karuna, iskreni vjernici

među sinovima Israilovim su shvatili da se, u biti, on nalazi u jednoj jadnoj neupućenosti, te su mu davali slijedeće savjete:

... "Ne budi obijestan, jer Allah ne voli one koji su obijesni!" - govorili su mu ljudi iz naroda njegova – ''i nastoj da time što ti je Allah dao stekneš onaj svijet, a ne zaboravi ni svoj udio na ovome svijetu i čini drugima dobro, kao što je Allah tebi dobro učinio, i ne čini nered po Zemlji, jer Allah ne voli one koji nered čine." (Al-Qasas, 76-77)

Isti ti vjernici savjetovali su i jevreje, koji su se ugledali na Karuna, upozoravali ih da se ponašaju i razmišljaju dostojanstvom vjernika, da žude za Allahovim zadovoljstvom, a ne za prolaznim dunjalučkim ljepotama:

..."Ah, da je i nama ono što je dato Karunu!" - govorili su oni koji su čeznuli za životom na ovom svijetu - "on je, uistinu, presretan."

"Teško vama!" - govorili su učeni - "Onome koji vjeruje i čini dobra djela bolje je Allahova nagrada, a bit će samo strpljivima pružena." (Al-Qasas, 79-80)

Što se tiče temeljnog razloga Karunove stranputice, on se nalazi u njegovom vjerovanju da ''posjeduje znanje'', odnosno u oholosti proistekloj iz ubješenja da je superiorniji od ostalih insana:

"Ovo što imam stekao sam znanjem svojim, tako ja mislim" - govorio je on. A zar nije znao da je Allah prije njega uništio neke narode koji su bili od njega jači i koji su bili više nakupili - a zločinci neće o grijesima svojim ni ispitivani biti. (Al-Qasas, 78)

Međutim, Karunovo uzdizanje i oholost nisu mu priredili nikakvu fajdu već nesreću. Zato što se pobunio protiv Allaha, dž. š., i bio nezahvalan, zato što je bjesnio u velikoj oholosti svojoj, misleći da







Unatoč tome što je bio od Musaovog naroda, Karun je u Egiptu, pored Faraona, stekao ogromno bogatstvo. U Kur'anu se saopćava da je bilo teško nositi čak i ključeve njegovih riznica.
Međutim, naspram svog ovog bogatstva, koje mu je podareno kao Allahovo iskušenje, Karun se uobrazio i uzoholio. Nakon toga je Allah, dž. š., uništio njegovo blago i učinio poukom za pagane, koji su mu zavidjeli i okrenuli leđa vjeri, a i za one koji će doći poslije.



“I iziđe on pred narod svoj u svom sjaju...” (Al-Qasas, 79)



"I Mi smo i njega i dvorac njegov u zemlju utjerali, i niko ga od Allahove kazne nije mogao odbraniti...'' (Al-Qasas, 81)





je bogatstvo stekao svojim znanjem, sam je sebe odveo u patnje, shvatio je da je naspram Allaha, dž. š., bio sasvim sam i jedan jadni rob pošto je njegovo ogromno bogatstvo, koje ga je odvelo u oholost i bilo razlog što su se neupućeni ugledali u njega, bilo sasvim uništeno od strane Allaha, dž. š.:

I Mi smo i njega i dvorac njegov u zemlju utjerali, i niko ga od Allahove kazne nije mogao odbraniti, a ni sam sebi nije mogao pomoći. (Al-Qasas, 81)

Uporedo sa ovim uništenjem, Karun je na kraju postao predmet razmišljanja i pouke za svoje savremenike, a, u isto vijeme, i za potonja pokoljenja. Oni koji su se dan prije ugledali u njega shvatili su da je, zapravo, prolazno i bezvrijedno ono što su tako strasno željeli. Vidjeli su da oholi, na kraju, neće moći postići spas i da će neminovno polagati račun pred Allahom, dž. š.:

A oni koji su ranije priželjkivali da su na njegovu mjestu, stadoše govoriti: "Zar ne vidite da Allah daje obilje onome od robova Svojih kome On hoće, a i da uskraćuje! Da nam Allah nije milost Svoju ukazao, i nas bi u zemlju utjerao. Zar ne vidite da nezahvalnici nikad neće uspjeti?" (Al-Qasas, 82)

Tako je i Karun bio od onih koji su, poput Faraona i Hamana, doživjeli uništenje:

I Karuna i Faraona i Hamana; Musa im je jasne dokaze donio, ali su se oni na Zemlji oholo ponijeli i kaznu nisu izbjegli. (Al-'Ankabut, 39)

Kazivanje o Karunu nam pokazuje da oni koji se, zbog svog imetka i bogatstva, uzdižu, ili ohole, doživljavajući se kao znaniji ili pametniji od ostalih, apsoluno nisu mili Allahu, dž. š. Osim Karuna, Allah, dž. š., nam daje primjere i drugih minulih naroda. I prije je bilo civilizacija koje su dostizale veliku moć i materijalnu raskoš, ali nijedne od njih

danas nema na licu Zemlje. Allah, dž. š., je uzeo duše i onih koji su mislili da gospodare Svijetom; njihove raskošne palače su do naših dana dospjele samo kao ruine:

> *I koliko smo naselja uništili, čiji su žitelji grješni bili, i ona su opustjela, samo su ruševine ostale! I koliko bunareva ima zapuštenih i koliko visokih palata ima praznih! (Al-Hadždž, 45)*

Opet, druga osobenost kojoj se podučavamo kazivanjem o Karunu je pogubnost žudnje za prolaznim ljepotama dunjaluka i ugledanja na ljude koji posjeduju te ljepote. Zapravo, ljudi na koje se treba ugledati su oni koji se odupiru nevoljama na Allahovom Putu, koji svoj imetak i živote koriste i troše na Njegovom Putu, koji su bogati, ali ne u imovini, već u pogledu vjere, razuma i bogobojaznosti. A ohole osobe, koje izgledaju kao da žive u velikom spokojstvu i raskoši to su oni koji, u biti, žive u duhovnim patnjama i koji se svakodnevno sve više približavaju Džehennemu. Ovu činjenicu Allah, dž. š., saopćava slijedećim riječima:

> *Neka te ne oduševljavaju bogatstva njihova, a ni djeca njihova! Allah hoće da ih njima kazni na ovome svijetu i da skončaju kao nevjernici. (At-Tawba, 55)*

Imovina se ne treba tražiti samo za raskoš i užitak. Ne smije se zaboraviti da ljude Allah, dž. š., iskušava i njihovom imovinom. Ta imovina će im biti od koristi u mjeri u kojoj se ona koristi za Allahovo zadovoljstvo. Unatoč tome što je Karunu data kontrola nad tolikim imetkom, ona mu nije pričinila nikakvu fajdu. Karunov položaj bi, zapravo, trebao biti povod za pouku svim naraštajima.

ZALUTALOST MUSAOVOG NARODA I OBOŽAVANJE TELETA

Nakon potapanja u moru Faraona i njegovih vojnika, Musa, a. s., je, zajedno sa svojim narodom, krenuo prema mjestu na kome će biti sigurni. Međutim, u toku tog putovanja pojavili su se alameti koji su pokazivali da su, u pogledu vjere, većina sinova Israilovih bili veoma slabi i veoma podložni izopačenostima.

Vjera misirskog naroda je bila jedna idolopoklonička vjera. Posjedovali su mnogo kumira. Tokom svog života tamo, sinovi Israilovi su, također, došli pod utjecaj te vjere. Koliko god da su oni bili pristalice monoteističke vjere, koju su im ostavili njihovi preci, Ibrahim, Ishak i Jakub, a. s., oni su, zbog nedovoljnog spominjanju Allaha, dž. š., pali pod utjecaj idolopokloničke kulture Egipćana te prihvatili neke njihove zabludjele običaje i poimanja. Ova tendencija sinova Israilovih, koju su ispoljavali prema idolopoklonstvu, do izražaja je došla kada su, prilikom ovog putovanja, naišli na jedan idolopoklonički narod. Jedan dio njih je, bezumno se povodeći za ovim idolopokloničkim narodom, zatražio od Musaa da i on njima napravi kumir:

> ***I Mi sinove Israilove preko mora prevedosmo, pa oni naiđoše na narod koji se klanjao kumirima svojim. "O, Musa," - rekoše - "napravi i ti nama boga kao što i oni imaju bogove!" - "Vi ste, uistinu, narod koji nema pameti!" - reče on. "Zaista će biti poništeno ono što ovi ispovijedaju i beskorisno će im biti ono što rade. (Al-A'raf, 138-139)***

Ova idolopoklonička tendencija Musaovog naroda će se pojaviti i kasnije pošto je u Musaovom narodu bilo onih koji se nisu istinski plašili Allaha, dž. š., i koji su bili skloni ka padu u nevjerništvo.

Musa, a. s., i njegov narod su se zaputili prema brdu Turu, pošto je to, prema kur'anskom saopćenju, bilo ''dogovoreno mjesto'' susreta Allaha, dž. š., i Musaa, a. s. Ovaj susret određen je na period od četrdeset dana; Musa, a. s., je, dakle, na brdu trebao ostati četrdeset dana. Žureći se, Musa, a. s., je ostavio svoj narod i odlučio da sam ide naprijed. Svoje mjesto je ustupio svome bratu, Harunu, a. s., koji je, isto tako, bio vjerovjesnik i u Musaovoj odsutnosti on je trebao upravljati narodom. Prije no što se rastao od naroda, Musa, a. s., je Harunu, a. s., uputio nekoliko savjeta:

Mi odredismo da čas susreta sa Musaom bude kad se napuni trideset noći, i dopunismo ih još sa deset, pa se vrijeme koje je odredio Gospodar njegov ispuni za četrdeset noći. A Musa je bio rekao bratu svome Harunu: "Zastupaj me u narodu mome, i red pravi i ne slijedi puteve onih koji su smutljivci!" (Al-A'raf, 142)

Musa, a. s., odvojio se od naroda i u ugovoreno vrijeme stigao na brdo Tur. Tu je Allah, dž. š., još jednom pričao sa njim. Ovaj slučaj se ovako navodi u Kur'anu:

I kad Nam Musa dođe u određeno vrijeme, i kada mu Gospodar njegov progovori, on reče: "Gospodaru moj, ukaži mi se da Te vidim!" - "Ne možeš Me vidjeti" - reče - "ali pogledaj u ono brdo, pa ako ono ostane na svom mjestu, vidjet ćeš Me!" I kad se Gospodar njegov onome brdu otkri, On ga sa zemljom sravni, a Musa se onesviješćen strovali. Čim se osvijesti, reče: "Hvaljen neka si! Kajem Ti se, ja sam vjernik prvi!"

"O, Musa," - reče On - "Ja sam tebe odlikovao nad ostalim svijetom poslanstvom svojim i govorom Svojim. Ono što ti dajem uzmi i zahvalan budi!"

I Mi mu na pločama napisasmo pouku za sve, i objašnjenje za svašta. "Primi ih svojski, a narodu svome zapovijedi da

se pridržava onoga što je u njima ljepše!" A pokazat ću vam i zemlju grješnika. (Al-A'raf, 143-145)

U međuvremenu, munafici mešu sinovima Israilovim su odsustvovanje Musaa, a. s., vidjeli kao priliku. Ne obazirući se ni na naredbe Haruna, a. s., napravili su sebi kumir poput onih kojima su se klanjali Egipćani. Taj kumir je bio kip teleta:

I narod Musaov, poslije odlaska njegova, prihvati od nakita svoga kip teleta koje je rikalo... (Al-A'raf, 148)

U međuvremenu, Allah, dž. š., je upitao Musaa, a. s., za stanje njegovog naroda i zašto je došao prije njih:

"A zašto si prije naroda svoga požurio, o Musa"

"Evo ide za mnom" - odgovori on - "a požurio sam k Tebi, Gospodaru moj, da budeš zadovoljan." (Ta-ha, 83-84)

Musa, a. s., nije znao za stanje u koje je zapao njegov narod. Allah, dž. š., ga je izvijestio o zabludjelosti njegovog naroda, o položaju munafika Samirije, koji ih je zaveo, te da su sebi napravili kumir u vidu teleta:

"Mi smo narod tvoj poslije tvog odlaska u iskušenje doveli" - reče On - "njega je zaveo Samirija." (Ta-ha, 85)

Nakon toga, što saznajemo iz narednih ajeta, Musa, a. s., se, uzevši ploče koje je dobio od Allaha, dž. š., vratio svome narodu:

I Musa se narodu svome vrati srdit i žalostan. "O, narode moj," - reče - "zar vam Gospodar vaš nije dao lijepo obećanje? Zar vam se vrijeme oduljilo, ili hoćete da vas stigne srdžba Gospodara vašeg, pa se zato niste držali obećanja koje ste mi dali!"

"Nismo prekršili dato ti obećanje od svoje volje" - odgovoriše. "Bili smo natovareni teretima, nakitom narodnim, pa smo to bacili." A to isto uradio je i Samirija, pa im izlio tele koje je davalo glas kao da muče, i oni su onda rekli: "Ovo je vaš bog i Musaov bog, on ga je zaboravio!" (Ta-ha, 86-88)



Sinovi Israilovi su pali pod utjecaj zabludjelih vjerovanja Egipćana. Unatoč tome što im je Musa, a. s., donio Istinu, oni nisu napuštali ovu pagansku kulturu. Zabludjelost ''obožavanja teleta'', koja je bila zastupljena u vjeri Egipćana i koja je predstavljena na ovoj gravuri, i sinove Israilove će prvo odvratiti od vjere, a potom ih odvesti u nevjerovanje.

Iz ovog kazivanja se na jedan veoma očit način razumije kako munafici uspijevaju zavesti one sa slabom vjerom. Za svoje smutnje i nered, munafici uvijek prežaju pogodno okruženje. A najpogodnije okruženje za narod koji je inače podložan zavođenju je vrijeme kada se Musa, a. s., ne nalazi među njima. Samirija se pojavio baš u jednom takvom okruženju. Ovi ljudi su odranije skloni obožavanju kipova. Ova slabost naroda, koji je od Musaa, a. s., tražio da im napravi jedan takav kumir, bila je poznata i Samiriji. Pronašao je metod koji će ih odvratiti sa Pravog Puta, a koji je baš ono što oni traže. Koristeći to, napravio je kip teleta koji će im se dopasti. Da bi pokazao da je

ispravno to što je učinio, ustvrdio je kako je to i Musaov bog, ali da ga je on zaboravio.

Kako god je, kada su ih na obali mora sustigli Faraon i njegovi vojnici, Musa, a. s., uspio sam svoj narod usmjeriti na Pravi Put, isto tako je i sam Samirija isti taj narod sada usmjerio na stranputicu. Dok se ovdje vidi koliko pozitivan utjecaj na zajednicu može imati vjernik, u isto vrijeme se razumije i nivo štete koju zajednici može priuštiti munafik.

Zapravo, Harun, a. s., je upozorio narod; objasnio im je da su krenuli krivim putem, da su postali žrtve smutnje. Međutim, oni nisu poslušali njegova upozorenja. Ova činjenica se na slijedeći način navodi u Kur'anu:

> *A njima je Harun još prije govorio: "O, narode moj, vi ste njime samo u iskušenje dovedeni; Gospodar vaš je Milostivi, zato slijedite mene i slušajte naređenje moje!"*
> *"Mi ćemo mu se klanjati sve dok nam se ne vrati Musa" - odgovorili su oni. (Ta-ha, 90-91)*

Iz ovoga razumijemo da je narod bio poslušan Musau, a. s., zato što ga je prihvatio kao svog lidera. Da su imali poslušnost koja je utemeljena na vjeri, trebali su se odmah povinovati i Harunovim naredbama, zato što je i on bio Allahov vjerovjesnik. Ali, oni ga nisu doživljavali kao svog lidera i nisu slušali njegovu riječ. Štaviše, nakon njegove intervencije na ono što su uradili, oni su pokušali čak da ga ubiju:

> *"O, Harune," - povika Musa - "šta te je spriječilo, kad si ih vidio da su zalutali, da za mnom nisi pošao? Zašto nisi naređenje moje poslušao?"*
> *"O, sine majke moje," - reče Harun - "ne hvataj me za bradu i za kosu moju! Ja sam se plašio da ti ne rekneš: 'Razdor si među sinovima Israilovim posijao i nisi postupio onako kako sam ti rekao.'" (Ta-ha, 92-94)*
> *..."O, sine majke moje," - reče Harun - "narod nije nimalo*

do mene držao i umalo me nije ubio; nemoj da mi se svete dušmani i ne smatraj mene jednim od onih koji su se prema sebi ogriješili."

"Gospodaru moj," - zamoli Musa - "oprosti meni i bratu mome i učini da budemo pod okriljem Tvoje milosti, Ti si od milostivih najmilostiviji!" (Al-A'raf, 150-151)

Musa, a. s., je pustio Haruna, a. s., nakon što je čuo njegov odgovor. Obratio se Samiriji, koji je, zapravo, i izazvao smutnju i bio povod zavođenja naroda. Upitao ga je za razlog toga što je uradio. Govoreći da to nije uzalud načinio i da je uočio ono što oni nisu uočavali, Samirija se počeo uzdizati. Štaviše, rekao je i da je uzeo nešto ispod vjerovjesnikove stope i da ga je duša vodila dok je to radio:

"A šta si to ti htio, o, Samirija?" - upita Musa.

"Ja sam vidio ono što oni nisu vidjeli" - odgovori on - "pa sam šaku zemlje ispod izaslanikove stope uzeo i to bacio, i eto tako je u mojoj duši ponikla zla misao."

"E onda se gubi!" - reče Musa - "Čitavog svog života ćeš govoriti: 'Neka me niko ne dotiče!' a čeka te još i određeni čas koji te neće mimoići. Pogledaj samo ovog tvog 'boga' kojem si se klanjao; mi ćemo ga, sigurno, spaliti i po moru mu prah rasuti. (Ta-ha, 95-97)

Obrati li se pažnja na prethodne ajete, vidjet će se da je najveći povod Samirijinog izazivanja smutnje to što je on vjerovao da je pametniji i dalekovidniji od svih ostalih. Ova oholost se jasno očituje kroz njegovu rečenicu "Ja sam vidio ono što oni nisu vidjeli". Ovaj osjećaj veličine i gordosti bio je povod Samirijinog ulaska pod komandu duše i šejtana i, u psihologiji, ''biti lider čineći nešto drugačije'', skretanja u nevjerništvo i izazivanja smutnji.

Međutim, musliman se nikada ne ponaša vođen ubješenjem da je najpametniji i najsuperiorniji od ostalih ljudi. Uvijek je svjestan da je i on podložan činjenju grešaka i da se, zbog svojih grijeha, priklanja Allahu, dž. š. Ako, čak, i vidi nešto što, doista, ne uočavaju i ne vide

drugi, zna da je to Allahova dobrota i iskušenje i ponaša se prema tome govoreći: ''Allah, dž. š., je omogućio da ovo vidim, znanje je jedino od Njega''.

Ipak, ono što je vidio Samirija nije ništa drugo do nastranost i smutnja.

Nakon svega toga, Musa, a. s., poduzeo je dvije veoma bitne mjere protiv smutnje koju je započeo Samirija. Prvo, iz svog naroda je protjerao Samiriju, koji je bio izvor smutnje i povod stranputice ljudi. Tako Samirija više neće moći činiti munafikluke i izazivati smutnju. Drugo, sasvim je uništio kumir, koji je on načinio. Kip teleta, koga je narod prihvatio kao svoj kumir, potpuno je spaljen, a njegov pepeo je rasut po moru, da mu se zatre svaki trag.

Kao što se vidi, Musa, a. s., je imao osjećaj velike privrženosti i kategorične predanosti vjeri. Protiv utjecaja koji su ljude usmjeravali ka negiranju Allaha, dž. š., Musa, a. s., je poduzeo veoma oštre i efikasne mjere; postupio je krajnje odlučno u kontekstu iskorjenjivanja negiranja. Ovo je zajedničko svojstvo svih pejgambera i predvodnika na Pravom Putu, koji slijede praksu pejgambera.

A nakon što je uništio uzročnike smutnje, Musa, a. s., je, držanjem lekcije, cijeli narod pozvao na pokajanje i poslušnost Allahu, dž. š.:

> *I kada je Musa rekao narodu svome: "O, narode moj, prihvativši tele, vi ste samo sebi nepravdu učinili; zato se Stvoritelju svome pokajte i ubijte (prevladajte) u sebi poriv za griješenjem (nefs). To je bolje za vas kod Stvoritelja vašeg, On će vam oprostiti! On prima pokajanje i On je milostiv" (Al-Baqara, 54)*

Ova Musaova odlučna intervencija i riječi bile su utjecajne u narodu. Sinovi Israilovi su se odazvali Musaovim upozorenjima i pokajali se svome Gospodaru. Međutim, to, isto tako, nije značilo i da su se sinovi Israilovi potpuno popravili, pošto su se, kao što ćemo vidjeti na narednim stranicama, i nakon toga oni u svim prilikama suprotstavljali Musau i nastojali mu pričiniti moralne nedaće.

NASTRANO PONAŠANJE JEVREJSKOGA NARODA

U početku je svoju borbu Musa, a. s., vodio protiv Faraona. Njegov narod, odnosno sinovi Israilovi, prije njega živjeli su kao roblje podvrgnuti raznim presijama. Iz tog razloga su, kada su se za to oformili uvjeti, napustili Egipat. To, međutim, ne znači da su svi oni bili iskreni vjernici. Među njima je bilo i onih koji su, unatoč tome što nisu vjerovali, djelovali pod psihologijom mase. Sasvim je izvjesno da je veliki dio njih Musaa, a. s., doživljavalo kao političkog lidera koji ih je spasio tiranije. A zbog toga su se, umjesto pokoravanja istinskoj vjeri, uvijek, kada bi im se ukazala prilika, nastojali vratiti svojoj staroj idolopokloničkoj vjeri. To je, pak, razlog što su se u svim prilikama borili protiv Musaa, a. s., i radili na skretanju sa istinske vjere koju je on donio i propovijedao.

Allah, dž. š., je sinove Israilove prvo podijelio na dvanaest različitih grupa:

> *I Mi smo ih na dvanaest rodova podijelili, i Musau smo objavili, kad mu je narod njegov vode zatražio: "Udari štapom svojim po stijeni!" - i iz nje je dvanaest vrela provrelo, svaki rod je znao vrelo iz kog će piti... (Al-A'raf, 160)*

Vjeru u Allaha, dž. š., veliki dio sinova Israilovih nije uspijevao potpuno smjestiti u svoja srca. Štaviše, jednom su od Musaa, a. s., zatražili da im se Allah, dž. š., ukaže. Kao izraz pretjerane drskosti, u skupini su nastupili govoreći da neće vjerovati ukoliko im se ne ukaže:

I kada ste uglas rekli: "O Musa, mi ti nećemo vjerovati dok Allaha ne vidimo!" - munja vas je ošinula, vidjeli ste. (Al-Baqara, 55)

Vidljiva odlika ovog nevjerničkog naroda je to što su stalno bili u gramzljivom i nezahvalnom psihičkom stanju. Da bi ih spasio od gladi, Allah, dž. š., im je poslao jedno mudžizansko jelo. Unatoč tome što je ovo jelo, za koje sa u Kur'anu kaže da je ''mana i prepelice'', bilo Allahov ićram, sinovi Israilovi su se, nakon izvjesnog vremena, počeli žaliti na to jelo:

I Mi smo vam od oblaka hladovinu načinili i manu i prepelice vam slali: "Jedite lijepa jela kojima vas opskrbljujemo!" A oni Nama nisu naudili, sami sebi su nepravdu nanijeli. (Al-Baqara, 57)

i kada ste rekli: "O, Musa, mi ne možemo više jednu te istu hranu jesti, zato zamoli, u naše ime, Gospodara svoga da nam podari od onoga što zemlja rađa: povrća, i krastavica, i pšenice, i leće, i luka crvenoga!" - on je rekao: "Zar želite da ono što je bolje zamijenite za ono što je gore? Idite u grad, imat ćete ono što tražite!"... (Al-Baqara, 61)

Ovdje, na sasvim očit način, još jednom do izražaja dolazi nezahvalnost Musaovog naroda, sinova Israilovih.

Kazivanje o kravi

Musaov narod nije uspio istinski razumjeti vjeru u koju ih je Musa, a. s., pozivao. Kao što smo i prije istakli, svome vjerovjesniku su bili poslušni ne radi postizanja Allahovog zadovoljstva, već vjetovatno zato što su ga doživljavali kao moćnog i odlučnog lidera.

Uvijek su nastojali izmijeniti vjeru, koja im se objavljivala, i prilagoditi je svojim prohtjevima i okvirima stare vjere. Ne uočavajući njenu jednostavnost i čistotu, radili su na tome da svoju

vjeru dovedu u zamršeno i teško stanje, da sebi načine kumire; da, otežavanjem usmjeravanja ka Alahu, dž. š., to uvrste u svoje običaje i da kumire koriste kao posrednike.

Ova čudna logika otežavanja vjere vidljiva kod sinova Israilovih se na najočitiji način objašnjava u jednom kazivanju u suri Al-Baqara. U ovom kazivanju Allah, dž. š., sinovima Israilovim naređuje da zakolju kravu. Zatraženo je bilo samo prinošenje žrtve klanjem krave, i Musa, a. s., to saopćava svome narodu. Što se tiče sinova Israilovih, oni otežavaju ovu veoma jasnu i lahku naredbu. Allah, dž. š., od njih traži samo klanje krave, a oni se, iako se to ne traži od njih, upuštaju u detalje misleći da vjera treba biti teška i složena. Upuštajući se u nebitne i nepotrebne detalje, odlaze toliko daleko da Allahovom Vjerovjesniku, koji se nalazi među njima, govore "Zbijaš li ti to s nama šalu?":

> *A kada je Musa rekao narodu svome: "Allah vam naređuje da zakoljete kravu", - oni upitaše: "Zbijaš li ti to s nama šalu?" - "Ne dao mi Allah da budem neznalica!" - reče on. "Zamoli Gospodara svoga, u naše ime", - rekoše - "da nam objasni kojih godina ona treba biti." - "On kaže" - odgovori on - "da ta krava ne smije biti ni stara ni mlada, nego između toga, srednje dobi, pa izvršite to što se od vas traži!"*
>
> *"Zamoli Gospodara svoga, u naše ime", - rekoše - "da nam objasni kakve boje treba biti." - "On poručuje" - odgovori on - "da ta krava treba biti jarkorumene boje, da se svidi onima koji je vide."*
>
> *"Zamoli Gospodara svoga, u naše ime," - rekoše - "da nam objasni kakva još treba biti jer, nama krave izgledaju slične, a mi ćemo nju, ako Allah htjedne, sigurno pronaći."*
>
> *"On poručuje" - reče on - "da ta krava ne smije biti istrošena oranjem zemlje i natapanjem usjeva; treba biti bez*

mahane i bez ikakva biljega." - "E sad si je opisao kako treba!" - rekoše, pa je zaklaše, i jedva to učiniše. (Al-Baqara, 67-71)

Kao što se objašnjava u navedenom kazivanju, Musaov narod je stalno pravio probleme u kontekstu izvršavanja Allahovih naredbi; kada je ova naredba došla u stanje kada je, zbog detalja koje su sami proizveli, gotovo neizvšiva, oni su pristali da je izvrše. Ono što se od njih tražilo bilo je, zapravo, vrlo lahko: trebali su samo zaklati kravu!

Pogledamo li i danas na jevrejsku vjeru, moguće je vidjeti da se, usloženo, nastavlja jevrejska logika detaljiziranja, objašnjena u kazivanju o kravi. U Talmudu, jevrejskoj vjerskoj knjizi, nalaze se najneobjašnjiviji detalji o svakodnevnom životu. Ilustracije radi, nalaze se apsurdni detalji o nebrojenim pitanjima, od toga kako se muzu krave do toga kako će se koristiti dim tamjana, koji apsolutno nemaju nikakve veze sa vjerom. A mjera ljudske vjere u jevrejstvu mijenja se prema nivou primjena ovih detalja. Suprotno tome, sasvim je zaboravljeno pitanje vjere u Boga i budući svijet, što predstavlja osnovu pobožnosti. Jevrejska vjera je došla u položaj cjeline pravila koja se trebaju primjenivati, a izgubljene su osnove vjere kao što su strah od Boga, Božije zadovoljstvo i ljubav prema Bogu.

Pobuna protiv naredbe i proklinjanje sinova Israilovih

Nakon što su izašli iz Egipta, Allah, dž. š., je, kao njihovu domovinu, sinovima Israilovim obećao jednu zemlju. O onome što su, prilikom ovog putovanja, činili Musau, a. s., i o nevoljama koje su mu priređivali, govorili smo na prethodnim stranicama. Sa pričinjavanjem nevolja oni su nastavili i kada su došli do Obećane zemlje:

A kada Musa reče narodu svome: "O, narode moj, sjetite se Allahove blagodati prema vama kada je neke od vas vjerovjesnicima učinio, a mnoge vladarima, i dao vam ono što nijednom narodu nije dao;

O, narode moj, uđite u Svetu zemlju, koju vam je Allah dodijelio, i ne uzmičite nazad, pa da se vratite izgubljeni"- oni rekoše: "O, Musa, u njoj je nemilosrdan narod i mi u nju nećemo ući, dok god oni iz nje ne iziđu; pa ako oni iz nje iziđu, mi ćemo onda, sigurno, ući." (Al-Ma'ida, 20-22)

Allah, dž. š., im je nebrojeno puta pomagao. Provođenjem kroz more spasio ih je od Faraona i dao im ovu zemlju. Obećao im je da će sigurno pobijediti ako se budu borili protiv tamošnjeg razuzdanog naroda. Trebali su se osloniti na Allaha, dž. š., i pokoriti se Njegovom poslaniku. Međutim, usprotivili su se Musaovim upozorenjima i iz straha nisu ušli tamo. Istupila su samo dva čovjeka, koji su rekli da se treba pouzdati u Allaha i boriti se:

Dva čovjeka koja su se Allaha bojala i kojima je On darovao milost Svoju - rekoše: "Navalite im na kapiju, pa kad kroz nju prođete, bit ćete, sigurno, pobjednici; a u Allaha se pouzdajte, ako ste vjernici!" (Al-Ma'ida, 23)

Unatoč ovim upozorenjima, sinovi Israilovi su se suprotstavili Allahovom Poslaniku i obratili mu se krajnje drsko i neuljudno:

"O, Musa," - rekoše oni - "dok god su oni u njoj mi nećemo u nju ulaziti! Hajde ti i Gospodar tvoj pa se bijte, mi ćemo ovdje ostati!" (Al-Ma'ida, 24)

Obijest Musaovog naroda je već previše narasla. Došli su u položaj da više nisu slušali nijednu Vjerovjesnikovu riječ, da su mu se otvoreno suprotstavljali. Nato se Musa, a. s., obratio svome Gospodaru i zatražio da njega i njegovog brata Haruna odvoji od tog buntovničkog naroda:

"Gospodaru moj," - reče Musa - "ja osim sebe imam moć samo nad bratom svojim; zato presudi nama i ljudima grješnim!"
"Četrdeset godina oni će zemljom lutati" - reče On - "jer će im Sveta zemlja zabranjena biti, a ti ne tuguj za narodom grješnim!" (Al-Ma'ida, 25-26)

Kao što se vidi iz navedenih ajeta, sinovima Israilovim je, nakon ove nepokornosti Allahu, dž. š., i njegovom poslaniku, četrdeset godina bilo zabranjeno to područje i oni tamo nisu mogli ući.

Musa, a. s., radio je na tome da svome narodu dostavi Objavu svoga Gospodara. Ulagao je velike napore kako bi svoj narod spasio od kumira i kako bi im objasnio pravu vjeru. Njegov cilj je bio da, radi postizanja Allahovog zadovoljstva, upozori ljude i spasi ih džehennemskih patnji. U tom kontekstu je vodio borbu protiv Faraona i radio na promjeni zabludjelih vjerovanja svog naroda. Radeći to, doživljavao je neprilike i od Faraona i njegovih pristalica, a i od svog naroda. Međutim, Musa, a. s., je bio odabrani rob, koji je sasvim predano živio za Allaha, dž. š., i Gospodar ga je spasio nevolja i belaja kako Faraonovih, tako i od onih koje su dolazile od njegovog naroda.

Sinovi Israilovi, koji nisu slijedili svoga vjerovjesnika, koji su okretali leđa povjerenoj im vjeri i koji su, govoreći ''Hajde ti i Gospodar tvoj pa se bijte'', činili nezahvalnost, pouka su svim pravovjernima. Allah, dž. š., na slijedeći način upozorava vjernike da ne budu kao sinovi Israilovi koji su okrenuli leđa svome pejgamberu:

O, vjernici, ne budite kao oni koji su Musaa uznemiravali, pa ga je Allah oslobodio onoga što su govorili, i on kod Allaha ugled uživa. (Al-Ahzab, 69)

MUSA, A. S., I UČENA OSOBA

Veliko kur'ansko kazivanje u kome se govori o Musau, a. s., je i kazivanje koje se navodi u suri Al-Kahf. Pogledamo li ovo kazivanje, nećemo moći shvatiti u kojem se tačno periodu Musaovog života desio ovaj događaj. To može biti događanje koje se, vjerovatno, desilo nakon što je Musa, a. s., sa sinovima Israilovim napustio Egipat. Najbitnija odlika ovog kazivanja je ta što je to izražavanje ispunjeno simbolima, što se govori o znanju datom od Allaha, dž. š., i o dijalogu Musaa, a. s., sa osobom, koja je posjedovala to znanje. U početku ovog kazivanja Musa, a. s., putuje sa svojim mladim pomoćnikom:

A kada Musa reče momku svome: "Sve ću ići dok ne stignem do mjesta gdje se sastaju dva mora, ili ću dugo, dugo ići." I kad njih dvojica stigoše do mjesta na kome se ona sastaju, zaboraviše na ribu svoju, pa ona u more kliznu. A kada se udaljiše, Musa reče momku svome: "Daj nam užinu našu, jer smo se od ovog našeg putovanja umorili." "Vidi!" - reče on - "kad smo se kod one stijene svratili, ja sam zaboravio onu ribu - sam šejtan je učinio da je zaboravim, da ti je ne spomenem - mora da je ona skliznula u more; baš čudnovato!" "E, to je ono što tražimo!" - reče Musa, i njih dvojica se vratiše putem kojim su bili došli. (Al-Kahf, 60-64)

U navedenim ajetima sadržane su veoma bitne mudrosti. Obratimo li pažnju, riječima "Daj nam užinu našu, jer smo se od ovog našeg putovanja umorili", Musa, a. s., je vrijeme ručka podesio sa vremenom odmora. Međutim, neko drugi bi možda načinio poseban predah za jelo, a poseban za odmor. Ovakav Musaov stav u sebi sadrži

pouke poput toga da musliman veoma dobro treba koristiti vrijeme te da u tom cilju, racionalnim planiranjem, u isto vrijeme obavlja nekoliko poslova.

Druga značajna mudrost je zaboravljanje jela u toku putovanja i saopćenje da je šejtan uzrok tom zaboravljanju. Ovdje se saopćava značajan šejtanov utjecaj nad čovjekom. Šejtan može biti uzročnik ljudskog zaborava. Na primjer, šejtan pomoću zaborava nastoji spriječiti obavljanje nekog hajirli posla, koji je od koristi vjeri i muslimanima. A najveći njegov cilj je postizanje zaborava na Allaha, dž. š., sprječavanje spominjanja i razmišljanja o Allahu, dž. š. A najbolja borba koju vjernik može voditi protiv ovog šejtanskog utjecaja je da stalno misli na Allaha, dž. š.

Druga mudrost je ta što je aktualni slučaj zaborava Musa, a. s., prihvatio kao alamet (signal) i što je nakon toga promijenio pravac kretanja. To je, isto tako, pokazatelj da je Musa, a. s., bio veoma pametan i pronicljiv čovjek koji je stalno bio u vezi sa Allahom, dž. š., koji je znao da On stvara sve ono sa čime se susreće i koji je, prema tome, bio u stanju izvući pouku iz događaja.

To što su zaboravili jelo, Musa, a. s., i mladić vidjeli su kao išaret te su se vratili natrag. Musa, a. s., se poslije susreo sa jednom drugom osobom. Ime ove osobe se ne spominje u Kur'anu, ali se veoma široko on spominje pod imenom ''Hidr''. Ova osoba je posjedovala jedno specijalno znanje podareno od strane Allaha, dž. š. Musa, a. s., je, pak, od njega htio naučiti to znanje, ali mu je on odgovorio da neće moći izdržati sa njim. Ovo kazivanje je dato na slijedeći način:

I nađoše jednog Našeg roba kome smo milost Našu darovali
i onome što samo Mi znamo naučili.
"Mogu li da te pratim" - upita ga Musa - "ali da me poučiš
onome čemu si ti ispravno poučen?"
"Ti sigurno nećeš moći sa mnom izdržati" - reče onaj –

"a i kako bi izdržao ono o čemu ništa ne znaš?"

"Vidjet ćeš da ću strpljiv biti, ako Bog da" - reče Musa - "i da ti se neću ni u čemu protiviti."

"Ako ćeš me već pratiti" - reče onaj - "onda me ni o čemu ne pitaj dok ti ja o tome prvi ne kažem!"

I njih dvojica krenuše. I kad se u lađu ukrcaše, onaj je probuši. "Zar je probuši da potopiš one koji na njoj plove? Učinio si, doista, nešto vrlo krupno!"

"Ne rekoh li ja" - reče onaj - "da ti, doista, nećeš moći izdržati sa mnom?"

"Ne karaj me što sam zaboravio" - reče - "i ne čini mi poteškoće u ovome poslu mome!"

I njih dvojica krenuše. I kad sretoše jednog dječaka pa ga onaj ubi, Musa reče: "Što ubi dijete bezgrješno, koje nije nikoga ubilo! Učinio si, zaista, nešto vrlo ružno!"

"Ne rekoh li ja tebi" - reče onaj - da ti, doista, nećeš moći izdržati sa mnom?"

"Ako te i poslije ovoga za bilo šta upitam" - reče - "onda se nemoj sa mnom družiti. Eto sam ti se opravdao!"

I njih dvojica krenuše; i kad dođoše do jednog grada, zamoliše stanovnike njegove da ih nahrane, ali oni odbiše da ih ugoste. U gradu njih dvojica naidoše na jedan zid koji tek što se nije srušio, pa ga onaj prezida i ispravi. "Mogao si" - reče Musa - "uzeti za to nagradu."

"Sada se rastajemo ja i ti!" - reče onaj - "pa da ti objasnim zbog čega se nisi mogao strpiti."

"Što se one lađe tiče - ona je vlasništvo siromaha koji rade na moru, i ja sam je oštetio jer je pred njima bio jedan vladar koji je svaku ispravnu lađu otimao;

Što se onoga dječaka tiče - roditelji njegovi su vjernici, pa

smo se pobojali da ih on neće na nasilje i nevjerovanje navratiti, a mi želimo da im Gospodar njihov, mjesto njega, da boljeg i čestitijeg od njega, i milostivijeg; a što se onoga zida tiče - on je dvojice dječaka, siročadi iz grada, a pod njim je zakopano njihovo blago. Otac njihov je bio dobar čovjek i Gospodar tvoj želi, iz milosti Svoje, da oni odrastu i izvade blago svoje. Sve to ja nisam uradio po svome rasuđivanju. Eto to je objašnjenje za tvoje nestrpljenje!" (Al-Kahf, 65-82)

U ovom kazivanju sadržana je veoma bitna pouka koju treba imati u vidu: u pozadini događanja koje ljudi doživljavaju kao zlo, Allah, dž. š. može učiniti velike dobrote. Ako se slučajevi, kao što su potapanje lađe bez ikakvog vidljivog razloga i ubijanje djeteta koje naizgled nije imalo nikakve krivice analiziraju prema vanjskom izgledu, oni tada izgledaju kao velika zla. Međutim, kao što se to objašnjava u ovom kazivanju, u Allahovom stvaranju ovih događaja postoje velika dobra i mudrosti, koje čovjek ne može vidjeti ni znati. Nesumnjivo, događaji koji se objašnjavaju u ovom kazivanju u vezi sa Musaom, a. s., potpuno su mistični. Nisu to, dakle, događaji sa kojima se možemo susresti u svakodnevnom životu. Ovdje je u pitanju postojanje osobe koju je Allah, dž. š., opunomoćio.

Ali, i događaji sa kojima se čovjek susreće u svakodnevnom životu trebali bi se analizirati u sličnom pozitivnom kontekstu. Događaji koji se danas dešavaju širom Svijeta, koji se od strane ljudi prihvataju kao "zla" i procjenjuju logikom i pitanjem kao što je "zašto se ove nedaće događaju", sigurno su usmjerena ka nekoj Božijoj zamisli. Ukoliko se čovjek strpi i pokaže iskrene napore u poimanju, Allah, dž. š., može učiniti da ih on razumije.

POGOVOR

Kao što se vidi iz ajeta koje smo do sada naveli, u Kur'anu se na mnogo mjesta, veoma često spominje Musa, a. s. Iz tog razloga je Musaov život ispunjen lijepim poukama i napomenama za vjernike. Jedan dio tih pouka i napomena, od samog Musaovog rođenja, analizirali smo tokom cijele knjige.

Ako, rezimirano, još jednom razmislimo o ovim lekcijama, susrest ćemo se sa kategoričkom dominacijom sudbine u ljudskom životu i sa apsolutnom ljepotom sudbine za čestite robove.

Neke od pouka koje trebamo izvući iz ajeta o Musau, a. s., možemo rezimirati na slijedeći način:

1- Sudbina i njene mudrosti

Dolaskom na dunjaluk, u Musaovoj sudbini je bilo određeno da će on biti pejgamber, a isto tako i borba koju će voditi. Štaviše, sve to je bilo određeno i prije njegovog rođenja. Gledajući na svoj život, i mi, isto tako, moramo biti svjesni da živimo prema određenoj sudbini, koja je, mada smo često nesvjesni toga, najbolja za nas. Onaj koji nam određuje ovu sudbinu je naš Stvoritelj i Gospodar, Uzvišeni Allah, dž. š. On je onaj koji posjeduje neograničeno znanje i neograničenu milost. Iz tog razloga, mi trebamo biti zadovoljni sudbinom; sve ono što nas zadesi trebamo s radošću prihvatati misleći kako je sve to u skladu sa sudbinom, određenom od strane Sveznajućeg.

2- Biti na strani onoga ko je u pravu

U početku knjige smo spomenuli kako se, prilikom tuče, Musa,

a. s., stavio na stranu svog sunarodnjaka i nehotice ubio drugog čovjeka. Ovdje se naglašava pogrešnost stavljanja na stranu nekoga samo zato što je u nekoj vezi sa nama (što je od naše familije, plemena, naroda i sl.). Ono što bi trebalo presuđivati u našoj odluci na čiju stranu ćemo se staviti je pravda, a nikako porodična, plemenska ili nacionalna pripadnost. Zato, povrh svega mora postojati jedan nazor i osjećaj za pravdu koji će organizirati naše ponašanje.

3- Uzdati i oslanjati se na Allaha, dž. š.

U kazivanju o Musau, a. s., se najviše obrađuje pitanje oslanjanja na Allaha, dž. š. Unatoč Musaovom uzbudljivom karakteru, Allah, dž. š., ga je, u kontekstu oslanjanja na Njega, upozorio i odgojio. Događajima sa kojima se susretao u životu, Musa, a. s., je naučio da kategorično mora gajiti povjerenje u Allaha, dž. š., i da je On neprikosnoveni Gospodar svega. Učinio je pokajanje i ispravio pogreške koje je u međuvremenu načinio.

Radi uzdanja i oslanjanja na Allaha, dž. š., potrebno Ga je dobro upoznati i ispravno prosuđivati o Njemu. Analiziramo li Allahova svojstva, sasvim jednostavno ćemo vidjeti da je On Tvorac cijelog života, da je On Onaj koji uzima dušu, da posjeduje apsolutnu moć, da sve obuhvata, da sve biva Njegovom naredbom "Budi!" da je jedini i apsolutni Vlasnik svega, da je milostiv, da odgovara na molitve, da upućuje na Pravi Put onoga koga hoće... Sva naša djela se vraćaju Allahu, dž. š. Ako bolje upoznamo našeg Stvoritelja, ako ispravno prosudimo Njegovu moć, shvatit ćemo da je On jedino Biće na koje se trebamo oslanjati, uzdati se i biti Mu pokorni.

4- Prolaznost dunjalučkog života i imetka

Kao što smo detaljno pokazali u kazivanju o Karunu, čovjeku, u trenutku smrti, nikakvu fajdu ne donosi imovina koju ostavlja iza sebe.

Štaviše, ukoliko se ta imovina ne koristi u kontekstu postizanja Allahovog zadovoljstva, ona biva povod povećanja kako dunjalučkih, tako i ahiretskih patnji. Imovina, isto tako, nikada ne bi trebala biti ni predmet žudnje, pošto Allah, dž. š., kada hoće, povećava opskrbu, a, isto tako, i smanjuje. Kako god velika imovina čovjeku ne pričinjava fajdu ukoliko se ne koristi za Allahovo zadovoljstvo, isto tako za ljude koji drže do Allahovog zadovoljstva nije gubitak to što raspolažu ograničenom imovinom. Zbog toga, blago, imanje i dunjalučko bogatstvo ne bi trebali biti izvor tuge ili slave; sve to bi se trebalo uzeti samo kao mjerilo bogobojaznosti i života usmjerenog ka Allahovom zadovoljstvu.

5- Paganska misao i ljudsko samočišćenje

Kao što smo primjere toga vidjeli tokom knjige, kada je došao Musa, a. s., sinovi Israilovi su prihvatili vjeru koju je on donio, ali se, isto tako, nisu odrekli paganske kulture, pod čijim utjecam su bili. Naprotiv, pagansku logiku su nastojali unijeti i u istinsku vjeru. Ovo je tačka na koju svi ljudi moraju paziti. Prilikom razvijanja strukture misli i vjere, čovjek može usvojiti i određene zablude, ili to mogu biti određene stare ideje i prihvatanja, koja su kasnije upoznata sa vjerom.

I u kazivanju o Musau, a. s., kada su vidjeli one koji se klanjaju kipovima, narod se, zato što nije bio sasvim očišćen od paganske koncepcije i što je posjedovao slabu vjeru, poveo za idolopoklonicima i poželivši da bude kao i oni. Ovaj primjer nam pokazuje da Kur'an treba biti jedino mjerilo u mogućnosti ljudskog provođenja pređašnjih ideja ili uvjerenja. Na taj način će biti očišćene zablude i ljudi će postići istinski kur'anski moral.

6- Licemjeri i njihovo ponašanje

U kazivanju o Musau, a. s., vidimo licemjere (munafike), koji žive u zajednici i nevolje koje oni mogu prouzročiti. Na bitne odlike licemjera ukazuje nam se u ponašanju Samirije:

Licemjeri se pojavljuju među vjernicima. I u periodu Musaa, a. s., pojavili su se među sinovima Israilovim. Prilikom izazivanja smutnje munafici prežaju najslabiji moment naroda i kreću u akciju kada osjete da će se najviše približiti uspjehu. Nastoje ljude zavesti koristeći njihov slabosti. Čineći to, oni se obraćaju požudama ljudi koje zavode. Koriste riječi i obećanja koja će im se svidjeti. Ne nastupaju sa otvorenim negiranjem Allaha i vjere; oni, štaviše, nastupaju sa tvrdnjom kako oni najbolje poznaju vjeru i da će ljudima biti od pomoći. A bitna tačka na koju, u kontekstu munafika, treba paziti je da su pojedinačno u stanju izvršiti utjecaj na cijeli narod. Eto, Samirija je povijesni munafik koji je u svom karakteru nosio sve ove odlike.

7- Sinovi Israilovi i njihov opći manir

Obratimo li pažnju na ajete o Musau, a. s., vidjet ćemo da u njegovoj borbi veliko mjesto zauzima njegov narod. U općem karakteru ovog naroda nalazi se drskost, idolopoklonička misao i pobuna protiv vjerovjesnika. Narod koji nije bio dostojan pejgambera, koje im je slao Allah, dž. š., Knjiga i raznih blagodati, zbog toga je bio uskraćen te časti i nimeta. To je, pak, pouka svima onima koji vjeruju.

8- Kazivanje o teletu i ljudska sklonost ka detaljiziranju

U ovom kazivanju se iznosi generalni ugao posmatranja: sklonost ljudi ka detaljiziranju... Unatoč tome što je vjera lahka, jasna i jednostavna, ljudi je nastoje otežati, vezivati za detalje i izvesti je iz

njenih primarnih dimenzija iako Allah, dž. š., saopćava da je istinska vjera, poput vjere Ibrahimove, a. s., lahka. U kazivanju o teletu se, također, ističe pogrešnost insistiranja na detaljima. Pokazuje se da insistiranje na detalima, zapravo, odvodi ljude u teškoće i da može biti povod njihovog udaljavanja od onoga što Allah, dž. š., želi.

9- Kazivanje o Hidru i znanje od Allaha, dž. š.

U ovom kazivanju nam se objašnjava da, mimo vidljive strane, događaji mogu posjedovati i jednu drugu istinu. To je jedno specijalno znanje dato od Allaha, dž. š. Ilustrativno nam se saopćava da ono što mi, prema vanjskom izgledu, ocjenjujemo kao zlo možda, zapravo, nije tako; da, naprotiv, može biti sasvim drugačijeg karaktera.

Na kraju, najveća pouka ostavljena vjernicima je Musaova i Harunova vjera i njihov lijepi moral. Obojica su vjerovjesnici, kojima su date Knjige. Musaova borba se desila možda prije niza hiljada godina. Međutim, ponašanje koje je on ispoljavao i ono što je rekao još uvijek su lijepi uzori za nas. Allah, dž. š., ga je Sebi odabrao, govorio sa njim i poslao ga kao vjerovjesnika kako bi njegove riječi dospjele do naroda. Oba ova blagoslovljena čovjeka se na slijedeći način opisuju u Kur'anu:

I u naraštajima kasnijim im spomen sačuvali;
"Nek su u miru Musa i Harun!"
Eto tako Mi nagrađujemo one koji dobra djela čine, a njih dvojica su, uistinu, bili robovi Naši, vjernici. (As-Saffat, 119-122)

Njima, a i ostalim vjerovjesnicima Allah, dž. š., je bio zadovoljan. Neka Svemogući i nama ukaže bolje poimanje života Svojih vjerovjesnika i neka nas, poput njih, učini od robova kojima je zadovoljan.

D O D A T A K

ISA ĆE DOĆI

UVOD

Kao i svi drugi pejgamberi, Isa, a. s., odabrani je rob koga je Allah, dž. š., zadužio da ljude poziva na Pravi Put. Međutim, Isa, a. s., posjeduje određene odlike koje ga izdvajaju od ostalih pejgambera. Najbitnije od tih odlika su da on još uvijek nije umro, da je uzdignut na Allahov kat i da će se ponovo vratiti na Zemlju.

Suprotno vjerovanjima mnogih, Isa, a. s., nije razapet na križ niti je umro iz bilo kojeg drugog razloga. Na jedan kategoričan način, u Kur'anu se ističe da ga nisu objesili i ubili i saopćava se da ga je Allah, dž. š., uzdigao Sebi. Ni u jednom kur'anskom ajetu ne govori se da je Isa, a. s., umro ili da je ubijen! Pored toga, u Kur'anu se iznose takvi podaci o Isau koji se još nisu dogodili, a njihova realizacija bit će moguća jedino nakon njegovog ponovnog povratka na Zemlju. A nema nikakve sumnje da će se realizirati događaji o kojima nas Kur'an izvještava!

Unatoč tome, veliki broj ljudi vjeruje da je Isa, a. s., u prošlosti "na neki način umro" i da se neće ponovo vratiti na Zemlju. Ovakvo ubjeđenje je velika zabluda koja se zasniva na nepoznavanju Kur'ana. Kada se pažljivo analizira Kur'an, pojavljuju se stvarna značenja ajeta o Isau.

Da će se Isa ponovo vratiti na Zemlju najavio je i Muhammed, a. s., i saopćio da će u ahir-i zemanu, periodu kada će se on vratiti, Zemlja biti ispunjena mirom, pravdom, sigurnošću i izobiljem.

Sintagma ahir-i zeman znači posljednje vrijeme ili posljednji period. Prema islamu, ahir-i zemanom označava se period pred smak

svijeta u kome će preovladavati i među ljudima široko biti zaživljen kur'anski moral.

U mašti ljudi uvijek se nalazi želja za ljepšim i boljim. Ljepši prizori, ljepša hrana, život lišen socijalnih problema, izobilje, ljepota...

Upravo ahir-i zeman označava eru koja u sebi nosi sve ove pojmove boljeg, ljepšeg. Ahir-i zeman je radosna era u kojoj će dominirati islamski moral, za kojim čeznu svi vjernici, gdje će nevolje zamijeniti izobilje i berićet, nepravdu pravda, nemoral moral, nered mir i sigurnost.

U ovoj knjizi ćemo, u svjetlu kur'anskih ajeta, iznijeti dokaze da Isa, a. s., nije umro, da ga je Allah, dž. š., Sebi uzdigao i da će, u ahir-i zemanu, ponovo biti vraćen na Zemlju. Međutim, smatramo da je korisno prethodno podsjetiti na određena temeljna saznanja, koja su u uskoj vezi sa ovom temom.

ALLAHU JE PRAVA VJERA JEDINO - ISLAM

Kroz historiju su različitim narodima slati pejgamberi, koji su svoj narod pozivali na Pravi Put i prenosili im vjeru u Allaha, dž. š. Međutim, danas ljudi misle da je u prošlosti sa poslanicima objavljeno nekoliko vjera koje su međusobno veoma različite. Međutim, to je jedno krajnje pogrešno mišljenje pošto je vjera koju je Allah, dž. š., putem različitih poslanika objavljivao različitim narodima, ustvari, jedna vjera. Na primjer, Isa, a. s., dokinuo je određene vjerske zabrane prije njega. Ali, u osnovi, ne postoje velike razlike među vjerama koje je objavio Allah, dž. š. Ista vjera je i ona koja je objavljena prethodnim pejgamberima, i ona koja je je objavljena Musau i Isau, a. s., a, čak, i ona koja je objavljena posljednjem Božijem poslaniku Muhammedu, a. s. Ajeti u kojima se saopćava ova činjenica glase:

> *Reci: "Mi vjerujemo u Allaha i u ono što se objavljuje nama i u ono što je objavljeno Ibrahimu, i Ismailu, i Ishaku, i Jakubu, i unucima, i u ono što je dato Musau i Isau i vjerovjesnicima - od Gospodara njihova; mi nikakvu razliku među njima ne pravimo, i mi se samo Njemu klanjamo." A onaj koji želi neku drugu vjeru osim islama, neće mu biti primljena, i on će na onome svijetu nastradati (Ali 'Imran, 84-85).*

Kao što se vidi iz navedenog ajeta, islam je vjera koju je Allah, dž. š., objavljivao ljudima. Kao što razumijemo iz Kur'ana, svi pejgamberi su svojim narodima prenosili jednu zajedničku vjeru.

A u drugom ajetu kaže se slijedeće: "...i zadovoljan sam da vam islam bude vjera..." (Al-Ma'ida, 3). Ova vjera, koju je Allah, dž. š.,

izabrao za čovjeka, vremenom je objavljena svim narodima i, putem poslanika, svi ljudi su upozoreni. Svaki čovjek kome je objavljena prava vjera bio je zadužen da se pridržava načela ove vjere u koju su, putem poslanika, bili pozivani.

Međutim, neki narodi su se povinovali onome na što su ih upućivali poslanici, koji su objavljivali pravu vjeru, a neki narodi su poricali. Neki su doživljavali degeneraciju nakon smrti poslanika i, napuštajući pravu vjeru, usmjerili se ka određenim izopačenim vjerovanjima. Na ovu činjenicu se na slijedeći način skreće pažnja u Kur'anu:

> *Allahu je prava vjera jedino - islam. A podvojili su se oni kojima je data Knjiga baš onda kada im je došlo saznanje, i to iz međusobne zavisti. A sa onima koji u Allahove riječi ne budu vjerovali Allah će se brzo obračunati (Ali 'Imran, 19).*

Sinovi Israilovi su jedan od naroda za se kaže da su odstupili i udaljili se od prave vjere koja im je bila objavljena. Prema onome što se saopćava u Kur'anu, njima je Allah, dž. š., poslao niz poslanika i objavio im pravu vjeru. Međutim, oni su se uvijek bunili protiv poslanika ili su, nakon njihove smrti, kvarili pravu vjeru i pretvarali je u jedno izopačeno učenje. Štaviše, u Kur'anu se saopćava da su se još za vrijeme Musaa, a. s., čak u njegovom kratko-trajnom odvajanju od njih, oni okretali obožavanju idola (Ta-Ha, 83-94). Da bi ih upozorio i zaprijetio onima od njih, koji su se, nakon Musaa, udaljili od prave vjere i krenuli stranputicom, Allah, dž. š., poslao im je nekoliko poslanika. Jedan od njih bio je i Isa, a. s.

Tokom svog života na Zemlji, Isa, a. s., pozivao je sinove Israilove da žive u istinskoj vjeri, koju je Allah, dž. š., objavio i da budu iskreni vjernici. Podučio ih je Indžilu, koji je potrvđivao stvarne odredbe naknadno iskrivljenog Tevrata. Kritizirao je rabine, koji su degenerirali istinsku vjeru. Kritici je podvrgao njihova šematizirana

i jednoobrazna učenja, dokinuo pravila koja su oni unijeli u vjeru radi postizanja određenih interesa. Sve ljude pozivao je u vjerovanje u Božiju jedinost, u življenje stvarne iskrenosti i uzornog morala. Ovu činjenicu Allah, dž. š., nam na slijedeći način saopćava u Kur'anu:

I da potvrdim istinitost Tevrata, objavljenog prije mene, i da vam dopustim nešto što vam je bilo zabranjeno. I donosim vam dokaz od Gospodara vašeg - zato se Allaha bojte i mene slušajte (Ali 'Imran, 50).

Međutim, izvjesno vrijeme nakon Isaovog odvajanja od Zemlje, ovaj put su njegove pristalice (iseviti) počeli degenerirati svoju vjeru i, pod utjecajem određenih idolopokloničkih ubjeđenja, iznijeli "sveto Trojstvo" (Otac, Sin i Sveti duh) koje se nije nalazilo u Indžilu. Pod imenom "kršćanstva" počeli su, dakle, živjeti jednu sasvim drugačiju vjeru. Koliko god da je općeprihvatljivo da je Isa, a. s., začetnik ove vjere, koju danas slijedi jedna četvrtina čovječanstva i koja, u izvjesnom smislu, usmjerava čovječanstvo, to nije tačno. Prava vjera, koja je objavljena Isau, iskrivljena je! A Indžili (Evanđelja), koji su dospjeli do naših dana, ispisali su određeni ljudi godinama nakon Isaove smrti i sakupili ih historičari koji su živjeli u potonjim periodima. Prema tome, kršćanstvo je vjera koja je daleko od istinske vjere objavljene Isau od strane Allaha, dž. š.

Za ponovno objavljivanje istinske vjere Allah, dž. š., je nakon Isaa poslao pejgambera iz drugog naroda i dostavio mu Knjigu, za koju je obećao da neće biti izmijenjena sve do Sudnjeg dana. Ovaj posljednji pejgamber, koga je Allah, dž. š., odabrao i poslao da na Zemlju dostavi istinsku vjeru koju je odabrao za ljude, je Muhammed, a. s., a Knjiga koju mu je Allah objavio je Kur'an, a. š.

Kur'an je Knjiga objavljena cijelom čovječanstvu, za koju su zaduženi svi ljudi od istoka do zapada, od juga do sjevera, i za koju ćemo svi biti pitani na Sudnjem danu. Zahvaljujući naročito

savremenoj tehnologiji, sve zemlje Svijeta su "ujedinjene" i, u izvjesnom smislu, poprimile stanje jednog naroda. Zato danas u Svijetu gotovo da nema čovjeka koji nije čuo za Kur'an i islam koji je njime saopćen. Međutim, unatoč svemu tome, samo jedan određeni dio ljudi vjeruje u Kur'an, a jedan veliki dio onih koji vjeruju u njega ispravno ne žive pravu vjeru koja je saopćena ovom Allahovom Knjigom.

Upravo radi ispravljanja ove iskrivljene situacije očekuje se Isaov ponovni dolazak na Zemlju i njegov poziv na Kur'an, Knjigu istine. Ovo je radosna vijest koju je Allah, dž. š., muslimanima obećao u Kur'anu! Kao što ćemo vidjeti i u narednim poglavljima, Isa, a. s., nije umro, samo ga je Allah, dž. š., Sebi uzdigao. A u Kur'anu je, isto tako, saopćeno da će se on nakon izvjesnog vremena ponovo vratiti na Zemlju i učiniti da vjera islam zagospodari cijelim Svijetom. Cijeli kršćanski i islamski Svijet već stoljećima vrše pripreme za doček ovog izuzetnog gosta i neponavljanje nepravde koja je prethodno načinjena prema njemu!

TRAŽENJE ‘SPASITELJA’ OD STRANE NARODA U NEVOLJI

A zašto se vi ne biste borili na Allahovom Putu za potlačene, za muškarce i žene i djecu, koji uzvikuju: “Gospodaru naš, izbavi nas iz ovoga grada, čiji su stanovnici nasilnici, i Ti nam odredi zaštitnika i Ti nam podaj onoga ko će nam pomoći!” (An-Nisa’, 75)

Proučimo li pažljivo Kur’an, uočit ćemo da je, u područjima u koja je Allah, dž. š., slao poslanike, prije njihovog dolaska, u socijalnom i moralnom pogledu, vladala velika propast. A uporedo sa dolaskom poslanika njegovi sljedbenici živjeli su u blagostanju, berićetu i miru koje je donijela vjera. U periodima nakon poslanika, jedan dio ljudi se osilio zbog ovakvog stanja i, udaljavanjem od vjere, okrenuli se prema nevjerovanju. Zlostavljali su se pronalaskom drugih božanstava mimo Allaha, dž. š., i, opet, vlastitim rukama, sami sebi priređivali kraj.

Nakon osvrtanja na privrženost i iskrenost poslanika prema Allahu, dž. š., u kur’anskoj suri Al-Maryam, Allah, dž. š., nam saopćava da su pokoljenja nakon njih sasvim izgubila svoja vjerovanja i da su krenula za svojim strastima. U ajetima koji govore o ovim pokoljenjima kaže se slijedeće:

To su ti vjerovjesnici koje je Allah milošću Svojom obasuo, potomci Ademovi i onih koje smo sa Nuhom nosili, i potomci Ibrahimovi i Israilovi, i onih koje smo uputili i odabrali. Kad bi im se ajeti Milostivog čitali, oni bi licem na tle padali i

plakali. A njih smijeniše zli potomci, koji molitvu napustiše i za požudama pođoše; oni će sigurno zlo proći (Maryam, 58-59).

Allah, dž. š., je različitim nedaćama upozoravao ove ljude koji su se udaljili od svoje vjere, koji uopće ne razmišljaju o razlogu svog stvaranja i o odgovornostima prema svome Stvoritelju. Zauzvrat ovakvim njihovim djelima, dokinuo je blagodati kojima su bili obdareni i, u skladu sa ajetom "A onaj ko okrene glavu od Knjige Moje - taj će teškim životom živjeti..." (Ta-Ha, 124), dao im mučan i težak život. Ovim narodima koji su nakon vjerovanja skrenuli u nevjerovanje "težak život" Allah, dž. š., priređivao je na različite načine. Nerodnost, nestašica u poljoprivrednim proizvodima i robi i duhovne nevolje nastale uslijed moralne degeneriranosti i pada, ekonomske i socijalne krize koje su dolazile zbog političke nestabilnosti, samo su neki od tih načina.

A zbog ateističkih sistema koji su nad njima imali nadmoćnost, ovi ljudi su bili podvrgnuti različitim presijama i stradanjima. Kao primjer ovakvog nepravednog despotskog sistema u Kur'anu se ističe faraonov period. Dok je faraon živio u raskošnom bogatstvu i izobilju, svom narodu činio je veoma velike patnje i izazivao nered. Ova situacija se u Kur'anu saopćava na slijedeći način:

Faraon se u zemlji bio ponio i stanovnike njezine na stranke bio izdijelio; jedne je tlačio, mušku im djecu klao, a žensku u životu ostavljao; doista, je smutljivac bio! (Al-Qasas, 4).

U ovakvim periodima ekonomske i socijalne krize, kada vlada nepravedna vlast, ljudi uvijek osjećaju potrebu za spasiteljem koji će urediti negativne smjerove aktualnog sistema u kome se nalaze, koji će osigurati pravdu, mir i sigurnost i koji će ih izvesti na pravi put.

Sinovi Israilovi su, također, nakon Musaa, a. s., bili suočeni sa istim poteškoćama, sa tiranskim vladarima, od kojih su trpili veliki zulum. Protjerani su iz svojih domova i zavičaja i shvatili da ih iz ove situacije u kojoj su se nalazili ne mogu spasiti ni njihova božanstva, kojima su se klanjali, ni imeci, a ni njihovi preci. U ishodu toga, od Allaha, dž. š., zatražili su vladara za borbu protiv ovog okrutnog režima. Allah, dž. š., odgovorio je na ove njihove zahtjeve i, kao vladara, poslao im Taluta. U suri Al-Baqara kaže se slijedeće:

> *Zar nisi čuo da su prvaci sinova Israilovih poslije Musaa svom vjerovjesniku rekli: "Postavi nam vladara da bismo se na Allahovu Putu borili!" - "Možda se vi nećete boriti, ako vam borba bude propisana?" - reče on. - "Zašto da se ne borimo na Allahovom Putu" - rekoše - "mi koji smo iz zemlje naše prognani i od sinova naših odvojeni?" A kada im borba bi propisana, oni, osim malo njih, zatajiše. A Allah dobro zna one koji su sami prema sebi nepravedni (Al-Baqara, 246).*

"U Allahovim zakonima ti nikad nećeš naći promjene!"

Ono što razumijemo iz kur'anskih kazivanja o proteklim narodima je da je u velikoj mjeri slično ono što ih je zadesilo. Način življenja ljudi, stanje u kome su se nalazili, slanje poslanika kao opominjača, a, na kraju, i njihovo uništenje zasnovani su na istoj osnovnoj logici.

Isto tako, i u savremenim društvima uočljivo je jedno veoma brzo narušavanje, izopačenje i degeneracija. Ljudi, u okruženju siromaštva, bijede i zuluma, čeznu za mirnim životom u kome vlada uzoran moral. Sasvim je očito da se pravda može postići jedino kada se postojeći sistem ujedini sa tim moralom i da se socijalne devijacije mogu ispraviti jedino od strane osoba koje posjeduju ovakav moral. Upravo

je Allah, dž. š., i proteklim narodima, nakon istog socijalnog raspada, slao spasitelje i veliko izobilje, berićet i bogatstvo nakon nedaća. Da će izobiljem i berićetom obdariti bogobojazne zajednice, Allah, dž. š., upozorava u slijedećem ajetu:

> *A da su stanovnici sela i gradova vjerovali i grijeha se klonili, Mi bismo im blagoslove i s neba i iz zemlje slali, ali, oni su poricali, pa smo ih kažnjavali za ono što su zaradili (Al-A'raf, 96).*

Iz navedenog ajeta, a i iz drugih ajeta koji saopćavaju istu činjenicu, proističe veoma bitan Božiji zakon: jedini put za postizanje mira, sigurnosti, izobilja i berićeta je zaživljavanje islamskog morala. To je na ovaj način bilo i kod proteklih naroda, a na taj način bit će i kod narednih naroda. Nemoguće je da pravda, sigurnost i stabilnost zavladaju tamo gdje nema islamskog morala! To je zakon Allaha, dž. š. A na činjenicu nepromjenljivosti Allahovih zakona ukazuje slijedeći kur'anski ajet:

> *...I kad im je došao onaj koji opominje, njegov dolazak im je samo povećao otuđenje: oholost na Zemlji i ružno spletkarenje - a spletke će pogoditi upravo one koji se njima služe. Zar oni mogu očekivati nešto drugo već ono što je zadesilo narode drevne? U Allahovim zakonima ti nikad nećeš naći promjene, u Allahovim zakonima ti nećeš naći odstupanja (Fatir, 42-43).*

Dominacija islamskog morala prema Kur'anu

Kao što smo naglasili u prethodnim poglavljima, analiziramo li kur'anske ajete i kazivanja o proteklim narodima, uočit ćemo da je, nakon degeneracije, izopačenosti i moralnog kraha, Allah, dž. š., tim narodima slao "spasitelja". Ovaj spasitelj usmjeravao je ljude ka vjerovanju u jednog Boga, bogobojaznosti i udaljavanju od širka.

Nakon ustrajavanja u nevjerovanju, ovaj put su svoje narode upozoravali azabom. Allah, dž. š., nas u Kur'anu obavještava o činjenici da On nijedan narod nije uništio prije nego što bi im poslao upozorenje i opomenu. U Kur'anu se saopćava slijedeće:

Mi nijedan grad nismo razorili prije nego su im došli oni koji su ih opominjali da bi pouku primili; Mi nismo nepravedni bili (Aš-Šu'ara', 208-209).

U eri u kojoj se nalazimo vladaju svakojake izopa-čenosti, gdje su naglašene moralne i materijalne poročnosti, nastranosti, gdje, sa ekonomskog i političkog aspekta, preovladava velika nestabilnost; ovo je era u kojoj je nastao veliki jaz između bogatih i siromašnih. A činjenica koju saznajemo iz Kur'ana je da će, u jednom ovakvom okru-ženju, Allah, dž. š., pokazati put spasa i da će, zahvaljujući tome, islamski moral, nesumnjivo, zavladati cijelim Svijetom, da će prava vjera nadvladati ostale vjere i praznovjerja. U kur'anskom poglavlju At-Tawba Allah, dž. š., svoje robove obavještava o ovoj radosnoj vijesti:

Oni žele da ustima svojim utrnu Allahovo svjetlo, a Allah želi vidljivim učiniti svjetlo Svoje, makar ne bilo po volji nevjernicima. On je poslao Poslanika Svoga s uputstvom i pravom vjerom da bi je izdigao iznad ostalih vjera, makar ne bilo po volji mnogo-bošcima (At-Tawba, 32-33).

Isto tako, Allah, dž. š., u poglavlju An-Nur saopćava da će vjernici, koji nikoga Allahu ne smatraju ravnim, koji Mu bespogovorno robuju i "čine dobra djela" (štite Njegove odredbe i ulažu napore na Njegovom Putu) postići moć i vlast, isto kao što su postizali oni prije njih:

Allah obećava da će one među vama koji budu vjerovali i

dobra djela činili sigurno namjesnicima na Zemlji postaviti, kao što je postavio namjesnicima one prije njih, i da će im zacijelo vjeru njihovu učvrstiti, onu koju im On želi, i da će im sigurno strah sigurnošću zamijeniti; oni će se samo Meni klanjati, i neće druge Meni ravnim smatrati. A oni koji i poslije toga budu nezahvalni - oni su pravi grješnici (An-Nur, 55).

Ovdje postoji jedna veoma bitna tačka koja se ne smije zanemarivati: u navedenom ajetu saopćava se uvjet za širenje vjerskog morala na Zemlji: postojanje vjernika koji će robovati jedino Allahu, dž. š., koji Mu druge neće ravnim smatrati i koji će dobra djela vršiti...

Očekivani Spasitelj

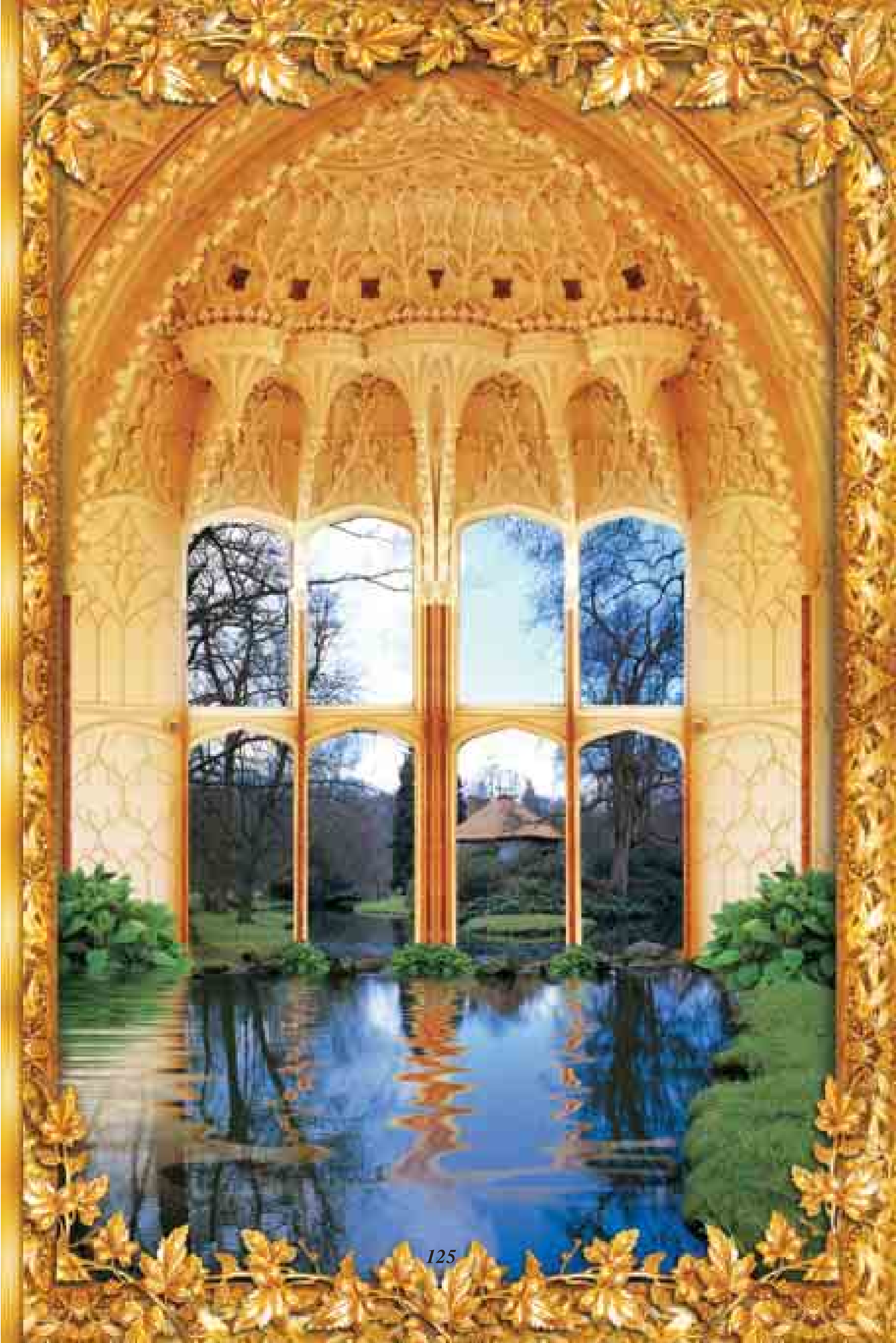
Rezultat koji proizlazi iz onoga što je do sada izneseno je slijedeći: u svakom periodu se očekuje da se Allah, dž. š., odazove pozivu Svojih robova koji traže pomoć od tiraniziranja. Nada se da će se, kao što je to bio slučaj sa prošlim narodima, današnja i buduća pokoljenja osloboditi zuluma nevjernika i da će im se podnijeti ljepote življenja islamskog morala.

Naročito se očekuje izlaz islamskog svijeta iz procesa slabljenja u koji je zapao, objašnjavanje čovječanstvu islamskog morala od strane iskrenih vjernika. Naravno, da bi se to moglo desiti, nade se polažu u spasitelja kojeg će, kao uostalom i uvijek do sada, poslati Allah, dž. š. Ovaj spasitelj, koji će ljude perioda u kome se nalazimo "iz tame izvesti na svjetlo" je islamski moral. A osobe, predvodnici u zaživljavanju ovog superiornog morala, nadjačat će idejne sisteme koji negiraju postojanje Boga i poraziti zabludjela vjerska poimanja.

Ukratko, kao što je pomogao i prošlim narodima, Allah, dž. š.,

pomoći će i budućim pokoljenjima koja će živjeti na Zemlji. Allah, dž. š., obećao je to Svojim robovima koji su se iskreno i predano okrenuli Njemu. U Kur'anu se kaže slijedeće:

> *Onima koji su ni krivi ni dužni iz zavičaja svoga prognani samo zato što su govorili: "Gospodar naš je Allah!" A da Allah ne suzbija neke ljude drugima, do temelja bi bili porušeni manastiri, i crkve, i havre, a i džamije u kojime se mnogo spominje Allahovo ime.*
>
> *A Allah će sigurno pomoći one koji vjeru Njegovu pomažu - ta Allah je zaista moćan i silan - one koji će, ako im damo vlast na Zemlji, namaz obavljati i sadaku udjeljivati i koji će tražiti da se čine dobra djela, a odvraćati od nevaljalih. - A Allahu se na kraju sve vraća (Al-Hadždž, 40-41).*



MESIH, ISA, SIN MERJEMIN, U KUR'ANU

Cilj ovog poglavlja je prenošenje svih detalja iz najpovjerljivijeg izvora koji su u vezi sa proteklim životom Isaa, a. s., i njegovim ponovnim dolaskom na Zemlju. Ovaj izvor je Kur'an, koji, naravno, nije doživljavao nikakva iskrivljavanja i promjene i za kojeg je Allah, dž. š., rekao "...Njegove riječi niko ne može promijeniti..." (Al-An'am, 115). Kur'an je jedina knjiga iz koje možemo dobiti kategorična saznanja o činjenicama i o svim pitanjima. A u Kur'anu su saopćene mnoge faze iz života Isaa, a. s.; od rođenja do uzdizanja Allahu, dž. š., od njegovog ponovnog dolaska na Zemlju do stvarne smrti.

Isa, a. s., je Božiji poslanik koji je na Zemlji živio prije oko 2000 godina, kojeg je Allah, dž. š., učinio odabranim i na ovom i na budućem svijetu. Unatoč tome što je vjera koju je on donio imenom prisutna na Zemlji, u biti je ona doživjela nekoliko degeneracija i udaljena od originala. Imenom je također prisutna i Knjiga koju je od Allaha, dž. š., dobio putem vahja, ali njezin original ne postoji. Kršćanski izvori doživjeli su različita iskrivljavanja i mijenjanja teksta. Prema tome, nemoguće je da danas istinske podatke u vezi sa Isaom, a. s., dobijemo iz ovih izvora.

Jedini izvor preko kojeg možemo doći do istine i kategoričnih činjenica u vezi sa Isaom, a. s., je Kur'an, za koji je Allah, dž. š., obećao da će ga čuvati do Sudnjeg dana. U Kur'anu se govori o Isaovom rođenju i životu, iznose se događaji sa kojima se susretao u toku života, stanju ljudi iz njegovog okruženja i o još nizu drugih tema. Čak se iznosi i kakav je bio život Isaove majke, hazreti

Merjeme, prije nego što je on došao na svijet, kako je na čudotvoran način zatrudnila, kako se porodila i kakvim reakcijama je bila izložena zbog toga - sve je to saopćeno kur'anskim ajetima. Štaviše, Allah, dž. š., nam je saopćio da će u ahir-i zemanu Isa, a. s., ponovo doći na Zemlju. U ovom poglavlju iznijet ćemo podatke o Isau, a. s., koji se nalaze u Kur'anu.

Rođenje i odgoj hazreti Merjeme

Hazreti Merjema, koja je odabrana radi donošenja na svijet Isaa, a. s., rođena je u jednom vremenu kada je vladao nered i kada su sve svoje nade jevreji polagali u dolazak Mesiha (Spasitelja). Merjema, koja uopće nije znala da predstavlja fokus svih očekivanja sinova Israilovih, specijalno je, od strane Allaha, dž. š., odabrana i odgojena za ovu uzvišenu dužnost. Potjecala je iz Imranove porodice, loze koju je Allah, dž. š., učinio superiornijom nad ostalim svijetom.

Imranova porodica je čvrsto vjerovala u Allaha, dž. š., u svakom svom poslu usmjeravala se i okretala prema Njemu, pedantno je čuvala granice koje je On uspostavio i po ovim odlikama bila čuvena u okolini. Kada je saznala da je zatrudnila Merjemom, Imranova žena odmah je učinila dovu Allahu, dž. š., i zavjetovala Mu se na službu budućeg djeteta. Ovo pitanje u Kur'anu je saopćeno na slijedeći način:

> *Kada Imranova žena reče: "Gospodaru moj, ovo što je u trbuhu mome ja zavjetujem samo na službu Tebi, pa primi od mene, jer Ti, zaista, sve čuješ i znaš!" Poslije ona, kada je rodi, reče: "Gospodaru moj, rodila sam žensko"- a Allah dobro zna šta je rodila - "a žensko nije kao muško; nadjela sam joj ime Merjema, i ja nju i porod njezin stavljam pod Tvoje okrilje od prokletog šejtana" (Ali 'Imran, 35-36).*

Kada je hazreti Merjem došla na svijet, ponašanje Imranove žene

bilo je opet usmjereno ka postizanju Allahovog zadovoljstva. Predala se Allahu, dž. š., radi zaštite od šejtanskog zla i Merjeme, a i loze koja će se izroditi od nje. Allah, dž. š., prihvatio je ovo iskreno predanje Imranove žene i, kao odgovor na njenu dovu, njenom djetetu podario jednu veoma superiornu narav i moral. Kur'anskim ajetom "I Gospodar njezin primi je lijepo i učini da uzraste lijepo, i da se o njoj brine Zekerijja..." (Ali 'Imran, 37) posebno je skrenuta pažnja na Merjemin brižni i profinjeni odgoj pod Allahovom zaštitom.

Tokom odgajanja hazreti Merjeme, Zekerijja, a.s., uočio je da se ona razlikuje i da je superiornija od ostalih. Allah, dž. š., ju je obdario mnogobrojnim blagodatima koje su je izdvajale od ostalih. Ova činjenica je na slijedeći način objašnjena u Kur'anu:

> *...Kad god bi joj Zekerijja u hram ušao, kod nje bi hrane našao. "Odakle ti ovo, Merjema?" - on bi upitao, a ona bi odgovorila: "Od Allaha, Allah onoga koga hoće opskrbljuje bez muke" (Ali 'Imran, 37).*

Kao što je superiornom nad ostalim svijetom učinio Imranovu porodicu, Allah, dž. š., je i hazreti Merjemu, koja je pripadala ovoj porodici, odabrao, čistom stvorio i učinio je boljom od svih ostalih žena na svijetu. Ova njena superiornost se na slijedeći način saopćava u Kur'anu:



I kada meleki rekoše: “O, Merjema, tebe je Allah odabrao i čistom stvorio, i boljom od svih žena na svijetu učinio. O, Merjema, budi poslušna svome Gospodaru i licem na tle padaj i sa onima koji namaz obavljaju i ti obavljaj!” (Ali ‘Imran, 42-43).

U zajednici u kojoj je živjela, Merjema je bila, kao i njena porodica, osoba poznata po svojoj privrženosti i iskrenosti prema Allahu, dž. š. A najpoznatija njena odlika bila je njena čednost, odnosno to što je “nevinost svoju sačuvala”. Ovo pitanje se na slijedeći način spominje u kur’anskom poglavlju At-Tahrim:

Merjemu, kćer Imranovu, koja je nevinost svoju sačuvala, a Mi smo udahnuli u nju život i ona je u riječi Gospodara svoga i u Knjige Njegove vjerovala i od onih koji provode vrijeme u namazu bila (At-Tahrim, 12).

Hazreti Isaovo rođenje bez oca

Jedna od najvećih mudžiza u vezi sa Isaom, a. s., je način na koji ga je njegova majka zanijela. U Kur'anu se o ovom pitanju iznosi niz detalja. Džebrilovom ukazivanje hz. Merjemi se na slijedeći način saopćava u suri Maryam:

I spomeni u Knjizi Merjemu: kada se od ukućana svojih na istočnu stranu povukla i jedan zastor da se od njih zakloni uzela, Mi smo k njoj meleka Džibrila poslali i on joj se prikazao u liku savršeno stvorena muškarca (Maryam, 16-17).

Kao što je saopćeno u navedenim ajetima, hazreti Merjema se u jednom periodu povukla na istočnu stranu i tu provela jedan dio svog života. U ovom periodu joj se Džibril ukazao u obliku savršenog muškarca. Druga bitna činjenica na koju se skreće pažnja u Kur'anu je Merjemino čedno ponašanje i izraženi strah od Allaha, dž. š. Prve

riječi koje je Merjem izgovorila kada je ugledala Džibrila bile su slijedeće:

"Utječem se Milostivom od tebe, ako se Njega bojiš!" - uzviknu ona (Maryam, 18).

Džibril joj se predstavio, rekao da je on samo izaslanik poslan od strane Allaha, dž. š., i da joj dolazi sa radosnom viješću od Njega. U Kur'anu se na slijedeći način saopćava odgovor koji je dao Džibril:

"A ja sam upravo izaslanik Gospodara tvoga" - reče on - "da ti poklonim dječaka čista!" (Maryam, 19).

A kada meleki rekoše: "O, Merjema, Allah ti javlja radosnu vijest, od Njega Riječ: ime će mu biti Mesih, Isa, sin Merjemin, bit će viđen i na ovome i na onome svijetu i jedan od Allahu bliskih (Ali 'Imran, 45).

Hazreti Merjema, koja je primila ovu radosnu vijest, postavila je slijedeće pitanje Džibrilu kako bi shvatila kako će moći dobiti dijete kada je nijedan muškarac nije dodirnuo:

"Kako ću imati dječaka" - reče ona - "kad me nijedan muškarac dodirnuo nije, a ja nisam nevaljalica?!" "To je tako!" - reče on. "Gospodar tvoj je rekao: 'To je Meni lahko', i zato da ga učinimo znamenjem ljudima i znakom milosti Naše. Tako je unaprijed određeno!" I ona zanese i bremenita se skloni daleko negdje (Maryam, 20-22).

Ona reče: "Gospodaru moj, kako ću imati dijete kada me nijedan muškarac nije dodirnuo?" - "Eto tako", - reče, - "Allah stvara što On hoće. Kada nešto odluči, On samo za to rekne: 'Budi!' - i ono bude" (Ali 'Imran, 47).

Kao što se vidi u navedenim ajetima, Džibril je Merjemi saopćio radosnu vijest da je trudna i obavijestio je da ''kada Allah nešto odluči, On samo za to rekne: 'Budi!' - i ono bude''. Hazreti Merjemu nije dotakla nijedna ljudska ruka, dakle Isa, a. s., je na Svijet došao bez oca, neovisno, dakle, od dunjalučkih povoda. To je samo jedna od mudžiza koje je tokom cijelog svog dunjalučkog života doživljavao Isa, a. s., i koje će doživljavati u periodu ponovnog povratka.

Nakon što joj je Džibril saopćio radosnu vijest da je trudna, hazreti Merjema se povukla u osamu daleko od drugih. I u ovom periodu ju je Allah, dž. š., podržao i uzeo pod Svoju zaštitu. Allah joj je stvorio sve moguće pogodnosti i podršku, i sa psihološkog, a i sa fizičkog aspekta, koja joj je potrebna u toku trudnoće. Sklanjajući je na osamljeno mjesto, onemogućio je i svakojake neprilike, i materijalne i duhovne, koje bi joj mogli zadati oni koji ne mogu shvatiti njeno stanje.

Isa, a. s., je kod Allaha, dž. š., jedna riječ

Allah, dž. š., u Kur'anu skreće pažnju da je Isa, a. s., od svog rođenja do uzdizanja, u svakom pogledu pokazivao velike razlike od

ostalih ljudi. Prije svega, Isa, a. s., rođen je uz pomoć stvaranja na jedan neuobičajen način: na svijet je došao bez oca. Prije njegovog rođenja, Allah, dž. š., je njegovoj majci, hazreti Merjemi, putem meleka saopćio niz njegovih odlika i da je ljudima poslat kao Mesih (Spasitelj). Jedna od ovih odabranih Isaovih odlika je i ta da on predstavlja "Riječ Allahovu":

> *Mesih, Isa, sin Merjemin, samo je Allahov poslanik, i Riječ Njegova koju je Merjemi dostavio, i Duh od Njega... (An-Nisa', 171).*
>
> *A kada meleki rekoše: "O, Merjema, Allah ti javlja radosnu vijest, od Njega Riječ: ime će mu biti Mesih, Isa, sin Merjemin, bit će viđen i na ovome i na onome svijetu i jedan od Allahu bliskih (Ali 'Imran, 45).*

Formulacija "Allahova Riječ" u Kur'anu je korištena jedino za Isaa, a. s. Dok još nije došao na svijet, Allah, dž. š., je saopćio njegovo ime. Generalno, ljudima imena nadijevaju njihove porodice. Međutim, situacija u vezi sa Isaom je drugačija; kao jednu svoju Riječ, Allah, dž. š., je Isau, a. s., dao ime "Isa Mesih". Ovo je jedan sasvim očit izraz da je, za razliku od svih ostalih, Isa, a. s., stvoren jednim drugačijim stvaranjem.

Upravo, kao i rođenje, mudžize koje je pokazao u toku života i uzdizanje Allahu, dž. š., također su izraz ove njegove različitosti.

Isaovo rođenje

Kao što je poznato, porod je veoma naporan, a, isto tako, i događaj koji zahtijeva veliku kontrolu. Veoma je teško da u jednom takvom životnom događaju žena može uspjeti sama, bez medicinske kontrole i iskusnog pomoćnika. Međutim, hazreti Merjema, koja u ovome nije imala nikakvo iskustvo, zahvaljujući povjerenju i privrženosti Allahu, dž. š., ovaj težak posao uspjela je obaviti sama.

Dok je bila u velikim porođajnim bolovima, Allah, dž. š., joj je pomogao putem nadahnuća. Saopćavajući joj sve što je potrebno učiniti u ovim teškim trenucima, Allah, dž. š., joj osigurao porod na najlakši način i pod najboljim okolnostima. A to je velika blagodat kojom je Allah, dž. š., obdario hazreti Merjemu.

I porođajni bolovi prisiliše je da dođe do stabla jedne palme. "Kamo sreće da sam ranije umrla i da sam potpuno u zaborav pala!" - uzviknu ona.

I melek je, koji je bio niže nje, zovnu: "Ne žalosti se, Gospodar tvoj je dao da niže tebe potok poteče. Zatresi palmino stablo, posut će po tebi datule svježe, pa jedi i pij i budi vesela! A ako vidiš čovjeka kakva, ti reci: "Ja sam se zavjetovala Milostivom da ću šutjeti, i danas ni s kim neću govoriti" (Maryam, 23-26).

Isaov govor u bešici

A i onu koja je sačuvala djevičanstvo svoje, u njoj život udahnusmo i nju i sina njezina znamenjem svjetovima učinismo (Al-Anbiya', 91).

Jedan od događaja koje je Allah, dž. š., učinio kao iskušenje Merjeminom narodu je Isaovo rođenje. Ovo rođenje, koje se ostvarilo na neuobičajen način, postalo je svojevrstan Allahov ispit i za hazreti Merjemu, a i za njen narod. U biti, način Isaovog dolaska na svijet jedna je mudžiza koju je Allah, dž. š., pokazao radi pozivanja ljudi u vjeru i jedan od najočitijih dokaza Allahovog postojanja. Međutim, njen narod to nije mogao shvatiti i iznijeli su određena neutemeljena podozrenja o Merjemi. Ovo pitanje se na slijedeći način ističe u Kur'anu:

I dođe ona s njim porodici svojoj, noseći ga. "O, Merjemo," - rekoše oni - "učinila si nešto nečuveno! Ej ti, koja u čednosti

ličiš Harunu, otac ti nije bio nevaljao, a ni mati tvoja nije bila nevaljalica!" (Maryam, 27-28).

Kao što se i saopćava u navedenim ajetima, kada je, zajedno sa Isaom, iz mjesta na kome se osamila došla svom narodu, hazreti Merjemi nije pružena nikakva prilika za objašnjenje. Govoreći da je počinila zbunjujuće i sramno djelo, narod je protiv nje iznio niz ružnih optužbi, koje su zasnovane jedino na pretpostavkama i sumnjama. Međutim, pripadnici tog naroda, koji ju je optuživao, poznavali su hazreti Merjemu od samog njenog rođenja i veoma su dobro znali koliko su i hazreti Merjema i njena porodica Imran pobožni i odani Bogu.

Što se tiče hazreti Merjeme, ona je, u biti, stavljana na kušnju ovim ružnim optužbama i klevetama. Dok je sasvim očito da ovakvom djelu neće pribjeći osoba koja je krajnje čedna i izuzetno privržena svome Stvoritelju, gledanje na nju kao da je počinila loše djelo za nju je bilo iskušenje od strane Allaha, dž. š. Od samog rođenja hazreti Merjema je uvijek bila potpomagana od strane Allaha, dž. š., koji je sve njene poslove izveo na hajr. Znala je da ne smije zaboraviti da se sve dešava Božijom voljom i da će je opet Allah, dž. š., spasiti od ovih neosnovanih optužbi.

Upravo Allah, dž. š., je i u ovoj situaciji osigurao olakšanje hazreti Merjemi i nadahnuo je postom govora, odnosno šutnjom. Allah joj je saopćio da šuti kada njen narod htjedne pričati sa njom i da pokaže na Isaa onima koji joj se približe sa optužbama. Na taj način, olakšicom koju joj je pružio Allah, dž. š., hazreti Merjema je bila udaljena od priče koja bi joj mogla prirediti nevolje. Osoba koja je na najbolji način mogla dati najispravnije odgovore na pitanja koja su stizala od naroda bio je Isa. Kada je hazreti Merjemi saopćio radosnu vijest o rađanju Isaa, Allah, dž. š., je saopćio i da će on progovoriti dok još bude u bešici:

On će govoriti ljudima još u kolijevci, a i kao odrastao, i bit će čestit (Ali 'Imran, 46).

Na taj način Allah, dž. š., je veoma olakšao Merjemin posao i učinio je da narod iz Isaovih usta čuje najispravnije saopćenje koje su očekivali. Allahovim stvaranjem jednog ovakvog čudotvornog okruženja bila je osujećena klopka koju je za hazreti Merjemi bio pripremio njen narod. Ovo pitanje se na slijedeći način spominje u Kur'anu:

A ona im na njega pokaza. "Kako da govorimo djetetu u bešici?" - rekoše. "Ja sam Allahov rob" - ono reče - "meni će On Knjigu dati i vjerovjesnikom me učiniti i učinit će me, gdje god budem, blagoslovljenim, i naredit će mi da, dok sam živ, namaz obavljam i sadaku udjeljujem, i da majci svojoj budem dobar, a neće mi dopustiti da budem drzak i nepristojan. I neka je mir nada mnom na dan kada sam se rodio i na dan kada budem umro i na dan kada budem iz mrtvih ustajao!" (Maryam, 29-33).



Nesumnjivo, to što je dijete u bešici u stanju besprijekorno pričati velika je mudžiza. Štaviše, zbunjujuće je i to što je, odmah nakon rođenja, Isa, a. s., znao ono što jedno dijete nikako ne može znati. Ovom situacijom na jedan sasvim jasan način stavljeno je do znanja da se nalaze suočeni sa jednom vanrednom činjenicom. Svi ovi čudotvorni događaji kategorički su ukazivali na činjenicu da je ovo dijete, koje je još u bešici, poslanik Allaha, dž. š.

Eto, kao odgovor na hazreti Merjeminu predanost Allahu, dž. š., i bogobojazan pristup svim događajima sa kojima se susretala, Allah, dž. š., joj je osigurao olakšicu. Pokazivanjem jedne velike mudžize, koja je zapanjila cijeli narod, dao je kategoričan odgovor na klevete kojima ju je njen narod htio okaljati. Međutim, onima koji su, unatoč ovom čudotvornom događaju, nastavili sa iznošenjem teških kleveta protiv hazreti Merjeme Allah, dž. š., saopćio je veliku kaznu. Govoreći o hrđavim djelima sinova Israilovih, 161. ajet kur'anske sure An-Nisa' Allah, dž. š., završava slijedećim riječima:

> *...A za nevjernike među njima Mi smo kaznu bolnu pripremili (An-Nisa', 161).*

Mudžize Isaa, a. s.

Prva od veoma različitih Isaovih mudžiza koje se spominju u Kur'anu bila je njegov neuobičajeni dolazak na svijet, odnosno neposjedovanje oca, a potom njegov govor u bešici i saopćenje da će biti pejgamber. Zapravo, ove dvije mudžize su na sasvim jasan način dokazivale Isaovu izvanrednost - pošto je veoma mudro pričanje djeteta odmah nakon rođenja moguće jedino uz pomoć Allahove mudžize:

> *Kad Allah rekne: "O, Isa, sine Merjemin, sjeti se blagodati Moje prema tebi i majci tvojoj: kada sam te Džibrilom pomogao pa si s ljudima, u bešici i kao zreo muž,*

razgovarao; i kada sam te pismenosti i mudrosti, i Tevratu i Indžilu naučio... (Al-Ma'ida, 110).

Mudžize koje se u Kur'anu iznose, a koje su u vezi sa Isaom, a. s., su slijedeće:

...i poslati kao poslanika sinovima Israilovim: "Donosim vam dokaz od Gospodara vašeg: napravit ću vam od ilovače nešto poput ptice i puhnut ću u nju, i bit će, voljom Allahovom, prava ptica. I iscijelit ću slijepa od rođenja, i gubava, i oživljavat ću mrtve, voljom Allahovom, i kazivat ću vam šta jedete i šta u domovima svojim gomilate; to će, uistinu, biti dokaz za vas, ako pravi vjernici budete (Ali 'Imran, 49).

Unatoč svih ovih izvanrednih događaja i činjenica, jedan dio njegovog naroda ostao je istrajan u svom nevjerovanju i negiranju Boga. Govoreći da ono što Isa radi nije ništa drugo do "majstorske čarolije", optužili su ga za vračanje.

Isaovo poslanstvo i poteškoće na koje je nailazio

Period u kojem je poslat Isa, a. s., bio je period u kome su sinovi Israilovi i u političkom, i ekonomskom, a i u socijalnom pogledu bili u velikoj krizi. Sa jedne strane - nemilosrdna vlast u zemlji u kojoj su živjeli, sa druge strane - različita vjerska i sektaška razilaženja... U jednom ovako teškom metežu ljudi su, sasvim uobičajeno, nastojali pronaći put spasa.

Očekivani spasitelj bio je Isa, a. s. Da bi njega i njegovu majku, hazreti Merjemu, predstavio svim sinovima Israilovim, Allah, dž. š., učinio je da Isa, a. s., progovori dok je još bio u bešici, i na taj način je sinovima Israilovim obznanio



da je stigao očekivani pejgamber. Na kraju su ga svi doživljavali kao nadu spasa.

Međutim, bilo je, naravno, i onih koji su iskazivali protivljenje Isau, a. s. Pristalice ateističkog sistema tog vremena doživljavali su ga kao opasnost. Iz tog razloga su, odmah nakon što su saznali za Isaa, a. s., krenuli u akciju i načinili planove za njegovu likvidaciju. Sva ova nastojanja bila su osujećena i osuđena na neuspjeh još u samom početku. Međutim, oni nikada nisu odustajali od ostvarenja tog cilja; predstavljali su jedne od najžešćih Isaovih neprijatelja tokom njegovog perioda poslanstva.

Uza sve to, oni koji su pokazivali protivljenje Isau, a. s., nisu bili ograničeni samo na ateiste. Nakon što je počeo sa dostaljanjem Objave, većina jevrejskih svećenika tog perioda su, iz različitih razloga, zauzeli neprijateljski stav prema Isau, a. s. A jedan od najbitnijih razloga tome je Isaov poziv da žive izvornu vjeru. I čim je počeo sa dostavljanjem Objave, optužili su ga za nastojanje da sruši njihovu vjeru. Međutim, ono čemu se uistinu protivio Isa, a. s., bile su odredbe koje je svećenička jevrejska klasa naknadno uvrstila u vjeru. čineći dozvoljenim ono što im je bilo zabranjeno i zabranjenim ono što im je prethodno bilo dozvoljeno, sinovi Israilovi su u potpunosti degenerirali svoju izvornu vjeru. I, Allah, dž. š., im je, kao pejgambera, poslao Isa, a. s., da bi dokinuo ove odredbe koje su oni uvukli u vjeru. On je svoj narod pozivao da se pridržavaju Indžila koji je potvrđivao prethodno objavljeni, izvorni Tevrat.

Ovu činjenicu Allah, dž. š., na slijedeći način saopćava u Kur'anu:

> ***....i da potvrdim istinitost Tevrata, objavljenog prije mene, i da vam dopustim nešto što vam je bilo zabranjeno. I donosim vam dokaz od Gospodara vašeg - zato se Allaha bojte i mene slušajte (Ali 'Imran, 50).***

U jednom drugom ajetu Allah, dž. š., također, saopćava da je Indžil, sveta Knjiga objavljena Isau, a. s., Knjiga koja je potvrđivala Tevrat objavljen prije njega, koja je predstavljala uputu vjernicima i koja je osigurala da oni naprave razliku između ispravnog i pogrješnog, dozvoljenog i zabranjenog:

Poslije njih poslali smo Isaa, sina Merjemina, koji je priznavao Tevrat prije njega objavljen, a njemu smo dali Indžil, u kome je bilo uputstvo i svjetlo, i da potvrdi Tevrat, prije njega objavljen, u kome je također bilo uputstvo i pouka onima koji su se Allaha bojali (Al-Ma'ida, 46).

Vodeći jevreji smatrali su prilično stranim ono što je objašnjavao Isa, a. s. Pošto se Isa, a. s., nije zadržavao na zakonima koji su postali tradicionalni, pozivao ih je u Allahovu jedinost, iskrenost, bratstvo i poštenje. Iz tog razloga, jevrejski narod, koji je bio suočen sa jednim novim poimanjem vjere koje je bilo izvan uobičajenog, prilično je bio zbunjen naspram onoga što je Isa, a. s., objavljivao. U Kur'anu je na slijedeći način saopćena objava koju je svom narodu dostavljao Isa, a. s.:

A kad je Isa očita znamenja donio, on je rekao: "Donosim vam mudrost i dolazim da vam objasnim ono oko čega se razilazite. Zato se Allaha bojte i Meni se pokoravajte, Allah je moj i vaš Gospodar, pa se Njemu klanjajte, to je Pravi Put!" Ali su se stranke između sebe podvojile, pa neka iskuse nesnosnu patnju na Dan bolni oni koji o Njemu krivo govore! (Az-Zuhruf, 63-65).

Ova neuobičajenost i iskrenost u Isaovom pristupu vjeri privukla je veliku pažnju naroda i vremenom je dolazilo do povećanja broja njegovih pristalica. Isa, a. s., im je govorio da se približilo očekivano spasenje i da će uskoro izvojevati pobjedu.

Jevrejske tvrdnje o ubistvu Isaa, a. s.

Tvrdnja Rimljana da su, razapinjanjem na križ, ubili Isaa nesumnjivo svima je poznata. Prema toj tvrdnji, Rimljani i jevrejski svećenici uhvatili su Isaa, a. s., razapeli ga na križ i tako ga ubili. Upravo kršćanski svijet ovako prihvata ovaj slučaj, ali vjeruju da je, nakon smrti, Isa oživio i da se uzdigao u nebo. Međutim, pogledamo li u Kur'an, vidjet ćemo da se to nije tako desilo:

I zbog riječi njihovih: "Mi smo ubili (katelna) Mesiha, Isaa, sina Merjemina, Allahova poslanika!" A nisu ga ni ubili (ma katelehu) ni raspeli (ma salebehu), već im se pričinilo (Ŗubbihe). Oni koji su se o njemu u mišljenju razilazili, oni su sami o tome u sumnji bili; o tome nisu ništa pouzdano znali, samo su nagađali; a sigurno je da ga nisu ubili (ma katelehu). (An-Nisa', 157)

U nastavku navedenog ajeta, za Isaovu, a. s., smrt se kaže slijedeće:

Već ga je Allah uzdigao (refea) Sebi. - A Allah je silan i mudar (An-Nisa', 158).

Činjenica koju nam Kur'an saopćava sasvim je očita. Rimljani, koji su jevrejskim provociranjem pokušali ubiti Isaa, a. s., nisu bili uspješni u tome. Kur'anska formulacija "već im se pričinilo", korištena u navedenom ajetu, rasvjetljava ciljeli ovaj slučaj. Isa, a. s., nije ubijen, Bog ga je uzdigao k Sebi! Osim toga, Allah, dž. š., također skreće pažnju na činjenicu da oni koji su nastupali sa tom tvrdnjom ne posjeduju saznanja o istini.

Kako se u Kur'anu objašnjavaju smrti pejgambera?

Analizom riječi koje se spominju u kazivanjima o smrti pejgambera i ajeta u kojima se govori o smrti Isaa, a. s., doći će se do jedne veoma bitne činjenice u vezi sa smrću Isaa, a. s. U ovom poglavlju ćemo se

osvrnuti na značenja arapskih riječi kojima se u Kur'anu opisuju smrti Isaa, a. s., i ostalih pejgambera i na koji su način korištene u kur'anskim ajetima.

Riječi koje se u Kur'anu koriste u vezi sa smrću ili ubistvom pejgambera, kao što ćemo to naknadno detaljno vidjeti, su uglavnom riječi "katele" (ubiti), "mate" (umrijeti), "haleke" (likvidirati, ubiti), "salebe" (razapeti). Međutim, za Isaa, a. s., u Kur'anu se, korištenjem formulacije "a nisu ga ni ubili (ma katelehu) ni raspeli (ma salebehu)", na jedan sasvim očit način naglašava da on nije ubijen ni na jedan način ubijanja. Saopćava se da je pokazan jedan nalik na Isaa, a. s., a da je on uzdignut k Allahu, dž. š. A u suri Ali 'Imran se saopćava da će Allah, dž. š., Isau, a. s., uzeti dušu i da će ga izdići k Sebi:

I kada Allah reče: "O, Isa, dušu će ti uzeti (muteveffijke) i k Sebi te uzdignuti (rafiuke) i spasit ću te od nevjernika i učinit ću da tvoji sljedbenici budu iznad nevjernika sve do Smaka svijeta... (Ali 'Imran, 55).

Način upotrebe riječi koje se u Kur'anu spominju u značenju smrti i formulacije ''uzeti dušu' iz sure Ali 'Imran su slijedeći:

1) TEVEFFA: UZETI DUŠU

Riječ "vefat", koja se spominje u navedenom ajetu, dolazi u drugim značenjima osim u značenju smrti. Analiziranje ajeta sasvim jasno iznosi da Isa, a. s., nije umro u općepoznatom značenju. U 117. ajetu sure Al-Ma'ida slučaj smrti se prenosi na slijedeći način:

"Ja sam im samo ono govorio što si mi Ti naredio: 'Klanjajte se Allahu, i mome i svome Gospodaru!' I ja sam nad njima bdio dok sam među njima bio, a kad si mi Ti dušu uzeo (teveffeyteni), Ti si ih jedini nadzirao; Ti nad svim bdiš."

Arapska riječ, koja se spominje u aktualnom ajetu i koja se u

mnogim prijevodima navodi u značenju "ubiti" ili "usmrtiti" izvedenica iz glagola "teveffa" i nema značenje smrti, već "uzimati dušu". A Kur'an nam opet saopćava da uzimanje duše ne dolazi uvijek u značenju smrti. Ilustracije radi, u ajetu u kome se koristi riječ "teveffa" govori se o "uspavljivanju", a ne smrti:

> *On vas noću uspavljuje (teveffakum) - a zna i šta ste preko dana griješili - zatim vas budi, sve dok ne dođe čas smrti. Na kraju, Njemu ćete se vratiti i On će vas o onome što ste radili obavijestiti (Al-An'am, 60).*

Riječ koja se u navedenom ajetu prevodi kao "uspavljivati" ista je kao i riječ koja se koristi u 55. ajetu poglavlja An-Nisa'. Dakle, u ova dva ajeta koristi se riječ "teveffa". S obzirom da spavanje nije smrt, onda je sasvim očito da se riječ "teveffakum", koja se koristi u navedenim ajetima, ne odnosi na smrt već da je treba prevoditi kao "Onaj ko noću uzima vaše duše". Ista riječ se u narednom ajetu koristi na slijedeći način:

> *Allah uzima duše (teveffa) u času njihove smrti (mevt), a i onih koji spavaju, pa zadržava one kojima je odredio da umru (el mevte), a ostavlja one druge do roka određenog... (Az-Zumar, 42).*



Kao što se razumije i iz prethodnog ajeta, Allah, dž. š., uzima duše onih koji spavaju, ali ih, do određenog roka, ponovo vraća onima kojima nije odredio da umru. Za ljude u ovakvom stanju ne može se reći da su mrtvi u općepoznatom značenju te riječi. Samo se nalaze u jednoj drugačijoj dimenziji, gdje im se privremeno duša odvaja od tijela. A prilikom buđenja duša im se ponovo vraća u tijelo.

U tefsiru poznatog turskog alima prof. dr. Süleymana Atesa se, također, riječ "teveffa" objašnjava na slijedeći način:

Prema onima koji kažu da se riječ 'teveffa' koristi u značenju 'sna' – a većina je tog stajališta – prijevod ajeta je u značenju "uspavat ću te". Na kraju, možemo reći da je, ulaskom u jedno stanje nalik snu, Isa, a. s., uzdignut ka Allahu, dž. š., da to nije uobičajeno stanje smrti i da je jedino riječ o jednom odvajanju iz ove uobičajene dimenzije živih bića. (Allah, dž. š., je Onaj koji najbolje zna.) (Prof. Dr. Süleyman Ates, Yüce Kur'an'in Cagdas Tefsiri, Tom 2, Str.: 49-50)

2) KATELE: UBITI

Riječ koja se u Kur'anu generalno koristi u kontekstu objašnjenja smrti je arapski glagol ''katele'', koji dolazi u značenju ''ubiti''. Glagol ''katele'' se u suri Al-Mu'min koristi na slijedeći način:

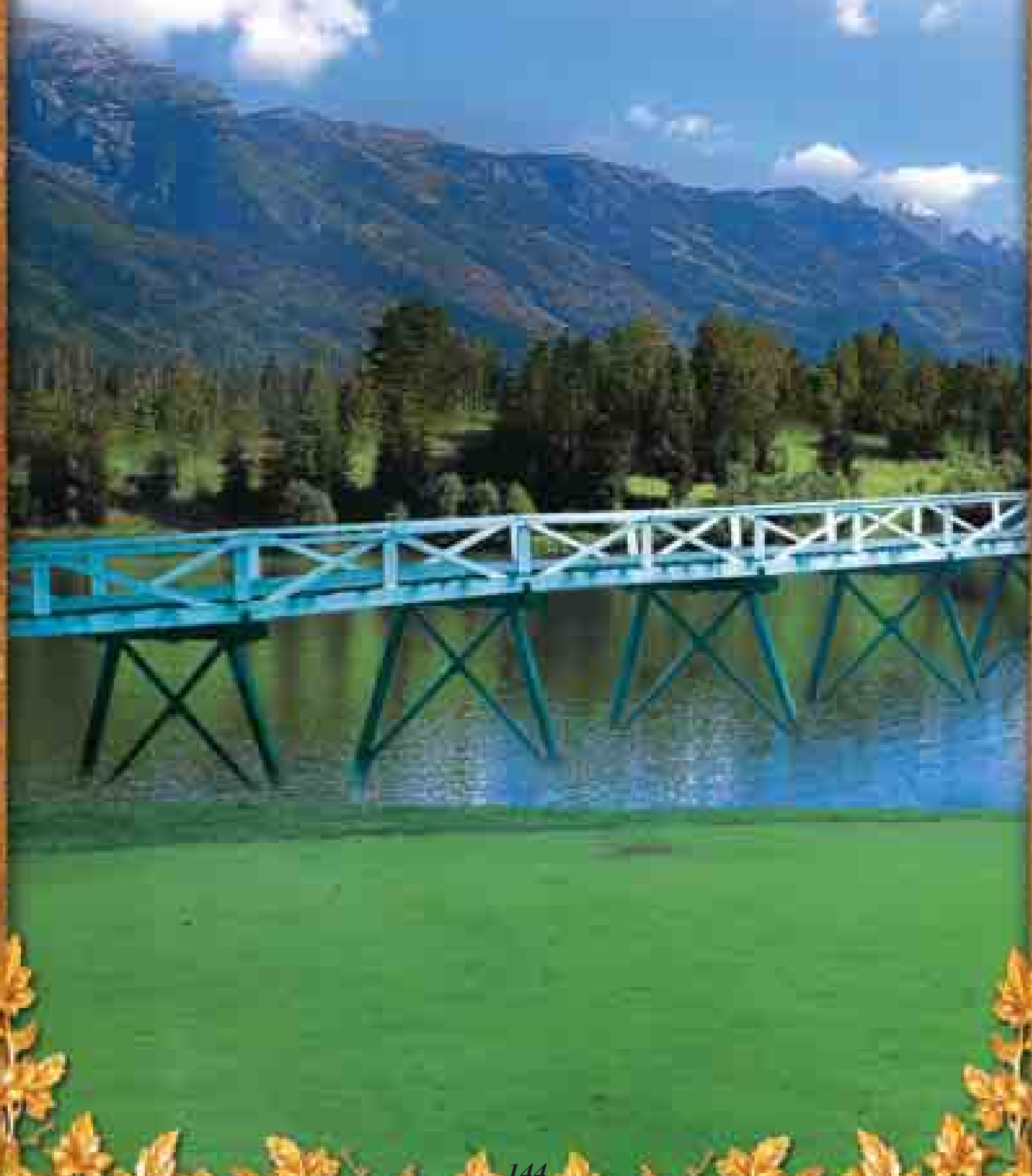
"Pustite vi meni" - reče faraon - "da ubijem Musaa (aktul), a on neka traži pomoć od Gospodara svoga... (Al-Mu'min, 26).

Formulacija ''da ubijem Musaa'' je prijevod originala koji glasi ''aktul Musa'', što je izvedenica od glagola ''katele''. A u drugom ajetu se isti glagol koristi na slijedeći način:

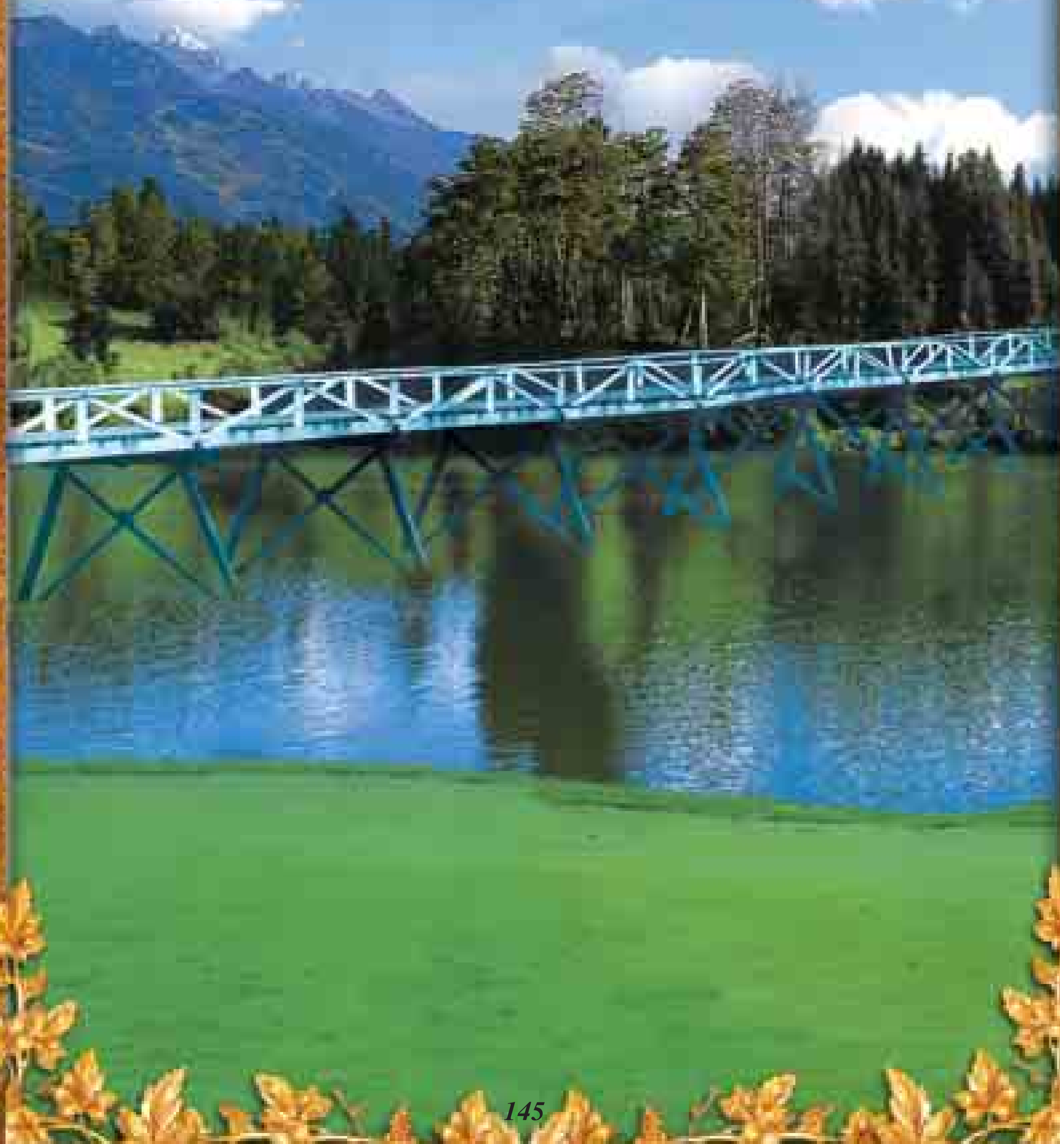
...i što su ni krive ni dužne vjerovjesnike ubijali (yaktulune)... (Al-Baqara, 61).

Riječ ''ubijali'', koja se spominje u ajetu, je prijevod ''yektulune'' i opet je to izvedenica glagola ''katele''. A, kao što je to jasno izraženo i u prijevodu, dolazi u značenju ''ubiti''.

Mi nijedan grad nismo razorili prije nego su im došli oni koji su ih opominjali da bi pouku primili; ...



Mi nismo nepravedni bili.
(Aš-Šu'ara', 208-209).



U narednim ajetima, u kojima se saopćavaju smrti pejgambera, istaknut je način upotrebe glagola ''katele''. Sve riječi čiji su originali naznačeni u zagradama imaju zajednički korijen ''katele'':

...Naredit ćemo Mi da se pribilježi ono što su oni rekli, kao i što su, ni krive ni dužne, vjerovjesnike ubijali (katlehum)... (Ali 'Imran, 181)

...I kad god vam je koji poslanik donio ono što nije godilo dušama vašim, vi ste se oholili, pa ste jedne u laž utjerivali, a druge ubijali (taktulune). (Al-Baqara, 87)

…Reci: "Pa zašto ste još davno neke Allahove vjerovjesnike ubili (taktulune), ako ste vjernici bili?'' (Al-Baqara, 91)

Onima koji ne vjeruju u Allahove dokaze i koji su vjerovjesnike, ni krive ni dužne, ubijali (yaktulune), a ubijaju (yaktulune) i ljude koji traže da se postupa pravedno, navijesti bolnu patnju. (Ali 'Imran, 21)

...pa zašto ste ih, ako istinu govorite, ubijali (kateltumuhum)?" (Ali 'Imran, 183)

…ovaj je rekao: "Sigurno ću te ubiti (leaktulenneke)!"... (Al-Ma'ida, 27)

"I kad bi ti pružio ruku svoju prema meni da me ubiješ (taktuleni), ja ne bih pružio svoju prema tebi da te ubijem (aktuleke)... (Al-Ma'ida, 28)

Ubijte (uktulu) Jusufa ili ga u kakav predio ostavite... (Yusuf, 9)

I žena faraonova reče: "On će biti radost i meni i tebi! Ne ubijte ga (la taktulu)... (Al-Qasas, 9)

"O Musa," - reče - "glavešine se dogovaraju da te ubiju (li yaktulu)... (Al-Qasas, 20)

Odgovor naroda njegova bijaše: "Ubijte ga (uktuluhu) ili spalite!"... (Al-'Ankabut, 24)

3) HALEKE: UMRIJETI

Druga riječ koja se u Kur'anu koristi u značenju smrti je glagol "haleke". Riječ ''haleke'' se u Kur'anu koristi u značenjima "umrijeti, poginuti". Ilustracije radi, u 34. ajetu sure Al-Mu'min se koristi na slijedeći način:

> ***A kad je on umro (haleke), vi ste rekli: 'Allah više neće poslije njega poslati poslanika!'... (Al-Mu'min, 34).***

Formulacija iz ajeta, koja je prevedena sa 'kad je umro', na arapskom glasi 'iza heleke' i, dakle, također ima značenje 'umrijeti'.

4) EL-MEVTE: SMRT

Druga riječ koja se u Kur'anu koristi u vezi sa smrću pejgambera je riječ 'el-mevte'. Glagol 'mate' se u Kur'anu koristi u značenju 'umrijeti'. Jedan od tih glagola koristi se u suri Saba', u vezi sa Sulejmanom, a. s.:

> ***A kad smo odredili da umre (el mevte), crv koji je bio rastočio štap njegov - upozorio ih je da je umro (mevtihi) ... (Saba', 14).***

Drugi glagol istog korijena koristi se u kontekstu Jahjaa, a. s.:

> ***I neka je mir njemu na dan kada se rodio i na dan kada je umro (yemutu) i na dan kad bude iz mrtvih ustao! (Maryam, 15).***

Glagol iz ajeta koji se prevodi sa 'umro' je arapski glagol 'yemutu'. Ista riječ koristi se i u ajetima koji govore o smrti Jakubu, a. s. U suri Al-Baqara navedena riječ koristi se na slijedeći način:

> ***Vi niste bili prisutni kada je Jakubu smrtni čas (el-mevte) došao i kada je sinove svoje upitao... (Al-Baqara, 133).***

Riječ 'el-mevte' koja se spominje u navedenom ajetu također potječe od istog korijena i ima značenje 'smrti'.

A u jednom ajetu, u vezi sa Muhammedom, a. s., istovremeno se koriste glagoli i 'katele', a i 'mate':

Muhammed je samo poslanik, a i prije njega je bilo poslanika. Ako bi on umro (mate) ili ubijen bio (kutile), zar biste se stopama svojim vratili?... (Ali 'Imran, 144).

Riječ 'mevt' koja dolazi od korijena 'mate' (umrijeti) se opet spominje i u drugim ajetima koji isto tako govore o smrtima poslanika:

..."Kamo sreće da sam ranije umrla (mittu) i da sam potpuno u zaborav pala!" - uzviknu ona (Maryam, 23).

Nijedan čovjek prije tebe nije bio besmrtan (el-hulde); ako ti umreš (mitte), zar će oni dovijeka živjeti? (Al-Anbiya', 34).

(Ibrahim, a. s.:) "(On je onaj) koji će mi život oduzeti (yumituni), i koji će me poslije oživjeti." (Aš-Šu'ara', 81).

5) HALID: BESMRTNI

Što se tiče druge riječi zastupljene u Kur'anu, koja nije glagol u direktnom značenju 'umrijeti' ili 'ubiti', je riječ 'halid', koja izražava 'besmrtnost'. Riječ 'halid', dakle, ima značenje 'trajnosti', 'vječnosti', 'besmrtnosti'. Riječ 'halid' se u suri Al-Anbiya' koristi na slijedeći način:

Mi ih nismo stvarali kao bića koja žive bez hrane, ni oni nisu besmrtni (halidiyne) bili (Al-Anbiya', 8).

6) SALEBE: RASPETI

Druga riječ koja se, prilikom objašanjavanja smrti pejgambera, koristi u Kur'anu je i glagol 'salebe' (raspeti). Glagol 'salebe' dolazi u značenjima kao što su "objesiti, raspeti na križ i pogubiti". Ovaj glagol se na slijedeći način koristi u Kur'anu:

...A nisu ga ni ubili ni raspeli (ma salebu)... (An-Nisa', 157)

...jedan od vas će gospodara svoga vinom pojiti, a drugi će

raspet biti (yuslebi)... (Yusuf, 41)

Kazna za one koji protiv Allaha i Poslanika Njegova vojuju i koji nered na Zemlji čine jeste: da budu ubijeni, ili razapeti (yusallebu)... (Al-Ma'ida, 33)

Izodsijecat ću vam, sigurno, ruke vaše i noge vaše unakrst, a onda će vas sve razapeti (usallibennekum)! (Al-A'raf, 124)

...(faraon:) "... ja ću vam, zacijelo, unakrst ruke i noge vaše odsjeći i po stablima palmi vas razapeti (usallibennekum)..'' (Ta-ha, 71)

...Viknu faraon: "...poodsijecat ću vam ruke i noge vaše unakrst i sve ću vas porazapinjati (usallibennekum)!" (Aš-Šu'ara', 49)

Kao što se vidi iz navedenih ajeta, smrt Isa, a. s., i smrti ostalih pejgambera se formuliraju međusobno veoma različitim riječima, glagolima. U kur'anskim ajetima Allah, dž. š., saopćava da Isa, a. s., nije ubijen, razapet, da je ljudima pokazan neko nalik njemu, da ga je usmrtio (odnosno, da mu je, kao u snu, uzeo dušu) i da ga je uzdigao k Sebi. Dok se za Isaa, a. s., koristi glagol 'teveffa', koji dolazi u značenju 'uzeti dušu', za druge pejgambere se koriste formulacije 'katele' ili 'mevt' koje izražavaju uobičajeno usmrćivanje. A sve ove činjenice nas još jednom upućuju na izuzetnost stanja Isa, a. s.

Na kraju, možemo reći da je, ulaskom u jedno stanje nalik snu, Isa, a. s., uzdignut ka Allahu, dž. š., da to nije uobičajeno stanje smrti i da je jedino riječ o jednom odvajanju iz ove uobičajene dimenzije živih bića. A Allah, dž. š., je Onaj koji najbolje zna.

Da riječ "vefat", koja se spominje u navedenom ajetu, dolazi u drugim značenjima osim u značenju smrti, vidjet ćemo u narednim poglavljima. A drugi dokaz koji skreće pažnju na ovo pitanje jesu formulacije koje se u Kur'anu koriste u kontekstu smrti ostalih poslanika. Formulacije koje se u Kur'anu koriste za smrt ili ubistvo

poslanika veoma su jasne. Ilustracije radi, u 155. ajetu sure An-Nisa' vidimo sasvim očit primjer toga: "Ali zato što su zavjet prekršili i što u Allahove dokaze nisu povjerovali, što su ni krive ni dužne vjerovjesnike ubijali..." Međutim, korištenjem jedne veoma nedvojbene formulacije "a nisu ga ni ubili ni raspeli" u Kur'anu se naglašava da Isa, a. s., ni na kakav način nije ubijen.



POVRATAK ISAA, A. S., NA ZEMLJU

Iz onoga što je izneseno do ovog poglavlja jasno proističe da Isa, a. s., nije umro i da je uzdignut ka Allahu, dž. š. Međutim, postoji još jedno veoma bitno pitanje na koje se skreće pažnja u Kur'anu: Isa, a. s., će se ponovo vratiti na Zemlju!

Pitanje da će se Isa, a. s., ponovo vratiti na Zemlju u Kur'anu je saopćeno na jedan veoma jasan način. U vezi sa ovim pitanjem se u nizu kur'anskih ajeta nalaze kategorične formulacije. Ovi dokazi koji se saopćavaju u Kur'anu su slijedeći:

(I)

Prvi od kur'anskih ajeta koji nose znakove Isaovog ponovnog dolaska na Zemlju je 55. ajet sure Ali 'Imran:

> ***I kada Allah reče: "O, Isa, dušu će ti uzeti i k Sebi te uzdignuti i spasit ću te od nevjernika <u>i učinit ću da tvoji sljedbenici budu iznad nevjernika sve do Smaka svijeta.</u> Meni ćete se, poslije, svi povratiti i Ja ću vam o onome u čemu se niste slagali presuditi (Ali 'Imran, 55).***

Sasvim je nedvojbeno da veliku pažnju privlači formulacija "učinit ću da tvoji sljedbenici budu iznad nevjernika sve do Smaka svijeta" koja se spominje u navedenom ajetu. U Kur'anu se, dakle, spominje postojanje stvarnih sljedbenika Isaa, a. s., koji će do Sudnjeg dana biti iznad nevjernika. Dobro, a ko su ti sljedbenici? Da li su to pristalice Isaove koje su živjele u njegovom periodu, ili su to, pak, kršćani koji danas žive?

U vrijeme života Isa, a. s., broj njegovih pristalica bio je veoma mali, a nakon njegovog odvajanja od Zemlje počela je i jedna brza

degeneracija vjere. Osim toga, Isaove pristalice bile su primorane živjeti pod veoma ozbiljnim presijama. Pošto nisu imali nikakvu političku moć i utjecaj, u naredna dva stoljeća istim presijama bili su podvrgnuti i oni koji su vjerovali u Isaa (kršćani). U tom slučaju, ne možemo reći da su kršćani, koji su živjeli u prošlosti, bili iznad nevjernika i da se ovaj dio navedenog ajeta odnosi na njih.

A pogledamo li potonje, odnosno današnje kršćane, uočit ćemo da je bit kršćanstva izopačena, da se formirala jedna vjera različita od istinske vjere koju je propagirao Isa, a. s. Usvojeno je izopačeno ubjeđenje da je Isa, a. s., Božiji sin i prihvaćena vjera u sveto trojstvo (Otac, Sin i Sveti duh). U tom slučaju, ni današnje kršćane, koji su se vidno udaljili od originalne vjere, ne možemo prihvatiti kao Isaove sljedbenike, pošto Allah, dž. š., u mnogo kur'anskih ajeta saopćava da su nevjernici oni koji vjeruju u "sveto trojstvo":

Nevjernici su oni koji govore: "Allah je jedan od trojice!"

A samo je jedan Bog!... (Al-Ma'ida, 73).

U tom slučaju, formulacija "učinit ću da tvoji sljedbenici budu iznad nevjernika sve do Smaka svijeta" nosi jedan sasvim jasan znak i poruku: potrebu postojanja jedne zajednice koja će slijediti Isaa, a. s., i koja će živjeti do Sudnjeg dana. Sasvim je neosporno da će se jedna ovakva zajednica pojaviti nakon Isaovog ponovnog dolaska na Zemlju. A one koji ga budu slijedili tokom njegovog povratka na Zemlju, Allah, dž. š., učinit će da budu iznad nevjernika.

(II)

Nakon 156-158. ajeta sure An-Nisa', koje smo obrađivali u kontekstu naše teme, u 159. ajetu Allah, dž. š., kaže slijedeće:

I nema nijednog sljedbenika Knjige koji, kada bude umirao, neće u njega onako kako treba povjerovati, a na Sudnjem danu on će protiv njih svjedočiti (An-Nisa', 159).

Nevjernici su oni koji govore:
“Allah je jedan od trojice!”
A samo je jedan Bog!...
(Al-Ma’ida, 73).

Sasvim je nedvojbeno da veliku pažnju privlači prvi dio navedenog ajeta u kome se kaže: "I nema nijednog sljedbenika Knjige koji, kada bude umirao, neće u njega onako kako treba povjerovati". Originalna, arapska protuvrijednost dijela navedenog ajeta glasi: "... ve in min ehlil kitabi illa leyüminenne bihi kable mevtihi"

Što se tiče navedenog dijela ajeta, treba neizostavno naglasiti da pojedini mufessiri zamjenicu "njega", umjesto sa Isaom, a. s., dovode u vezu sa Kur'anom i donose komentar u smislu da će svi sljedbenici Knjige prije smrti povjerovati u Kur'an. Međutim, sasvim je nedvojbeno da se u prethodna dva ajeta ova zamjenica odnosi na Isaa, a. s.

Sura An-Nisa', 157. ajet:

I zbog riječi njihovih: "Mi smo ubili Mesiha, Isaa, sina Merjemina, Allahova poslanika!" A nisu ga ni ubili ni raspeli, već im se pričinilo. Oni koji su se o njemu u mišljenju razilazili, oni su sami o tome u sumnji bili; o tome nisu ništa pouzdano znali, samo su nagađali; a sigurno je da ga nisu ubili.

Sura An-Nisa', 158. ajet:

Već ga je Allah uzdigao Sebi. - A Allah je silan i mudar.

Ne postoji nikakav dokaz da se zamjenica "on", koja je korištena u ajetu koji slijedi iza ova dva ajeta, odnosi na bilo šta drugo osim na Isaa, a. s.

Sura An-Nisa', 159. ajet:

I nema nijednog sljedbenika Knjige koji, kada bude umirao, neće u njega onako kako treba povjerovati, a na Sudnjem danu on će protiv njih svjedočiti.

S druge strane, formulacija koja se nalazi u drugom dijelu ajeta "on će protiv njih svjedočiti" također je detalj koji privlači pažnju.

U Kur'anu se saopćava da će na Sudnjem danu protiv sebe svjedočiti ljudski jezik, ruke i noge (An-Nur, 24, Ya Sin, 65), organi čula sluha i vida i koža (Fussilat, 20-23). A što se tiče svjedočenja Kur'ana, ne postoji nijedan ajet koji govori o tome. Ako se prihvati da se prvi dio ajeta - unatoč tome što za to ne postoji nikakav gramatički ili logički dokaz - odnosi na Kur'an, tada se može tvrditi da se, također, i aktualna zamjenica "on", koja se nalazi u drugom dijelu, odnosi na Kur'an. Međutim, da bi se mogla iznijeti ta tvrdnja, potreban je jedan sasvim jasan ajet.

Obratimo li pažnju na Kur'an, uočit ćemo da se, kada ista zamjenica upućuje na Kur'an (At-Tariq, 13, At-Takwir, 19, An-Naml, 77 i Aš-Šu'ara', 192-196), prije ili poslije ajeta obavezno govori o Kur'anu. Prema tome, nije ostavljen otvoren prostor za diskusiju. Bilo bi, dakle, pogrješno reći da se određenom zamjenicom u određenom ajetu upućuje na Kur'an ako se prije, poslije ili u samom ajetu jasno ne govori o Kur'anu. Na jedan veoma jasan način ajet govori o vjerovanju u Isaa, a. s., i o njegovom svjedočenju na Sudnjem danu.

A druga tačka koju ćemo istaći u kontekstu značenja ajeta je komentar u vezi sa formulacijom "kada bude umirao". Pojedini misle da se ova formulacija odnosi na vjerovanje "pristalica Knjige u trenutku njihovog umiranja". Prema takvom komentaru, sve pristalice Knjige će, sigurno, prije svoje smrti povjerovati u Isaa, a. s. Međutim, jevreji, koji su u vrijeme Isaa, a. s., bili uvršteni u sljedbenike Knjige, ne samo da nisu povjerovali u Isaa, a. s., nego su, čak, pripremili i zamku da ga ubiju. Bilo bi nerealno tvrditi da su jevreji i kršćani koji su živjeli nakon Isaa, a. s., vjerovali u Isaa na način kako to saopćava Kur'an.

Na kraju, kada na jedan zdrav način analiziramo ajet, dolazimo do zaključka da njegovo značenje glasi: "Prije smrti Isaa, a. s., svi sljedbenici Knjige će povjerovati u njega."

A kada se ajetu pristupi u tom, stvarnom značenju, susrest ćemo se sa veoma jasnim činjenicama.

Prvo, sasvim je očito da se u ajetu govori o budućnosti, pošto je u pitanju Isaova smrt - pošto on još nije umro, Allah, dž. š., ga je samo Sebi uzdigao. Isa, a. s., ponovo će doći na Zemlju i, kao svaki čovjek, živjet će i umrijeti. Drugo, riječ je o vjerovanju u Isaa svih sljedbenika Knjige, a to je slučaj koji se još nije dogodio, ali za koji se saopćava da će se neizostavno desiti.

Prema tome, Isa, a. s., je osoba na koju se upućuje zamjenicom u dijelu ajeta u kome se kaže "kada bude umirao". Sljedbenici Knjige će ga vidjeti i prepoznati, u toku života će mu biti poslušni, a Isa, a. s., će im biti svjedok na Sudnjem danu. A Allah, dž. š., je Onaj koji sve najbolje zna.



(III)

Drugi ajet koji je u vezi sa Isaovim povratkom na Zemlju u ahir-i zemanu je 61. ajet sure Az-Zuhruf.

Od 57. ajeta spomenutog poglavlja uzastopno se govori o Isau, a. s:

A kad je narodu tvome kao primjer naveden sin Merjemin, odjednom su oni, zbog toga, zagalamili i rekli: "Da li su bolji naši kumiri ili on?" A naveli su ti ga kao primjer samo zato da bi spor izazvali, jer su oni narod svađalački.

On je bio samo rob koga smo Mi poslanstvom nagradili i primjerom za pouku sinovima Israilovim učinili, a da hoćemo, mogli bismo neke od vas u meleke pretvoriti da vas oni na Zemlji naslijede (Az-Zuhruf, 57-60).



U 61. ajetu koji slijedi odmah nakon ovih ajeta saopćava se da će Isa, a. s., biti predznak Smaka svijeta:

I (on) je predznak Smaka svijeta, zato nikako ne sumnjajte u nj i slijedite uputstvo Moje, to je Pravi Put (Az-Zuhruf, 61).

Možemo reći da ovaj ajet nosi sasvim očit znak o Isaovom povratku na Zemlju pred Smak svijeta (ahir-i zeman) pošto je Isa, a. s., živio 600 godina prije obja-vljivanja Kur'ana. Prema tome, njegov prvi život, odnosno njegov prvi boravak na Zemlji ne možemo shvatiti kao "predznak Smaka svijeta". Značenje na koje upućuje ajet je da će se, u ahir-i zemanu, odnosno u posljednjem periodu pred Smak svijeta, Isa, a. s., vratiti na Zemlju i da će to biti jedan od predznaka Smaka svijeta. A Allah, dž. š., je Onaj koji najbolje zna.

Postoje oni koju zmjenicu "hu" (on), koja se spominje u aktualnom dijelu ajeta "I (on) je predznak Smaka svijeta" (Innehu le 'ilmun li's-sa'ati), prevode i komentiraju u značenju Kur'ana. Međutim, kao što smo i prethodno istakli, kada se zamjenica "hu" koristi u značenju Kur'ana, onda se u prethodnom, potonjem ili u aktualnom ajetu obavezno nalaze i druge formulacije koje direktno govore o Kur'anu. U drugom kontekstu se zamjenicom "hu" ne govori o Kur'anu. Osim toga, obrati li se pažnja na prethodni ajet, vidjet će se da se zamjenica "on" na jedan očit način odnosi na Isaa, a. s:

"On je bio samo rob koga smo Mi poslanstvom nagradili i primjerom za pouku sinovima Israilovim učinili."

Što se tiče onih koji tvrde da se aktualna zamjenica odnosi na Kur'an, oni kao dokaz svog stava iznose formulaciju iz nastavka ajeta: "zato nikako ne sumnjajte u nj i slijedite uputstvo Moje". Međutim, ajeti prije ove formulacije u potpunosti govore o Isau, a. s. Iz tog razloga, daleko je logičnije da je zamjenica "hu" u vezi sa prethodnim ajetima i da se odnosi na Isaa, a. s. Upravo, oslanjajući



se i na ajete, a i na sahih hadise, i veliki islamski alimi također ističu da se ova zamjenica odnosi na Isaa, a. s. U tefsiru poznatog turskog alima Elmalili Hamdi Yazira stoji slijedeće objašnjenje:

"Nesumnjivo, on je predznak Smaka svijeta, alamet i dokaz koji će saopćiti da će doći Sat, da će se mrtvi poživjeti i ustati. Pošto, obzirom da se u hadisu govori o njemu kao dokazu da će se desiti Smak svijeta, mudžizi njegovog pojavljivanja, oživljavanja, a i ustajanja mrtvih, Isa, a. s., je predznak Smaka svijeta." (http://www.kuranikerim. com/telmalili/zuhruf.htm)

(IV)

Drugi ajeti koji upozoravaju na povratak Isaa, a. s., glase:

A kada meleki rekoše: "O, Merjema, Allah ti javlja radosnu vijest, od Njega Riječ: ime će mu biti Mesih, Isa, sin Merjemin, bit će viđen i na ovome i na onome svijetu i

jedan od Allahu bliskih; on će govoriti ljudima još u kolijevci, a i kao odrastao, i bit će čestit"- ona reče: "Gospodaru moj, kako ću imati dijete kada me nijedan muškarac nije dodirnuo?!" - "Eto tako" - reče - "Allah stvara što On hoće. Kada nešto odluči, On samo za to rekne: 'Budi!' - i ono bude." I poučit će ga Knjizi i mudrosti, i Tevratu i Indžilu (Ali 'Imran, 45-48).

U navedenim ajetima saopćava se da će Allah, dž. š., poučiti Isaa, a. s., Tevratu, Indžilu i "Knjizi". Nesumnjivo, veoma je bitno o kojoj knjizi je riječ. Ista formulacija koristi se i u 110. ajetu sure Al-Ma'ida:

Kad Allah rekne: "O, Isa, sine Merjemin, sjeti se blagodati Moje prema tebi i majci tvojoj: kada sam te Džibrilom pomogao pa si s ljudima, u bešici i kao zreo muž, razgovarao; i kada sam te Knjizi i mudrosti, i Tevratu i Indžilu naučio; i kada si, voljom Mojom, od blata nešto poput ptice napravio... (Al-Ma'ida, 110).

Kada analiziramo riječ "Knjiga" koja je korištena u oba ova ajeta, vidjet ćemo da se tom riječju upućuje na Kur'an. U ajetima se saopćava da je, pored Tevrata i Indžila, Kur'an posljednja Božija Knjiga. (Zebur, koji je objavljen Davud, a. s., nalazi se u Starom zavjetu.) Pored toga, opet u jednom drugom kur'anskom ajetu, u 3. ajetu poglavlja Ali 'Imran, pored Tevrata i Indžila, riječ "knjiga" korištena je u značenju Kur'ana:

Allah je - nema Boga osim Njega - Živi i Vječni! On tebi objavljuje Knjigu, pravu istinu, koja prethodne potvrduje, a Tevrat i Indžil objavio je još prije... (Ali 'Imran, 2-4)

A drugi ajeti, u kojima se riječju 'knjiga' upozorava na Kur'an, glase:

A kada im Knjiga od Allaha dolazi, koja priznaje kao istinitu Knjigu (Tevrat) koju imaju oni - a još ranije su pomoć protiv mnogobožaca molili - i kada im dolazi ono što im je poznato, oni u to neće da vjeruju, i neka zato stigne nevjernike Allahovo prokletstvo! (Al-Baqara, 89).



Mi smo vam jednog od vas kao Poslanika poslali, da vam riječi Naše kazuje i da vas očisti i da vas Knjizi i mudrosti pouči i da vas ono što niste znali nauči (Al-Baqara, 151).

U tom slučaju, možemo shvatiti da je Kur'an treća Knjiga kojoj će biti poučen Isa, a. s., a to će biti moguće jedino u ahir-i zemanu, nakon njegovog ponovnog dolaska na Zemlju pošto je Isa, a. s., živio 600 godina prije objave Kur'ana. Obratimo li pažnju na hadise Muhammeda, a. s., uočit ćemo da će se Isa, a.s., prilikom drugog dolaska na Svijet, upravljati prema Kur'anu, a ne prema Indžilu, a to je u potpunom skladu sa značenjem aktualnih ajeta. Nesumnjivo, Allah, dž. š., je Onaj koji najbolje zna.

(V)

Pored svega navedenog, sasvim je moguće da i ajet "Isaov slučaj je u Allaha isti kao i slučaj Ademov..." (Ali 'Imran, 59) upućuje na povratak Isaa, a. s. Mufessiri generalno skreću pažnju na odliku da su oba ova poslanika na svijet došla bez oca; da je Adem, a. s., stvoren od zemlje, Allahovom naredbom "budi!" i da je, opet Allahovom naredbom "budi!", Isa, a. s., rođen bez oca. Međutim, ajet može imati i drugo upozorenje. Kako god je Adem, a. s., spušten iz Dženneta na Zemlju, isto tako će možda i Isa, a. s., biti spušten na Zemlju pred smak svijeta. A Allah, dž. š., je Onaj koji najbolje zna.

Kao što se vidi, kur'anski ajeti koji su u vezi sa Isaovim, a. s., povratkom na Zemlju sasvim su jasni i podstiču na razmišljanje. Ni za jednog Božijeg poslanika koji se spominje u Kur'anu nisu korišteni izrazi slični ovima. Osim toga, nijedan pejgamber nije spominjan kao "predznak Smaka svijeta" i nijedna formulacija, korištena za ostale poslanike, ne sadržava bilo kakvo značenje koje bi upućivalo na njihov povratak na Zemlju. Međutim, svi ti izrazi korišteni su za Isaa, a. s. A značenje toga sasvim je očito.

(VI)

Drugi kur'anski ajet koji govori o smrti Isaa, a. s., nalazi se u suri Maryam i glasi:

"I neka je mir nada mnom na dan kada sam se rodio i na dan kada budem umro i na dan kada budem iz mrtvih ustajao!" (Maryam, 33).

analizira li se ovaj ajet zajedno sa 55. ajetom sure Ali 'Imran, uvidjet će se da oni išarete na veoma bitnu činjenicu. U 55. ajetu sure Ali 'Imran govori se o tome da je Isa, a. s., uzdignut kod Allaha, dž. š. U ovom ajetu se, isto tako, ne govori o smrti ili ubistvu. Međutim, u 33. ajetu sure Maryam govori se o danu kada Isa, a. s., bude umro. A ta smrt bit će moguća jedino nakon Isaovog drugog dolaska na Zemlju i nakon što izvjesno vrijeme bude živio na Zemlji. Bu ikinci ölüm ise ancak Hz. ‹sa'n›n ikinci kez dünyaya geliŖi ve bir süre yaŖad›ktan sonra vefat etmesiyle mümkün olabilir. Allah, dž. š., je Onaj koji najbolje zna.

(VII)

Što se tiče drugog dokaza o Isaovom ponovnom dolasku na Zemlju, to je riječ 'kehlen' koja se spominje u 110. ajetu sure Al-Ma'ida i 46. ajetu sure Ali 'Imran. U aktualnim ajetima se kaže slijedeće:

Kad Allah rekne: "O Isa, sine Merjemin, sjeti se blagodati Moje prema tebi i majci tvojoj: kada sam te Džibrilom pomogao pa si s ljudima, u bešici i kao zreo muž, razgovarao..." (Al-Ma'ida, 110).

"On će govoriti ljudima još u kolijevci, a i kao odrastao, i bit će čestit" (Ali 'Imran, 46).

Ova riječ korištena je u Kur'anu samo u ova dva ajeta i samo za Isaa, a. s. Značenje riječi 'kehlen' koja je korištena da bi se izrazilo Isaova, a. s., punoljetnost, je ''neko između trideset i pedeset godina,

ko je okončao period mladosti i zakoračio u starost, dostigao zrelost''. Ova riječ se među islamskim alimima jednoglasno prevodi u smislu ''upozorenja na period starosti nakon 35 godina''.

Islamski alimi, koji tvrde da je Isa, a. s., u ranim godinama, početkom tridesetih, podignut na nebo i da će nakon povratka na Zemlju živjeti četrdeset godina, što se temelji na hadisu kojeg prenosi Ibni Abbas, govore da će Isaov, a. s., period starosti biti nakon ponovnog dolaska na Svijet i da je, prema tome, ovaj ajet dokaz Isaovog, a. s., povratka (Muhammed Halil Herras, Faslu'l-Makal fi Ref'I Isa Hayyen ve Nuzulihi ve Katlihi'd-Deccal, Mektebetu's Sunne, Kahire, 1990, str. 20).

Da je ovaj komentar islamski alima umjesan, jednostavno će se uočiti ukoliko se pažljivo analiziraju navedeni ajeti.

Obrati li se, pak, pažnja na kur'anske ajete, uvidjet će se da je ova formulacija korištena jedino za Isa, a. s. Svi pejgamberi su pričali sa narodom, pozivali ih u vjeru u Allaha, dž. š. Isto tako, svi oni su obavezu poslanstva obavili u periodu pune zrelosti. Međutim, ova formulacija se u Kur'anu ne koristi za ostale pejgambere. Ova formulacija koristi se jedino za Isaa, a. s., i formulira jedno neuobičajeno (mudžizevi) stanje, pošto formulacije ''u bešici'' i ''kao zreo'', koje u ajetima dolaze jedna iza druge, skreću pažnju na dva velika čudotvorna (mudžizevi) vremena.

Upravo, aktualne formulacije iz navedenih ajeta Imam Taberi na slijedeći način objašnjava u svom djelu Taberi Tefsiri:

''Ove formulacije (Al-Ma'ida, 110), išarete na to da će, da bi upotpunio svoj život i uspio pričati sa ljudima, Isa, a. s., biti spušten sa neba. Pošto, on je u mladosti podignut na nebo...

U ovom ajetu (Ali 'Imran, 46), postoje dokazi da je Isa, a. s., u životu, a tog mišljenja je i ehl-i sunnet. Pošto, u ajetu se govori o tome da će on i kao zreo čovjek pričati sa ljudima. A njegova potpuna zrelost će biti jedino nakon njegovog silaska sa neba na Zemlju'' (Imam Taberi, Taberi Tefsiri, tom 2, str. 528; tom 1, str. 247).

Međutim, određeni ljudi donose komentar udaljavajući se od istinskog značenja riječi ''zreo'' i ne analiziraju je u okvirima generalne logike Kur'ana. Oni iznose da su pejgamberi ljudi koji su u svim dobima sreli i da se, prema tome, ovom formulacijom išareti na cijele živote pejgambera. Nesumnjivo je da su pejgamberi zrele i formirane



ličnosti, ali Allah, dž. š., u suri Al-Ahkaf upozorava da su četrdesete godine doba zrelosti i muževnosti. U ajetu se kaže slijedeće:

Čovjeka smo zadužili da roditeljima svojim čini dobro; majka njegova s mukom ga nosi i u mukama ga rađa, nosi ga i doji trideset mjeseci. A kad dospije u muževno doba i kad dostigne četrdeset godina, on rekne: "Gospodaru moj, dozvoli Mi da ti budem zahvalan na blagodati koju si darovao meni i roditeljima mojim, i pomozi mi da činim dobra djela kojima ćeš zadovoljan biti, i učini dobrim potomke moje; ja se, zaista, kajem i odan sam Tebi" (Al-Ahkaf, 15).

Prema tome, i objašnjenja riječi "kehlen", poput ostalih podataka sadržanih u Kur'anu, išarete na Isaov, a. s., povratak na Zemlju. A Allah, dž. š., je Onaj koji najbolje zna.

U Kur'anu postoje i drugi primjeri onih koji su se nakon stotina godina ponovo vratili na Zemlju.



Čovjek oživljen nakon sto godina

Jedan od tih primjera je u vezi sa životom onoga spomenutog u suri Al-Baqarah, a za koga se kaže da je ''stotinu godina proveo mrtav'':

> ***Ili za onoga koji je, prolazeći pored jednog do temelja porušenog grada, povikao: "Kako će Allah oživiti ove što su pomrli?" I Allah učini te on umre i tako ostade stotinu godina, a onda ga oživi i zapita: "Koliko si ostao?" - "Dan ili dio dana" - odgovori. "Ne" - reče On - "ostao si stotinu godina. Pogledaj jelo svoje i piće svoje - nije se pokvarilo; a pogledaj i magarca svoga - da te učinim dokazom ljudima - a pogledaj i kosti - vidi kako ih sastavljamo, a onda ih mesom oblažemo." I kad njemu bi jasno, on povika: "Ja znam da Allah sve može!" (Al-Baqara, 259).***

Kao što smo istakli na prethodnim stranama, u Kur'anu se spominje da je Isau, a. s., izvađena duša, a u ajetu kojeg smo prethodno naveli u pitanju je bukvalna smrt (mevt). Prema tome, da je čak i osoba, koja je bukvalno umrla, ponovo oživljena Allahovom voljom činjenica je koja je saopćena Kur'anom. U Kur'anu se, također, ističu i drugi primjeri slični ovome.

Buđenje stanovnika pećine nakon niza godina

A drugi primjer koji upućuje na našu temu je primjer iz kur'anskog kazivanja o "stanovnicima pećine".

U ovom kazivanju se govori o grupi mladića koji su se, radi zaštite od tiranije ateističke vlasti u doba u kome su živjeli, sklonili u pećinu i da su, nakon dugogodišnjeg sna ponovo probuđeni. Ajeti glase:

> ***Kad se nekoliko momaka u pećini sklonilo pa reklo: "Gospodaru naš, daj nam Svoju milost i pruži nam u ovom našem postupku prisebnost", Mi smo ih u pećini tvrdo uspavali za dugo godina (Al-Kahf, 10-11).***

I pomislio bi da su budni, ali oni su spavali; i Mi smo ih prevrtali sad na desnu, sad na lijevu stranu, a pas njihov, opruženih prednjih šapa, na ulazu je ležao; da si ih vidio, od njih bi pobjegao i strah bi te uhvatio. I Mi smo ih, isto tako, probudili da bi jedne druge pitali. "Koliko ste ovdje ostali?" - upita jedan od njih. - "Ostali smo dan ili dio dana" - odgovoriše. "Gospodar vaš najbolje zna koliko ste ostali" - rekoše. "Pošaljite jednog od vas s ovim srebrenjacima vašim u grad, pa nek vidi u koga je najčistije jelo i neka vam od njega donese hrane i neka bude ljubazan i neka nikome ne govori ništa o vama (Al-Kahf, 18-19).

U Kur'anu se precizno ne saopćava broj godina koje su mladići proveli u pećini. Vrijeme njihovog boravka u pećini označeno je sa "dugo godina", iz čega je razumljivo da taj period nije kratak. Osim toga, procjene ljudi vezane za period sna također kažu da je to veoma veliki period, 309 godina:

A oni su ostali u pećini svojoj tri stotine i još devet godina. Reci: "Allah najbolje zna koliko su ostali; tajne nebesa i Zemlje jedino On zna. Kako On sve vidi, kako On sve čuje! Oni nemaju drugog zaštitnika osim Njega, a On ne uzima nikoga u odlukama Svojim kao ortaka" (Al-Kahf, 25-26).

Naravno, ovdje nije bitno da li je period dug ili nije. Detalj koji je trenutno za nas bitan je činjenica da Allah, dž. š., određene ljude ponovo oživljava nakon što ih, uspavljivanjem ili uzimanjem duše, udalji od ovosvjetskog života. Njihov povratak u život je poput ljudi koji se bude iza sna. I Isa, a. s., jedan je od ovih ljudi i, kada dođe vrijeme za to, ponovo će živjeti na Zemlji, a nakon što obavi svoju misiju, u skladu sa odredbom: "Na njoj ćete živjeti, na njoj ćete umirati i iz nje oživljeni biti" - reče On" (Al-A'raf, 25), umrijet će kao i svi ostali ljudi.

ISA, A. S., U DJELU RISALE-I NUR

Jedan od najvećih islamskih učenjaka našeg proteklog stoljeća, Bediuzzaman Said Nursi, u jednom kur'anskom tefsiru, Risale-i Nur, posvetio je veliki značaj ahir-i zemanu i Isaovom, a. s., povratku na Zemlju.

Činjenica je da se, u mnogim pitanjima, muslimanske zajednice današnjice nalaze u međusobno različitim idejnim sklopovima. Međutim, činjenica koju prihvataju mnogobrojni muslimani različitih kultura je da Bediuzzaman predstavlja najistaknutijeg alima u 13. stoljeću po Hidžri. Upravo iz tog razloga, detaljna objašnjenja koja je u kontekstu ahir-i zemana iznio Bediuzzaman imaju veliki značaj za muslimane.

U svojim saopćenjima vezanim za ahir-i zeman Bediuzzaman naglašava da će dvije velike filozofske struje izazvati veliki nered na Zemlji i da će te struje ulagati velike i nesebične napore u cilju nametanja ateizma. Prva od ovih struja je ona koja će raditi na unutarnjem razaranju islamskog morala. Što se tiče druge struje, ona predstavlja materijalističko i prirodno poimanje, odnosno materijalizam i naturalizam. (Naturalizam je također poznat kao filozofska dimenzija Darwinove teorije evolucije!) Oni otvoreno negiraju postojanje Boga i tvrde da je materija oduvijek postojala, da je neuništiva i da je život slučajno nastao iz neživota.

Ova definicija, naravno, isto tako obrazuje i osnovu svih idejnih struja koje negiraju postojanje Boga. Od najstarijih vremena materijalisti su istupali protiv svih Božanskih vjera, borili su se protiv onih koji bi im se isprijeéi na tom putu, tiranizirali su narod, iza-

zivali ratove i zauzimali mjesto u prvim redovima svakojakih degeneracija.

A kada se ponovo vrati na Zemlju, Isa, a. s., će voditi borbu protiv ovih materijalističkih i naturalističkih tendencija i, uz Božiju pomoć, izvojevat će pobjedu nad njima. U svojim sabranim djelima Bediuzzaman na slijedeći način skreće pažnju na ovu materijalističku tendenciju:

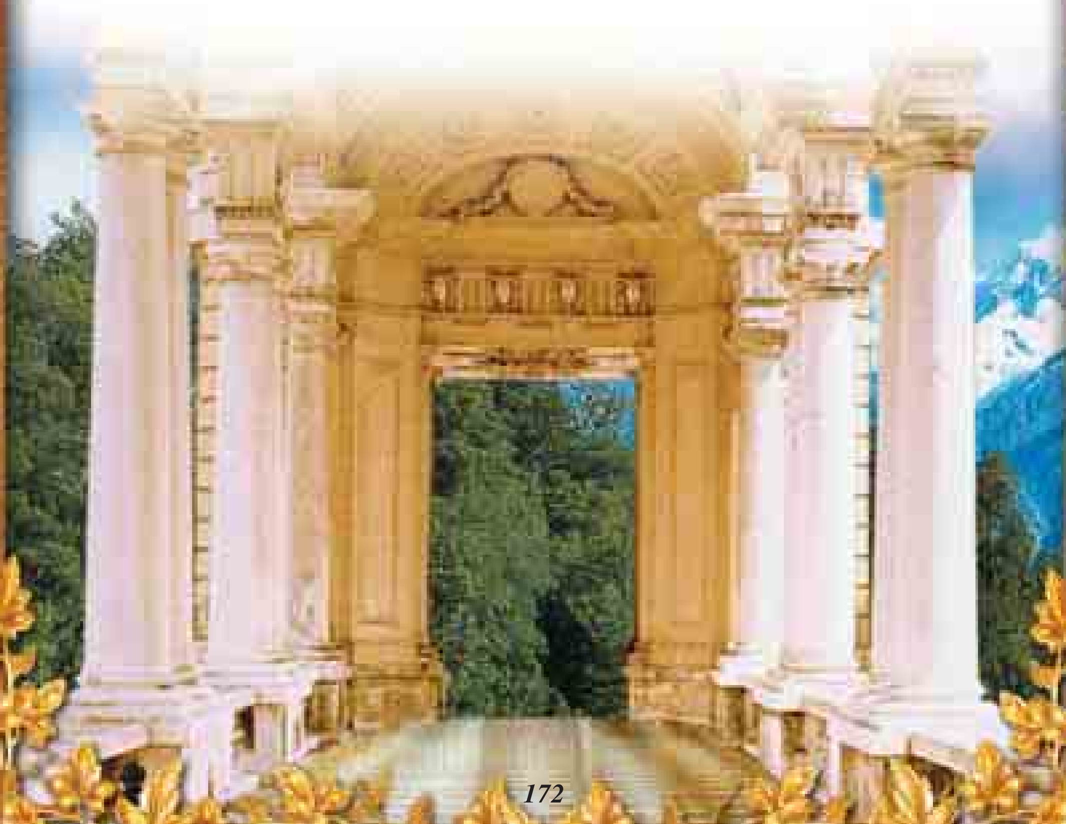
> *Što se tiče druge tendecije, riječ je o ateističkoj - surovoj - tendenciji koja će se formirati u ishodu materijalističke filozofije i razviti u ahir-i zemanu; doći će na jedan stepen negiranja vjere u Boga (Mektubat, str. 53).*

Bediuzzaman saopćava radosnu vijest da će, u jednom ovakvom periodu gdje vlada ateizam, Isa, a. s., ponovo doći na Zemlju. Kao što ćemo to vidjeti i u narednom citatu Bediuzzaman, tokom drugog boravka na Zemlji Isa, a. s., će postupati prema Kur'anu. Kršćanstvo će očistiti od svih praznovjerja i ujedinjenjem kršćanstva i islama, zaživljavanjem kur'anskog morala, nadvladat će ateističke tendencije. Ono što se o ovom pitanju prenosi u Risale-i nuru glasi:

> *Eto, u jednom takvom vremenu, u trenutku kada ove tendencije budu veoma jake, pojavit će se stvarno kršćanstvo koje se sastoji od Isaovog, a. s., moralnog karaktera, odnosno Božija milost će se spustiti sa neba. Trenutno kršćanstvo će se, pred tom istinom, očistiti od praznovjerja i iskvarenosti, ujedinit će se sa istinskim islamom. U moralnom smislu, kršćanstvo će se, na jedan način, preobraziti u islam. I, pridržavajući se Kur'ana, kršćanstvo će biti na stepenu potčinjenog, a islam onaj kome se potčinjava. Stvarna vjera će naći jednu veliku moć u ishodu ovog ujedinjenja. Kršćanstvo i islam, koji su u stanju odvojenosti nemoćni naspram ateističkih tendencija, nakon ujedinjenja postići ?e moć kojom će poraziti i razbiti ateističku tendenciju. Pozivajući se na riječi*

Svemogućeg, povjerljivi vijesnik saopćio je da će na čelo te istinske vjere doći Isa, a. s., koji se fizički nalazi u svijetu nebesa. Pošto je rekao, istina je; pošto je Svemogući obećao, sigurno će to i uraditi (Mektubat, str. 53-54).

U svim svojim saopćenjima u kojima govori o Isaovom, a. s., povratku na Zemlju, Bediuzzaman Said Nursi napominje da će on uništiti sve ateističke sisteme tog vremena i da će, prilikom toga, uživati veliku podršku muslimana. Savezništvom sa uglednom osobom koja je preuzela ulogu liderstva u propagiranju kur'anskog morala u islamskom svijetu, Isa, a. s., će dotući tiraniju ateističkih režima.



KAKO MOŽEMO PREPOZNATI ISAA, A. S?

Ko će moći prepoznati Isaa, a. s?

U prethodnim poglavljima smo, na dokazima iz Kur'ana, iznijeli da Isa, a. s., nije umro, da je uzdignut kod Allaha i da će se ponovo vratiti na Zemlju. Naravno da će, nakon svega ovoga, pitanje: "Kako će biti jasno ko je Isa, a. s., i preko kojih odlika će ga biti moguće prepoznati kada ponovo dođe na Zemlju?" biti prvo koje će čitalac postaviti. Kur'an je, opet, jedini izvor na koji se možemo pozvati u aktualnom kontekstu.

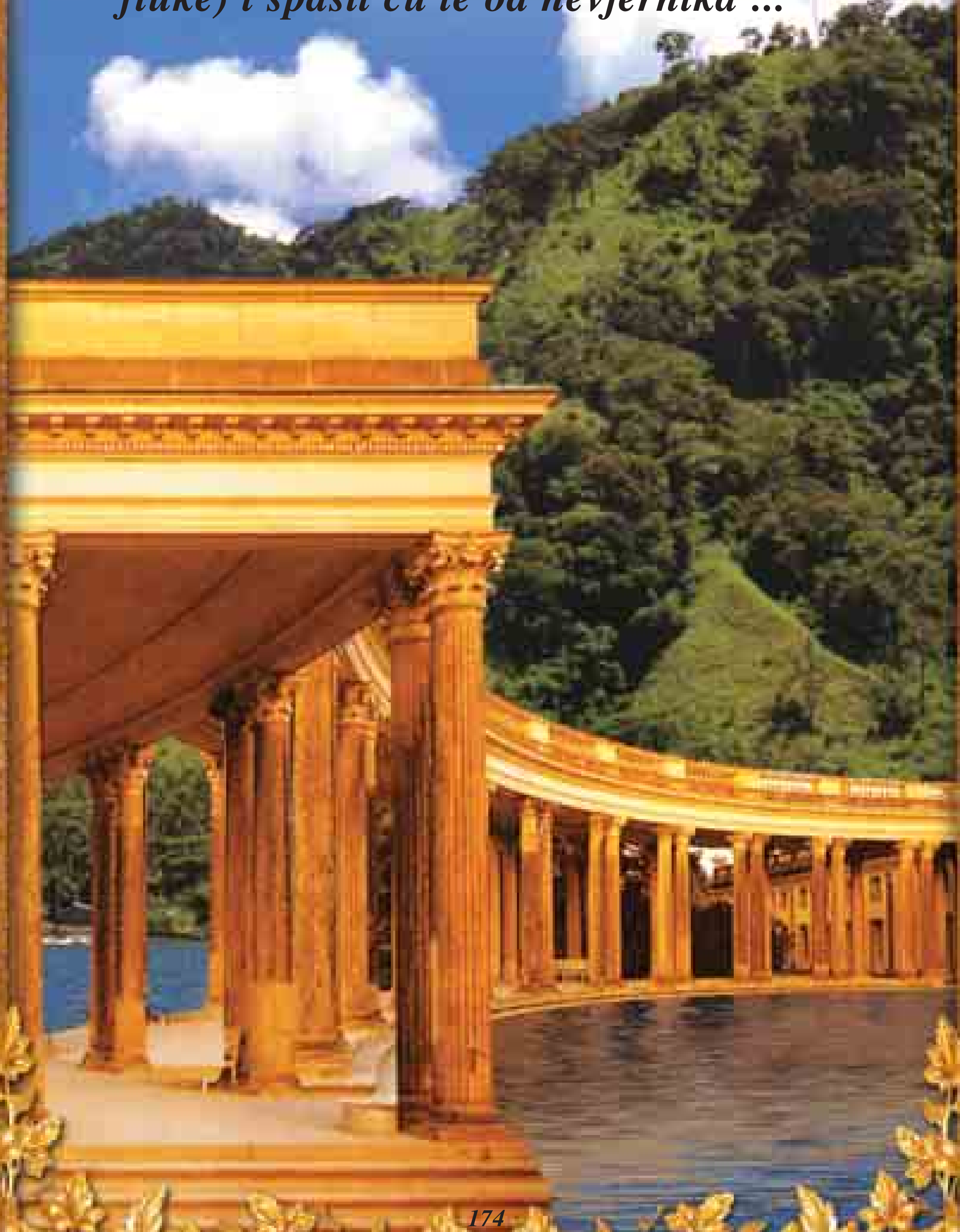
Jedna od odlika Kur'ana je ta što se u određenim kazivanjima i ajetima daju različita saopćenja o proteklim poslanicima. U kur'anskim ajetima moguće je naći niz zajedničkih znakova u vezi sa poslanicima i odabranim vjernicima. Štaviše, u kur'anskim ajetima moguće je i pojedinačno pronalaženje svih odlika vjernika. S tim u vezi, izvanredne odlike imana Isaa, a. s., mogu se otkriti pozivanjem na Kur'an. Prema tome, analiziranjem ovih izuzetnih odlika koje uoče u Kur'anu iskreni vjernici moći će ga prepoznati.

Međutim, u ovom momentu ne smije se gubiti iz vida da možda svi neće moći prepoznati Isaa, a. s. S tim u vezi, Bediuzzaman Said Nursi kaže slijedeće:

> ***Kada dođe, ne moraju svi znati da je on Isa, a. s. Svjetlom imana prepoznat će ga njegovi bližnji i ugledni vjernici. Inače, sasvim je očito da ga neće svi prepoznati (Mektubat, str. 54).***

Kao što se vidi iz navedenog citata, Bediuzzaman je, također, saopćio da će, prvih godina nakon povratka Isaa, a. s., moći prepoznati

I kada Allah reče: "O, Isa, dušu će ti uzeti (muteveffijke) i k Sebi te uzdignuti (rafiuke) i spasit ću te od nevjernika ...



... i učinit ću da tvoji sljedbenici budu iznad nevjernika sve do Smaka svije-ta... (Ali 'Imran, 55)

samo njemu bliski krugovi. Što se tiče ovog prepoznavanja, istakao je da će to biti moguće jedino uz pomoć 'svjetlosti imana'. Naravno, ovdje je potrebno osvrnuti se na to šta je on podrazumijevao pod tim terminom. 'Svjetlost imana' odlika je kojom je Allah, dž. š., obdario one koji vjeruju u Njegovo postojanje i jedinost i koji se pridržavaju Kur'ana. Ovakvim poimanjem, vjernici su u stanju veoma jasno procijeniti zbivanja i jednostavno pojmiti zamršene detalje mnogih pitanja. Kao što se saopćava u Kur'anu, vjernici su osobe koje duboko razmišljaju o svemu onome što ih okružuje, a, prema tome, i oni koji ne gube iz vida delikatnosti i detalje zbivanja. Upravo u jednom kur'anskom ajetu Allah, dž. š., saopćava da će, u kontekstu 'rastavljanja istine od neistine', poimanjem obdariti one koji iskrenim srcem vjeruju i koji u svim događajima nastoje dokučiti delikatnosti i dubine, one koji Ga se boje i koji veličinu i moć svog Stvoritelja poimaju kroz detalje koje vide oko sebe:

> *O, vjernici, ako se budete Allaha bojali, On će vam sposobnost darovati pa ćete istinu od neistine moći rastaviti i preko ružnih postupaka vaših će prijeći i oprostiti vam. - A Allahova dobrota je neizmjerna (Al-Anfal, 29).*

Razmisli li se u svjetlu ovog ajeta, proističe da su oni koji vjeruju u Allaha, dž. š., i Kur'an i koji dubokim razmišljanjem nastoje poimati sve događaje također i oni koji će, nakon njegovog povratka, prepoznati Isaa, a. s., i koji će mu biti poslušni. Upravo, u jednom svom drugom osvrtu, Bediuzzaman Said Nursi još jednom skreće pažnju na ovo pitanje:

> *Štaviše, spuštanje Isaa, a. s., i to da je on Isa, a. s., neće svi moći znati, spoznaja toga postiže se pažnjom svjetlosti imana (Šualar, str. 487).*

Kako možemo prepoznati Isaa, a. s?

Kao što smo i maločas naglasili, prvi znak koji se pojavljuje pred nama kada se pozovemo na Kur'an, tražeći odgovor na ovo pitanje, bit će zajedničke odlike pejgambera koje su opisane u ajetima. S obzirom da je to tako, za prepoznavanje Isaa, a. s., koji će se pokazati određenim znakovima i koji će privući pažnju, potrebno je istražiti koje su to odlike pejgambera koje su saopćene u Kur'anu. U Kur'anu, naravno, postoje stotine znakova o pejgamberima. Međutim, u ovom poglavlju ćemo se zadržati samo na onim najočitijim, koji su vidljivi posmatranjem vanjskim okom.

I. Izuzetnim moralnim odlikama razlikuje se od ostalih ljudi

Kao i svi ostali pejgamberi koji su odabrani i poslani od strane Allaha, dž. š., i Isa, a. s., nosi sve izuzetne moralne odlike. Najupečatljivija razlika koja ga izdvaja od ostalih ljudi je njegov visoki karakter, koji na neobičan način dolazi do izražaja u društvu u kome živi tako da posjeduje moralne odlike koje se uopće ne susreću u narodu, kojima ljudi nisu vični i koje ih odmah plijene. Jedan moćan čovjek, koji je, imanom i povjerenjem u Allaha, dž. š., krajnje odlučan, hrabar, koji ne ostaje pod utjecajem zajednice, koji, naprotiv, ima utjecaj na svakoga. Upravo, ova nadmoć koju nose svi pejgamberi saopćena je i u kur'anskim ajetima:

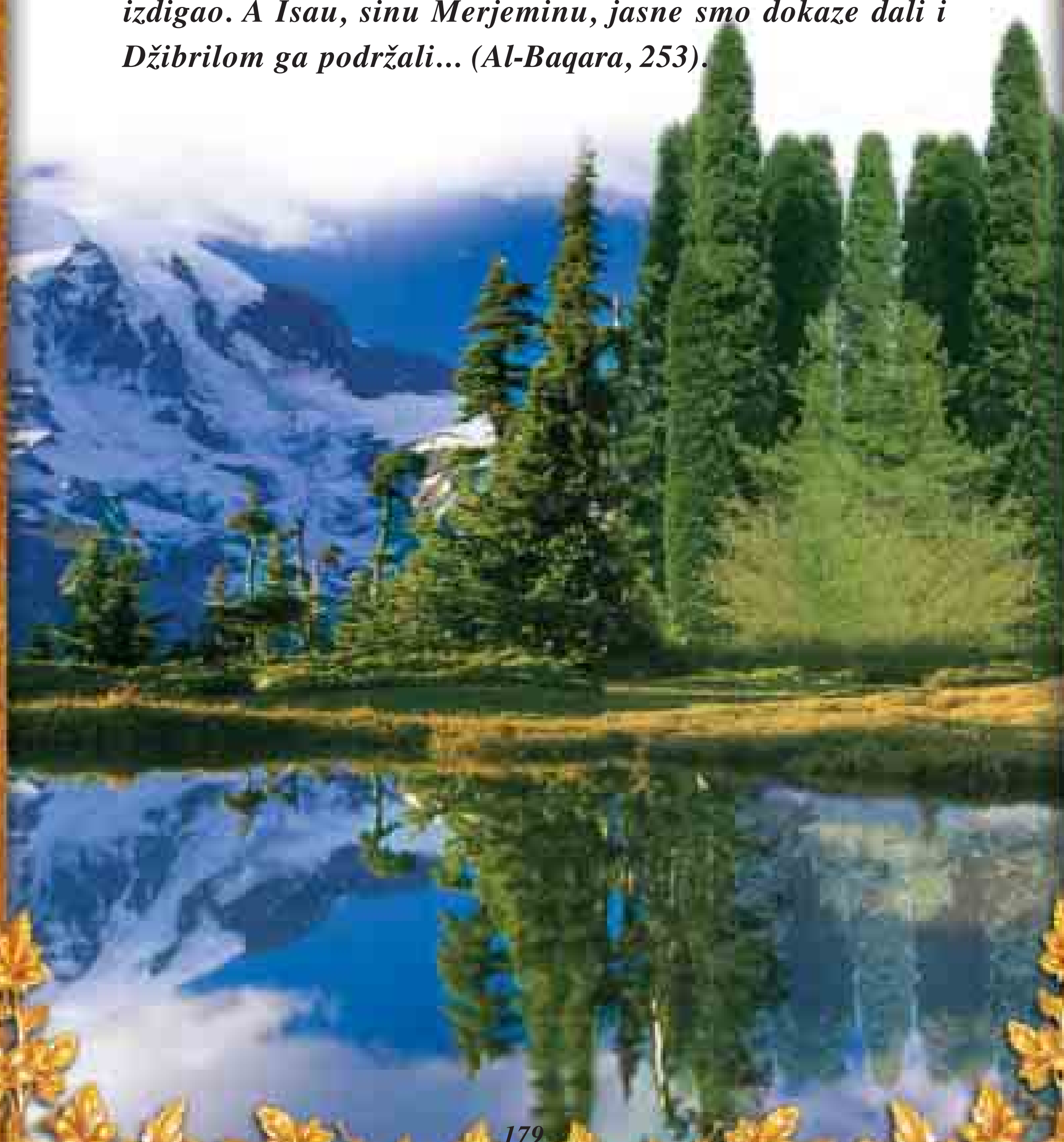
To su dokazi naši koje dadosmo Ibrahimu za narod njegov. Mi više stepene dajemo onima kojima Mi hoćemo. Gospodar tvoj je, uistinu, Mudri i Sveznajući. I Mi mu poklonismo i Ishaka i Jakuba; i svakog uputismo - a Nuha smo još prije uputili - i od potomaka njegovih Davuda, i Sulejmana, i Ejjuba, i Jusufa, i Musaa, i Haruna - eto, tako Mi nagrađujemo one koji dobra djela čine - i Zekerijjaa, i Jahjaa,

i Isaa, i Iljasa - svi su oni bili dobri - i Ismaila i El-jese'a i Junusa i Luta - i svima smo prednost nad svijetom ostalim dali - i neke pretke njihove i potomke njihove i braću njihovu - njih smo odabrali i na Pravi Put im ukazali. To je Allahovo uputstvo na koje On ukazuje onima kojima hoće od robova Svojih... (Al-An'am, 83-88).

Allah, dž. š., je u navedenim ajetima jasno saopćio da je, u odnosu na ostale ljude, pejgambere stvorio sa superiornim odlikama. U vezi sa ovom temom, postoji još niz primjera koji se navode u Kur'anu. Na primjer, formulacijama kao što su "Ibrahim je bio primjer čestitosti, pokoran Allahu, pravi vjernik, nije druge smatrao Allahu ravnim" (An-Nahl, 120); "I sjeti se robova Naših Ibrahima i Ishaka i Ja'kuba, sve u vjeri čvrstih i dalekovidnih" (Sad, 45); "i oni su, zaista, u Nas od onih odabranih dobrih ljudi" (Sad, 47);

"...govorili su: "Hvala Allahu, koji nas je odlikovao iznad mnogih vjernika, robova Svojih!" (An-Naml, 15) saopćava nam prednosti kojima su obdareni pejgamberi. Isa, a. s., također je jedan od pejgambera kojeg je Allah, dž. š., načinio istaknutim. Za Isaa, a. s., Allah, dž. š., kaže slijedaće u jednom kur'anskom ajetu:

> *Neke od tih poslanika odlikovali smo više nego druge. S nekima od njih je Allah govorio, a neke je za više stepeni izdigao. A Isau, sinu Merjeminu, jasne smo dokaze dali i Džibrilom ga podržali... (Al-Baqara, 253).*



II. Bit će prepoznatljiv po crtama lica svojstvenim pejgamberima

Bilo znanstvene, bilo tjelesne, superiornosti poslanika o kojima smo prethodno govorili saopćavaju se i u Kur'anu:

...reče on - "i velikim znanjem i snagom tjelesnom ga obdario, a Allah daje vlast kome On hoće. Allah je neizmjerno dobar i On zna sve" (Al-Baqara, 247).

Na licu Isaa, a. s., kao čovjeka koji je, znanstveno, umno, tjelesno i moralno, načinjen superiornim, postojat će izraz koji je svojstven pejgamberima. Snažna bogobojaznost i duboki nur imana, koje posjeduje, reflektirat će se na njegovom licu. A, pejgamberima svojstven, nurli izraz bit će toliko jasan i očit da će oni koji se suoče sa njim biti svjesni da su se susreli sa, u odnosu na druge, izuzetno superiornom osobom. Ne smije se, međutim, zaboraviti da to, naravno, neće svi prihvatiti. Neki će, zbog zlobe i mržnje koju gaje u sebi, zanemarivati ovu moralnu superiornost. Iako, u sebi, svjesni toga, oni će se možda praviti nevješti zato što im to ne ide u prilog. Jedino oni koji su iskreni u svom vjerovanju vidjet će ovu superiornost i moći će prosuđivati onako kako treba.

Allah, dž. š., saopćio je da će Isa, a. s., biti "...viđen i na ovome i na onome svijetu i jedan od Allahu bliskih..." (Ali 'Imran, 45). Kao jedna manifestacija Allahovog ajeta, Isa, a. s., će, kao i svi pejgamberi, u svom okruženju biti prepoznatljiv svojim ugledom, elitnošću i čašću.

III. Njegova mudrost i retorička moć je veoma visoka

To su oni kojima smo Mi knjige i mudrost i vjerovjesništvo dali... (Al-An'am, 89).

Pejgambere, koje je poslao različitim narodima da ih upozoravaju

i pozivaju na Pravi Put, Allah, dž. š., obario je i mudrošću. Mudro objašnjavanje, umjesan govor, ponašanje koje poziva na dobro i odvraća od zla zajedničke su osobine svih pejgambera. Tako se u mnogim kur'anskim ajetima skreće pažnja na mudrost kojom su ponaosob obdareni pejgamberi. Na primjer, za Davuda, a. s., saopćeno je da mu je dato "... vjerovjesništvo i sposobnost da rasuđuje" (Sad, 20); za Yahyaa, a. s: "... dadosmo mu mudrost još dok je dječak bio" (Maryam, 12); za Musaa, a. s: "I kad se on opasa snagom i stasa, dadosmo mu mudrost i znanje..." (Al-Qasas, 14); za Lukmana, a. s: "A Mi smo Lukmanu mudrost darovali..." (Lukman, 12); za Ibrahima, a. s: "... A Mi smo Ibrahimovim potomcima Knjigu i mudrost dali..." (An-Nisa', 54).

U skladu sa kur'anskim ajetom "On daruje znanje onome kome On hoće, a onaj kome je znanje darovano - darovan je blagom neizmjernim..." (Al-Baqarah, 269), svi pejgamberi nagrađeni su mudrošću.

U Kur'anu se na slijedeći način saopćava da je, kao Božiji poslanik, Isa, a. s., nagrađen mudrošću i da je to saopćio svome narodu:

> *Kad Allah rekne: "O, Isa, sine Merjemin, sjeti se blagodati Moje prema tebi i majci tvojoj: kada sam te Džibrilom pomogao pa si s ljudima, u bešici i kao zreo muž, razgovarao; i kada sam te pismenosti i mudrosti, i Tevratu i Indžilu naučio... (Al-Ma'ida, 110).*
>
> *A kad je Isa očita znamenja donio, on je rekao: "Donosim vam mudrost i dolazim da vam objasnim ono oko čega se razilazite. Zato se Allaha bojte i Meni se pokoravajte (Az-Zuhruf, 63).*

Kada se, u svjetlu ovih ajeta, pozovemo na Kur'an, ono što ćemo razumjeti je da su i "mudri, svrsishodni i efektni govori" koje će on načiniti biti jedan drugi znak prepoznavanja Isaa, a. s. Kao i u svim ostalim pitanjima, mudrost govora također je jedna upečatljiva odlika svojstvena poslanicima. Oni vjernici koji Kur'an prihvate kao vodilju kroz život znat će da će govor Isaa, a. s., sadržavati "jezgrovito znanje" i da je to svojstveno jedino poslanicima, koje Allah, dž. š., odabere. Izuzetan razum, besprijekorne konstatacije i uvijek precizna rješenja predstavljat će sasvim jasne znakove jedne mudrosti specijalno date od strane Allaha, dž. š., tako da se ovi umjesni govori i besprijekorne konstatacije svojstvene njemu neće moći vidjet ni kod koga drugog i na taj način će njegov izuzetni karakter i razum sasvim jasno privlačiti pažnju.

IV. Veoma pouzdan

Narodu kojem je poslan svaki poslanik se predstavljao koristeći prvo riječi: "Ja sam vam, sigurno, poslanik pouzdani" (Aš-Šu'ara', 107). Ova pouzdanost pejgambera proističe iz potpune predanosti Allahovoj Knjizi, vjeri i objavljenom šeriatu. Ni u kojoj situaciji nisu skretali sa Pravog Puta niti izlazili izvan granica prave vjere. Nikome se nisu povinjavali - zbog toga što su željeli postići jedino Allahovo zadovoljstvo. U Kur'anu se spominje da su ove odlike gotovo svih pejgambera bile u prvom planu. Ilustracije radi, u Kur'anu se saopćava da se Musa, a. s., na slijedeći način predstavio svome narodu:

> *Još davno prije njih Mi smo faraonov narod u iskušenje stavili, kada im je bio došao plemeniti poslanik: "Ispunite prema meni ono što ste dužni, o, Allahovi robovi, jer ja sam vam poslanik pouzdani (Ad-Duhan, 17-18).*

Nesumnjivo, narodi kojima su poslani pejgamberi nisu uvijek priznavali ovu njihovu veoma bitnu odliku. Štaviše, u većini slučajeva

imali su pogrešna ubjeđenja i mišljenja o poslanicima pošto oni nisu htjeli napustiti svoje zalutale sisteme i pridržavati se istinske vjere u koju su poslanici pozivali. Međutim, činjenica da su pejgamberi ljudi od najvećeg povjerenja, nakon određenog vremena i u narodu je nailazila na prihvatanje. U ovom kontekstu možemo navesti primjer Jusufa, a. s., koji je prvobitno jedan dugi period u narodu bio iskušavan raznim nedaćama. Prvo je prodat kao roblje, a potom je izvjesno vrijeme proveo i u zatvoru. A voljom Allaha, dž. š., ispostavilo se da je on čovjek od povjerenja, a od strane vladara je postavljen na čelo državnog budžeta:

I vladar reče: "Dovedite mi ga, uzet ću ga u svoju svitu" - i pošto porazgovara s njim, reče mu: "Ti ćeš od danas kod nas utjecajan i pouzdan biti" (Yusuf, 54).

Ove odlike pejgambera, koje se saopćavaju Kur'anom, bit će, nesumnjivo, vidljive i kod Isaa, a. s., kao Božijeg poslanika. Kao nepromjenjljivi Allahov zakon, prilikom povratka na Zemlju, Isa, a. s., će u narodu privlačiti pažnju svojom pouzdanošću i povjerenjem. Kao što je to uradio i Jusufu, a. s., a i svim ostalim pejgamberima, Allah, dž. š., pomoći će i Isau, a. s., a, kada za to dođe vrijeme i ljudima će pokazati kako je on čovjek od velikog povjerenja.

V. Pod zaštitom Allaha, dž. š.

A riječ Naša je davno rečena o robovima Našim, o poslanicima: "Oni će biti, doista, potpomognuti i vojska Naša će zacijelo pobijediti!" (As-Saffat, 171-173).

Allah, dž. š., je uvijek svoje poslanike činio supe-riornijim u odnosu na ostale ljude. Allahovom pomoću, svi pejgamberi, koji su poslani tokom historije, uvijek su postizali nadmoć nad neprijateljima, bili su zaštićeni od zamki koje su im pripremali. Svaka odluka koju su donosili, sve metode koje su primjenjivali okončavani su s hajrom

i uspjehom. U svim situacijama bili su podržavani od strane Allaha, dž. š.

Prema tome, drugi znak, vodilja za vjernike koji očekuju Allahovog poslanika Isaa, a. s., bit će, također, činjenica da će on sve svoje poslove uspješno okončavati tako da će svaka donesena odluka i svaki primijenjeni metod dati pozitivne razultate njemu i vjernicima okupljenim oko njega. Štaviše, čak i događaji koji će na prvi pogled izgledati kao poteškoća i smetnja, nakon izvjesnog vremena će se preobratiti u njihovu korist. Ti događaji će dokazati da će sve odluke koje donese Isa, a. s., biti najispravnije i najpametnije pošto, Allah, dž. š., obećava u Kur'anu da će, bilo kako bilo, unatoč svim nedaćama, Njegovi poslanici izvojevati pobjedu, da će im sigurno ukazivati Svoju pomoć.

Ovim Allahovim obećanjem, berićet i uspjeh, koji će Isau, a. s., dolaziti u svakom poslu, bilo velikom ili malom, bit će toliko očit da će skretati pozornost i neprijatelja, a i vjernika koji budu uz njega. I njegovi neprijatelji će, također, uočiti ovu izuzetnost, međutim, neće htjeti priznati da je to pomoć koja stiže od Allaha, dž. š. Neće moći shvatiti uspjeh svakog posla i ispravnost svakog načinjenog koraka pošto je njihov cilj pobjeda nad ovim mubarek čovjekom, kojeg doživljavaju kao 'čovjeka nalik na njih'. Međutim, kao što je to saopćio u ajetu: "Poslije smo spasavali poslanike Naše i one koji su vjerovali. Eto tako, dužnost je Naša da spasimo vjernike" (Yunus, 103), Allah, dž. š., osujetit će sve njihove napore i pomoći će Svome poslaniku. Nijedna zamka koju mu budu pripremili, nijedan povedeni rat nikada neće biti uspješno okončan.

VI. Ne očekuje nadoknadu za ono što čini

Jedna zajednička odlika koju nose svi pejgamberi je također i to što ne očekuju nikakvu materijalnu naknadu za ono što urade.

Allahovo zadovoljstvo je jedino ono što oni očekuju za svoju veliku ulogu i dužnost. Ni od koga iz svog okruženja ne traže nagradu, niti bilo kakvu korist. Zapravo, obratimo li se na Kur'an, uvjerit ćemo se da su svi pejgamberi nosili ovu odliku i da su to i riječima isticali:

O, narode moj, ja ne tražim od vas nagrade za ovo; mene će nagraditi Onaj koji me je stvorio! Zašto se ne opametite? (Hud, 51).

Ova izuzetna odlika, koju su posjedovali svi poslanici, bit će vidljiva i kod Isaa, a. s. Kao poslanik Allaha, dž. š., sve ljude će pozivati u islam. Međutim, za sve ono što uradi on neće imati nikakav materijalni interes, neće tražiti nikakvu nagradu. Kao i svi poslanici o kojima govori Kur'an, protunaknadu za ono što radi očekivat će od Allaha, dž. š., i ovom svojom odlikom skretat će pozornost onih iz bliže okoline, a i zajednice u kojoj se bude nalazio.

Međutim, ovdje se ne smije zanemariti činjenica da će, kao i obično, i u ovom slučaju njegove vrijednosti priznavati jedino vjernici. Ako zajednica u kojoj se nalazi i uoči ovu njegovu odliku, određeni neprijatelji će, kao što je to činjeno i svim ostalim pejgamberima, pribjegavati raznim klevetama kako bi ga onemogućili u njegovoj misiji. Sasvim je izvjesno da će među tim klevetama biti i optužba u smislu da on "nastoji osigurati lični interes za ono što čini". Međutim, kao što će Allah, dž. š., dozvoliti da se u svim slučajevima njegovi poslovi okončaju s hajrom, i u ovom kontekstu će pomoći Svome poslaniku i na vidjelo iznijeti neosnovanost svih nevjerničkih optužbi.

VII. Prema vjernicima je blag i milostiv

Jedna od najbitnjih odlika vidljivih kod pejgambera je "blagost i milostivost". Pejgamberi su uvijek bili veoma blagi i milostivi prema vjernicima; nastojali su poboljšati njihov položaj na ovome, a time i na budućem svijetu. Jedna od najupečatljivijih odlika Isaovog morala bit će ova blagost i milostivost prema vjernicima. Allah, dž. š., na slijedeći način u Kur'anu opisuje ovu odliku, koja je veoma izražena kod Njegovih poslanika:

> *Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da Pravim Putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv (At-Tawba, 128).*

I Isa, a. s., će, kao što se to ističe i u ovom ajetu, imati krajnje "blag i milostiv" odnos prema vjernicima, a ta jedinstvena srdačnost i iskrenost predstavljat će jedan od najočitijih dokaza da je on Isa, a. s.

Bit će prepoznatljiv po tome što na Zemlji neće imati rođaka, poznanika i porodice

Isa, a. s., bit će prepoznatljiv po pejgamberskim odlikama koje se spominju u Kur'anu. Međutim, izvan toga, postojat će i drugi faktori koji će ga predstavljati ljudima. Nesumnjivo, najbitniji od tih faktora je taj što Isa, a. s., na Zemlji neće imati porodicu, nikakve rodbine, što neće postojati ni jedna osoba koju je odranije poznavao.

Doista, prilikom Isaovog, a. s., povratka na Zemlju, u njegovom okruženju neće postojati niko ko ga poznaje. Neće se pojaviti čak niti jedna osoba koja će znati njegove fizičke odlike, fizionomiju ili boju glasa. Na Zemlji, dakle, neće postojati nijedna osoba koja bi se mogla pojaviti i iznijeti tvrdnju kao "Ja ga znam odranije, vidjeli smo se tada i tada, njegova porodica i blišnji su ti i ti..." pošto su svi njegovi

poznanici živjeli prije otprilike 2000 godina i, naravno, više nisu među živima. Umrli su njegova majka, hazreti Merjema, hz. Zekerija, njegove pristalice koje su godine proveli sa njim, vodeći jevreji tog vremena i svi oni koji su lično od Isa, a. s., primali upute. Prema tome, prilikom njegovog povratka na Zemlju neće postojati ni jedan svjedok njegovog rođenja, djetinjstva, mladosti i perioda zrelosti i niko o njemu ništa neće znati.

Kao što smo istakli i u prethodnim poglavljima knjige, Isa, a. s., došao je na svijet bez oca, Allahovom naredbom "Budi!" A nakon što su prošla stoljeća, sasvim je prirodno nepostojanje nikakvog poznatog rođaka. Ovo Isaovo, a. s., stanje Allah, dž. š., u Kur'anu uporedio je sa stvaranjem Adema, a. s., i rekao slijedeće:

> *Isaov slučaj je u Allaha isti kao i slučaj Ademov: od zemlje ga je stvorio, a zatim rekao: "Budi!" - i on bi (Ali 'Imran, 59).*

Kao što se i ističe u ajetu, Allah, dž. š., Ademu, a. s., rekao je "Budi!" i Adem, a. s., je stvoren. Upravo je i prvo Isaovo, a. s., stvaranje realizirano Allahovom, dž. š., naredbom "Budi!" Adem, a. s., nije imao ni oca, ni majku, a prilikom svog prvog dolaska na Zemlju, Isa, a. s., imao je samo majku, hazreti Merjemu. Međutim, prilikom ponovnog dolaska na Zemlju, tada ni njegova majka neće biti u životu.

Nesumnjivo, ova situacija u potpunosti uništava opasnost "lažnih Mesiha", koji se s vremena na vrijeme pojavljuju. Prilikom Isaovog povratka na Zemlju, neće postojati ništa što bi unosilo sumnje da je on Isa, a. s. Niko neće moći pronaći neki razlog koji bi ga naveo da kaže "ovaj čovjek ne može biti Isa, a. s." pošto će biti odmah prepoznatljiv po ovoj veoma bitnoj odlici koja će ga odvajati od ostalih ljudi, odnosno to što na Zemlji neće postojati čak ni jedna osoba koja će ga poznavati.

POGOVOR

Ponovno Allahovo, dž. š., slanje Isaa, a. s., na Zemlju nesumnjivo je veličanstven događaj koji će imati sreću doživjeti mali broj ljudi iz historije čovječanstva. On je blagoslovljeni čovjek kojeg Allah, dž. š., svim ljudima šalje kao "spasitelja". Tako, u periodima kada je bivalo povećano okruženje nereda i tiranije na Zemlji, ljudi su uvijek tražili "onoga koji pomaže", a Allah, dž. š., im se odazivao na njihov poziv:

A zašto se vi ne biste borili na Allahovom putu za potlačene, za muškarce i žene i djecu, koji uzvikuju: "Gospodaru naš, izbavi nas iz ovoga grada, čiji su stanovnici nasilnici, i Ti nam odredi zaštitnika i Ti nam podaj onoga ko će nam pomoći!" (An-Nisa', 75).

Kao što smo i ranije istakli, ovaj naš spasitelj, u periodu u kome mi živimo, je dominacija kur'anskog morala, a u periodu povratka, Isaa, a. s., bit će zaštitnik ovog morala kojeg Allah, dž. š., naređuje i ulagat će napore za njegovo obzanjivanje svim ljudima na cijeloj Zemlji.

Ono što pripada u obavezu onih koji očekuju ovaj blagoslovljeni period i ovu blagoslovljenu osobu je da pod svoju zaštitu uzmu Isaa, a. s., onako kako će i on pod svoju zaštitu uzeti sve vjernike, da mu budu podređeni, da ga podržavaju i brane, da nikako ne dozvole da se, kao prilikom prvog boravka na Zemlji, zapita: "Ko su moji pomoćnici na Allahovom Putu?" U protivnom, one koji to ne budu provodili na dunjaluku i na ahiretu očekuje neizlječivo kajanje i vjerovatno će se susresti sa jednim veoma žalosnim azabom. Allahova

Reci: "Mi vjerujemo u Allaha i u ono što se objavljuje nama i u ono što je objavljeno Ibrahimu, i Ismailu, i Ishaku, i Jakubu, i unucima, i u ono što je dato Musau i Isau i vjerovjesnicima - od Gospodara njihova; mi nikakvu razliku među njima ne pravimo, i mi se samo Njemu klanjamo." A onaj koji želi neku drugu vjeru osim islama, neće mu biti primljena, i on će na onome svijetu nastradati (Ali 'Imran, 84-85).

opomena i prijetnja robovima koji su nezahvalni sasvim je jasno izražena u Kur’anu:

I poslanike, jedne za drugim slali. Kad bi jednom narodu došao njegov poslanik, u laž bi ga utjerivali, i Mi smo ih zato jedne drugima smjenjivali, i samo u pričama o njima spomen sačuvali - daleko bili ljudi koji nisu vjerovali! (Al-Mu’minun, 44).

S druge strane, oni koji ga budu slijedili, iskreno branili i podržavali i koji budu prihvatili njegov moral snažno se mogu nadati Allahovom zadovoljstvu, milosti i vječnom Džennetu. To je također obećanje i radosna vijest koju Allah, dž. š., daje onima koji vjeruju:

Poslanika, koji vam Allahove ajete jasne kazuje, da bi iz tmina na svjetlo izveo one koji vjeruju i dobra djela čine. A onoga koji bude u Allaha vjerovao i dobro činio - uvest će u džennetske bašče, kroz koje će rijeke teći, i vječno i zauvijek će u njima ostati, divnu će mu opskrbu Allah davati (At-Talaq, 11).

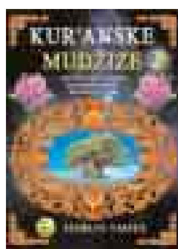
Neka je hvala Allahu, dž. š., koji će željene svoje robove počastiti ovako velikim događajem i koji će stvoriti tu veliku priliku za ahiret.

"Hvaljen neka si" - rekoše oni - "
mi znamo samo ono čemu
si nas Ti poučio;
Ti si Sveznajući i Mudri."
(Al-Baqara, 32)

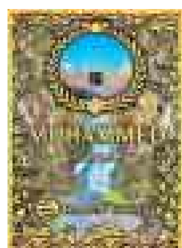
DJELA HARUNA YAHYE

NA BOSANSKOM

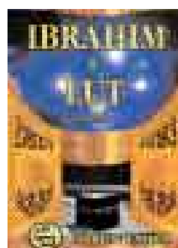


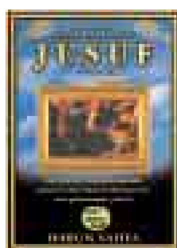


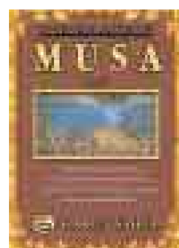
















USKORO NA BOSANSKOM

